

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANABİLİM DALI
GENEL GAZETECİLİK BİLİM DALI

**KADIN ODAKLI HABERCİLİK KAPSAMINDA YAZILI
BASINDA “MEME KANSERİ” HAKKINDA ÇIKAN
HABERLERİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

NURDANE DÜNDAR

İstanbul, 2017

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANABİLİM DALI
GENEL GAZETECİLİK BİLİM DALI

**KADIN ODAKLI HABERCİLİK KAPSAMINDA YAZILI
BASINDA MEME KANSERİ HAKKINDA ÇIKAN
HABERLERİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

NURDANE DÜNDAR

Danışman: PROF. DR. SELMA ULUS

İstanbul, 2016

ÖZET

Bu çalışma kapsamında, kadının toplumdaki konumuna yönelik haberde kurgulanan kimlik inşası ele alınacaktır. Bu bağlamda yürütülen çalışma, haberler aracılığıyla eril düzenin kadına atfettiği kimlik ve beden normuna göre kadını nasıl denetlediğini ve eril normla bağdaşmayan durumlarda ise haber metinlerinde kadını nasıl ötekileştirdiğini konu alacaktır. Çalışma bu yönüyle meme kanseri hakkında çıkan haberler aracılığıyla tıbbi söylemin de eril bir insanın sonucu olduğuna işaret edecek ve “sağlık” kavramı üzerinden kadın bedeni üzerine kurulan tahakkümü ele alacaktır. Bu yönüyle çalışma, tıbbi söylemin de diğer söylemler gibi ideolojik kodlarla donatıldığını açığa çıkaracak ve yeni bir sorunsala işaret etmesi açısından önem arz edecektir.

Bilindiği üzere ataerkil sistem kadının toplumdaki yerini eş ve anne olarak değerli saymakta ve bu vasıflarına uygun olarak bir beden ve kimlik tasarımının tayinini yapmaktadır. Bu tasarımın bir sonucu olarak kadın, erkeğe eşlik vazifesini, çocuklarına annelik vazifesini yürüttüğü sürece toplumda bir değer taşımaktadır. Kadın kendisine atfedilen bu normlarla tahayyül edilmekte ve denetlenmektedir. Bu bağlam kapsamında yürütülen bu çalışma Foucault’un görüşlerinden ilham alarak haberi eril düzenin bir izdüşümü olarak ele alacaktır. Böylece haberin ataerkil düzenin devamlılığı için bir “norm bekçiliğini” görev edindiği, çalışmanın temel dayanağını oluşturacak olup, bu temel kanı seçilen haberlerin “kadın odaklı habercilik” kapsamında incelenmesiyle desteklenecektir.

Anahtar Kelimeler: Haber, Kadın Odaklı Habercilik, Basın, Meme Kanseri,

ABSTRACT

In this study, identity formation about the position of woman in society mentioned in news, will be investigated. Within this problematic proposition, the representation of woman with inspection and questioning of the woman against identity and body norms together with commodification of the woman when these norms are not met, will be covered. The study will issue that the medical discourse is a result of masculine construction with the news published about breast cancer and the dominance built up on woman body using the “health” concept. This study has a vital importance since it addresses a new problematic concept.

The social position of woman as wife and mother, as well known, is accepted as precious by the paternalistic system and it also determines the body and identity construction according to these roles. The woman carries a value, if she fulfills the partner position against her spouse or mother position against her children, because of this construction. The woman is inspected and envisioned by the norms attributed on her. This study which was conducted according to this context approaches on news as a projection of the masculine system, inspiring from Foucault’s opinions. Thus, the major baseline of this thesis relies on the news carrying out a “norm keeper” duty and this basic opinion will be supported by investigation of the selected news within the scope of “woman based journalism”.

Keywords: Gender Based Journalism, Breast Cancer, Press

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLO LİSTESİ	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	viii
KISALTMALAR VE SİMGELER	ix
GİRİŞ	1
1 YENİ NESİL HABERCİLİK ARAYIŞIYLA: HAK ODAKLI HABERCİLİĞİNİN BİR ÜRÜNÜ OLARAK KADIN ODAKLI HABERCİLİK PRATİĞİ	5
1.1 Hak Odaklı Habercilik Anlayışı Çerçevesinde Haber Ve Haberciliğin Tanımı Üzerine Yeniden Düşünmek	5
1.2 Kadın Odaklı Habercilik Kavramının Gelişmesine Katkı Sağlayan Anlayışın Tarihsel Sürecine Kısa Bir Bakış	9
1.3 Kadın Odaklı Habercilik Anlayışının Tanımı Ve Amaçları	11
1.4 Kadın Odaklı Habercilik Bağlamında Medyada Kadının Durumuna Bakış	13
1.4.1 “Kurban” Olarak Kadınlar	14
1.4.2 Kadının Yok Sayılması	15
1.4.3 Geleneksel Kodlarla Donatılan Kadın	16
1.4.4 Cinsel Nesne Olarak Kadınlar	17
1.5 Kadın Odaklı Habercilik Anlayışı İçin Basındaki Durum Nasıl Tersine Çevrilebilir?	17
1.5.1 Hak Odaklı Habercilik için Haber Dili Hususunda Farkındalık Kazanmak	18
1.5.2 Hak Odaklı Habercilik için Yaygın Medyanın Sorunsallıklarından Farklı Bir Habercilik Yapmak İçin Ana Prensipler Getirmek	19
1.5.3 Hak Odaklı Habercilik Anlayışı için Medya Okuryazarlığı Eğitimine Önem Vermek ve Gelişmesini Sağlamak	20
1.5.4 Hak Odaklı Habercilik Anlayışının Gelişmesi İçin Yurttaş Gazeteciliği Kavramının Önemi Ve İmkânı	22
2 ARAŞTIRMA METODUNA DAİR TEMEL AÇIKLAMALAR	25
2.1 Problemin Tanımlanması	25
2.2 Çalışmanın Sorunsalının Önemi	25
2.3 Çalışmanın Yöntemi	27
2.4 Araştırmanın Evreni Ve Örneklemi	27
2.5 Araştırma Sürecine Dair Temel Açıklamalar	29
2.5.1 Mülakat Öncesi Süreç	29
2.5.2 Tanışma Süreci ve Verilerin Toplanması	30

2.5.3	Verilerin Analizi	31
2.5.4	Görüşmelerde Dikkat Edilen Hususlar	31
3	GÖRÜŞME DÖKÜMLERİ VE DEĞERLENDİRMELERİ	33
3.1	Rehber Formda Basından Derlenen Meme Kanseri Hakkında Yayınlanan Haber Söylemlerini Katılımcıların Değerlendirmeleri	33
3.1.1	Birinci Katılımcı	33
3.1.2	İkinci Katılımcı	36
3.1.3	Üçüncü Katılımcı	38
3.1.4	Dördüncü Katılımcı	40
3.1.5	Beşinci Katılımcı	42
3.1.6	Altıncı Katılımcı	45
3.1.7	Yedinci Katılımcı	47
3.1.8	Sekizinci Katılımcı	49
3.2	Rehber Formda Basından Derlenen Meme Kanseri Hakkında Yayınlanan Haber Görsellerine Dair Katılımcıların Değerlendirmeleri	50
	SONUÇ	67
	KAYNAKÇA	71
	EK – 1 REHBER FORM	79
	EK – 2 EN ÇOK TAKİP EDİLEN HABER SİTELERİ	130

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcıların Takma İsimleri ve Demografik Özellikleri.....	29
--	----

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Sözcü Gazetesinde Yayınlanan Meme Kanseri Konulu Haberin İlk Görseli	52
Şekil 2. Sözcü Gazetesinde Yayınlanan Meme Kanseri Konulu Haberin İkinci Görseli	52
Şekil 3. Hürriyet Gazetesinde Yayınlanan Meme Kanseri ile İlgili Haberin Görseli	53
Şekil 4. Hürriyet Gazetesinde Yer Alan Meme Kanserine Karşı Önlem Alma İle İlgili Haberin Görseli	55
Şekil 5. Hürriyet Gazetesinin Aile Ekinde Yer Alan Meme Kanseri Konusunda Bilgilendirme Amaçlı Haberin Görseli	56
Şekil 6. Hürriyet Gazetesinin Kelebek Ekinde Yer Alan Meme OnarımıKonulu Haberin Görseli	57
Şekil 7. Milliyet Gazetesinde Yer Alan Meme Onarımı Konulu Haberin Görseli.....	58
Şekil 8. Milliyet Gazetesinin Pembekar Ekinde Yer Alan Meme Kanserine Dair Uyarıların Yer Aldığı Haberin Görseli	59
Şekil 9. Sözcü Gazetesinde Yer Alan Meme Kanserine Dikkat Çekilen Haberin Görseli.....	60
Şekil 10. NTV Televizyonunun Haber Sitesinde Yer Alan Meme Kanseri İçin Geliştirilen Tedavi Konulu Haberin Görseli.....	61
Şekil 11. NTV Televizyonunun Haber Sitesinde Yer Alan Meme Kanseri Konulu Haberin Görseli	62
Şekil 12. NTV Televizyonunun Haber Sitesinde Yer Alan Meme Kanserini Hatırlatmak İçin Yapılan Haberin Görseli	63
Şekil 13. NTV Televizyonunun Haber Sitesinde Yer Alan Meme Kanserine Karşı Erken Teşhis Konulu Haberin Görseli	64
Şekil 14. Sabah Gazatesinde Yayınlanan Meme Kanseri Temalı Haberin Görseli.....	65
Şekil 15. Habertürk Gazetesinde Yer Alan Sütken Takmanın Meme Kanserine Etkisi Konulu Haberin Görseli.....	66

KISALTMALAR VE SİMGELER

MEDİZ: Medya İzleme Kurumu

BİA: Bağımsız İletişim Ağı

GİRİŞ

Medya, toplumsal düzenin inşasında ve yeniden üretilip varlığının korunmasında etkili bir ayardır. Medyanın bu özelliği toplumsal yaşamdaki cinsiyet eşitsizliğine işaret eden iletişim çalışmalarının ana sorunsalını teşkil etmektedir. Yapılan çalışmaların günümüzde geldiği ortak kanı, medyanın toplumdaki cinsiyete yönelik güç ilişkilerini yansıtmaktan ziyade daha çok bu güç ilişkilerinin nasıl kurulacağına ve devam ettirileceğine yönelik olarak bir algı oluşturduğudur. Bu algı iki cinsiyete dayalı medya aracılığıyla toplumsal düzen içerisinde işlenmektedir. Bu iki cinsiyete dayalı toplumsal düzen, erkeğin hâkim olduğu bir toplumsal düzene işaret etmektedir. Böylesi bir düzen içerisinde kadının varlığı erkek üzerinden anlamlandırılarak anlamlı kılınmaktadır. Düzenin içerisinde kadın, erkek egemen sistem içerisinde adeta işlenen bir materyal gibi şekillendirilmektedir. Eril düzende bir kalıp içerisinde şekillendirilmek istenen kadına belli alanlarda, belli sürelerde, belli sınırlarda çeşitli yetkiler verilmekte; diğer bir deyişle aslında bir yetki sınırlandırılmasına başvurulmaktadır. Bir yetki sınırlandırılması olarak ifade edilen bu durum, eril düzenin kadın kimliğine yükleyeceği anlamlar açısından önem taşımaktadır. İletişim çalışmalarında sıklıkla kullanılan *cinsiyetin inşa edilmesi* ifadesiyle açıklanan bu durum, erkek egemen sistemdeki cinsiyet ayrımcılığının ve dolayısıyla kadına yönelik yetki sınırlandırılmasının biyolojik değil toplumsal olarak inşa edildiğini ve meşrulaştırıldığını açığa vurmaktadır. (İmançer, 2006, s.1- 21)

Eril düzende kadın, yüklenen sorumluluklarından ötürü sürekli olarak sorgulanan ve eleştirilen bir konumdur. Kadının sürekli olarak sorgulanan ve eleştirilen bu konumu medya tarafından da sürekli denetlenerek yeniden üretildiği gerçeği medya çalışmaları tarafından açığa vurulmaktadır. Yapılan çalışmalardan elde edilen ortak kanı, medyanın eril sistemin devamlılığı açısından kadın ve erkek arasındaki bu güç ilişkilerini sürekli yinelemekte ve meşrulaştırmakta olduğuna dairdir. Konuyla ilgili olarak yapılan çalışmalar incelendiğinde kadına yönelik olarak suskun birey ya da cinsel obje bağlamında bir değer atfedildiğini göstermektedir. Tüm dünyada ana akım medya dalgasında sıklıkla rastlanan bu kalıplar, ülkemizdeki yazılı ve görsel medyanın tarihsel sürecinden beri süregelmekte olduğu medya çalışmalarının işaret ettiği diğer bir açıyı teşkil etmektedir.

Medya içerikleri sıklıkla fethan ve zalim ya da mağdur ve masum zıtlığı içerisinde bir kadın portresi çizmektedir. Çizilen bu iki portre incelendiğinde, kadına dair bir kimlik inşasında bu zıtlığın birbirini tamamladığına işaret etmektedir. Medya bu karşıt sıfatlandırmalar aracılığıyla egemen erkek ideolojisinin kadın bedeni üzerindeki tahakkümünü yeniden inşa eder.

Yazılı ve görsel medyada sıklıkla rastlanılan fethan ve zalim kadın klişesi genellikle baskın, söz sahibi olarak sunulmaktadır. Bu kadın tipi aracılığıyla kadınların eril öykünün mitleştirilmiş olduğu “şeytan kadın” olgusuna dair kanıyı toplumsal düzen içerisinde yeniden üretir. Bu tiplerde gerek yazılı gerekse görsel medyada kadın; kimi zaman kayıvalide ya da elti, kimi zaman çalışmak uğruna evdeki “vazifeyi” aksatan bir kadın, kimi zaman ise yuva yıkan bir kadın olarak aktarılmaktadır. Bu tiplerler aracılığıyla medya diğer bir yandan kadınların toplumsal düzende söz sahibi olduklarında “düzeni” bozacaklarına, şeytanlaşarak eril öykünün kadına en çok yakıştığını vurguladığı “masumiyeti” yitireceklerine dair bir algı yaratmaktadır.

Medyanın kadına dair kimlik üretiminde mihenk taşını oluşturan bir diğer kadın tipi ise mağdur ve masum kadın klişesidir. Bu klişede kadın genellikle cinsel saldırıya, eş/baba şiddetine maruz kalan ya da sosyal yaşamda çeşitli mağduriyetler yaşayan olarak portrelendirilmektedir. Medya bu klişeler üzerinden kadının toplumsal yaşamda karşılaştığı hak ihlallerini açığa vuruyormuş gibi yapan bir iki yüzlülükle davranmaktadır. Çünkü çizilen portrelerdeki kadınlar aracılığıyla eril öykünün dayattığı “suskun kadın” imgesinden hareketle medyada kadına yönelik yapılan hak ihlalleri aktarılmakta ve bu tür medya içerikleri sunulurken kadının korunması ve kollanması gereken bir varlık olduğunun altı çizilerek kadın hak ihlaline uğratılmaktadır. (Kuruoğlu, 2006, s.237-272)

Kadın çalışmalarının sosyal bilimler alanında “beden” ve “bedenin üretimi” sorunsalına değinmesiyle, medyada kadına yönelik hak ihlalleri ve kadın temsili sorunsallarına farklı bir bakış getirmiştir. Çünkü kadının temsiline değinen medya çalışmaları genellikle kadına yönelik toplumsal bakışı ele almakta ve kadına yüklenen rollere değinmekteydi. Bu eğilim kadının temsil biçimindeki sorunsalını çok dar bir alana sığdırmaktaydı fakat sosyal bilimlerde bedenin toplumsal üretimine değinen çalışmalar kadına yönelik hak ihlalleriyle dolu olan temsilleri meşrulaştıran eğilimleri çürütmekte büyük bir atak yapılmasına neden olmuştur.

Kadının toplumsal yaşamında uğradığı hak ihlalleri ve medyadaki sorunsal temsilinin ardında kadın ve erkeğin bedensel farklılıkları gösterilmektedir. Bu fark toplumsal söylem tarafından önemleştirilerek bedenlerde algılanan farklılıklar toplumsal yaşamda süregelen cinsiyet ayrımını meşrulaştırmak için kullanılmaktadır.

Sosyal bilimlerin tıptan farklı olarak bedenin anatomisi veya fizyolojisine odaklanmaktan ziyade; bedenin sosyal eylemleri icra etme ve anlamlandırma süresinde nasıl toplumsal mekanizmalar tarafından inşa edildiği “medya ve kadın bedeni” konulu çalışmalara yeni bir bakış sağlamaktadır. Beden çalışmaları sayesinde artık bedenin toplumsal olarak üretildiği ve bu üretime dayalı bir kimlik yüklendiği olgusu, kadının medyada temsili hususunda önemli katkılar sağlamaktadır. Bu yeni akım sayesinde, fiziksel bedenlerin toplumsal bedenlere dönüşmesinde etkili neden olarak toplumsal cinsiyet görülmüştür. (User, 2010, s.133-138) Böylece kadına yönelik olarak nasıl bir görsel ve söylemsel beden inşası ve bu inşaya göre kadının medyadaki temsiline dair nasıl bir hak ihlali yapıldığı hususunda bir bağlantıyı ortaya koymak mümkün hale gelmektedir. Çünkü kadın bedenine yönelik medyadaki söylemsel ve görsel temsil kadının tanımını yapmakta ve onun toplumsal olarak konumunu belirlemektedir.

Hak odaklı habercilik kapsamında kadın bedeninin gerek söylemsel gerekse görsel inşası bir sorunsal teşkil etmektedir. Bu sorunsal iktidarın kendi yapısını yeniden üretmek amacıyla, halihazırda kendi üretimi olan “gerçekliği” kurgulamak ve bu kurguyu toplumsal gerçeklik haline getirmek için bunu topluma sunmak zorundadır. (Çoban, 2011, s.294- 295) Bu bağlamda iktidarın birey üzerinde tahakküm kurmasını sağlayan toplumsal normların yeniden üretiminde medya oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Bu kanıyı bir dayanak noktası olarak gören bu çalışma, egemen erkek ideolojinin kadın kimliğini ve bu kimliğe uygun olarak tasarladığı kadın bedenini haberin unsurları aracılığıyla nasıl denetim altına aldığını ve yeniden ürettiğini açığa çıkarmayı hedeflemektedir.

Çalışma ayrıca; Foucault’nun disiplin toplumları olarak tanımladığı kapitalist toplumlarda egemen erkek iktidarın birey üzerinde tahakküm kurmasını sağlayan normların medya aracılığıyla nasıl yeniden üretildiğini gözler önüne sermeyi hedeflemektedir. Foucault’a göre, söylem iktidarın bilgisini üretir. İktidarın bilgisi normu belirler ve bu norm üzerinden bireylerin düşünce yapıları denetlenir. Böylece

iktidar söylem aracılığıyla bireyin varlıksal yaşamını sürdürdüğü tüm alanlara nüfuz eder. Söyleme sızarak görünmez hale gelen iktidar somut bir baskı uygulamadan, bastırmadan ve cezalandırmadan inşa ettiği düşünce sistemi üzerinden bireylerin tüm yaşamsal pratiklerini yönetir (Foucault, 1999, s.33-46). İktidarın düşünce sisteminin bireyler üzerinde tahakküm kurmasında söylemin, söylemin yaygınlaşmasında ise medyanın önemli bir rolü vardır. Bu varsayımdan hareketle çalışma, egemen erkek ideolojinin kadın kimliğini ve bu kimliğe uygun olarak tasarladığı kadın bedenini haberler aracılığıyla nasıl denetim altına aldığını ve yeniden ürettiğini açığa çıkarmayı amaçlamaktadır.

Çalışma kapsamında, çalışmanın ana dayanağını oluşturan Kadın Odaklı Habercilik kavramı ve neden böyle bir kavrama ihtiyaç duyulduğu açıklanacak, ardından hak odaklı habercilik açısından bir sorunsal olan medyadaki mevcut durum açığa vurulacak ve bu mevcut durumun hak odaklı bir anlayış gayesinde nasıl tersine çevrileceği üzerinde durulacaktır. Tüm bu unsurlara değindikten sonra hak odaklı habercilik anlayışının gelişmesi için önem atfedilen medya okuryazarlığı kavramının gereği ve mümkünatı üzerinde durulacak olup, son olarak yeni bir habercilik pratiği olan yurttaş gazeteciliğinin kadın odaklı habercilik pratiğine ne ölçüde imkân verebileceği üzerinde durulacaktır. Çalışmanın araştırma kısmında ise seçilen haberlerin egemen erkek ideolojiye nasıl hizmet ettiği ve bu çerçevede kurgulanan haberlerin hangi kavram, sıfatları öne çıkardığını ve hangi etmenleri yok saydığı katılımcılarla yapılan derinlemesine mülakat tekniğiyle saptanacaktır. Gerçekleştirilen mülakatlar belirli konu başlıkları çerçevesinde analiz edilerek çalışma kapsamında aktarılacaktır.

1 YENİ NESİL HABERCİLİK ARAYIŞIYLARI: HAK ODAKLI HABERCİLİĞİNİN BİR ÜRÜNÜ OLARAK KADIN ODAKLI HABERCİLİK PRATİĞİ

1.1 Hak Odaklı Habercilik Anlayışı Çerçevesinde Haber Ve Haberciliğin Tanımı Üzerine Yeniden Düşünmek

İnsanoğlu çevresinde olan biten olaylara karşı her zaman ilgi içinde olmuş, çevrelerinde olan bitenler hakkında haberdar olmak istemişlerdir. İnsanoğlunun haberdar olma isteğini karşılayan habere dair birçok tanım yapılmış, bu tanımlar aracılığıyla haberin ne olduğu ve nelerin haber değeri taşıdığı belirlenmeye çalışılmıştır. Literatürde “Haber nedir?” şeklinde bir soruyla haberin tanımı arandığında, haberin tanımına dair çok farklı görüşler bulmak mümkündür.

Johnson ve Harriss “okuyucunun ilgisini çeken olaylar” ya da “yakın zamanda olan, keşifler, görüşler ve okuyucunun etkilenecekleri ve ilgilenecekleri konular” olarak tanımlarken; (Johnson&Harriss, 1942, s.19’ dan aktaran Rigel, 2000, s.178) Dursun haberi “gerçek dünyada bir yerlerde meydana gelen olaylar, kişiler ya da şeyler hakkındaki en son, en yeni ve ilgi çekici enformasyondur.” şeklinde tanımlamaktadır. (Dursun,2005, s.69) Arsan ise haberin tanımını kısaca “henüz olmuş dikkate değer ve olağandışı bir olay olarak” tanımlamaktadır. (Arsan, 2005, s.137)

Tüm bu tanımları göz önünde bulundurduğumuzda, insanoğlunun çevresinde birçok olay olmakta fakat her olayın habere dönüşemediğini öne sürebiliriz. Çünkü dünyada, olup biten şeylerin habere dönüşmesinde etki eden birtakım faktörler vardır. Habere yönelik bu tanımlara baktığımızda ilginçlik, sıradışılık, güncellik haber değeri taşımakta ve bir olayın ya da eylemin habere dönüşümünde etkili olmaktadır (Girgin, 2013.s.19). İşte hak odaklı habercilik pratiği, haberin ve haber değerinin ne olduğunu sorgulamakta ve habercilik pratiğine ilişkin iletişim fakültelerinde öğretilen “5 N 1 K” kuralı dahil olmak üzere, haberin “ters piramit” e uygun bir anlatımla oluşturulmasına, haber kaynaklarının ne olduğuna kadar haberciliğin alfabesini oluşturan kurallarda sorun olduğunu iddia etmekte ve bu bağlamdan hareketle habercilik kavramı üzerine tekrardan düşünmeye davet etmektedir. (Alankuş, 2009, s.98)

Hak odaklı habercilik anlayışı açısından sorun arz eden yaygın habercilik pratiğine göre, olağandışılık, bir olayın habere dönüşmesinde en önemli etkenlerden biri olarak kabul edilmektedir. Bu anlayış doğrultusunda en klişe tanımıyla haber “insanın köpeği ısırmasıdır.” Bu tanımdan hareketle çok ölümlü kazalar, savaşlar, doğal afetler gibi olaylar habere dönüşmekte ve olumsuzluk bir haber değeri olarak görülmektedir. Böylece savaşın “cazibesi” yanında barış mücadeleleri sönük kalmakta ve habere dönüşmemektedir. Örneğin İsrail ve Filistin arasındaki savaşa karşı iki barış aktivistinin yürütmüş olduğu “Radio All for Peace” isimli iki ülke arasındaki barış için mücadele eden bir girişim, intihar saldırıları haberleri karşısında haber olamamakta ve Filistin konulu haberlerde intihar saldırıları sıklıkla yer bulmaktadır. Oysaki savaşın gidişatında saldırıları ve acı kayıpları önemli olduğu kadar; barış çabaları da önemlidir. Fakat yaygın habercilik anlayışının sansasyonellik arayışı doğrultusunda sürekli olumsuzluklar habere dönüşmektedir.

Yaygın habercilik anlayışının bir haber değeri olarak gördüğü sansasyonellik, olumsuzluk ve olağandışılık sonucunda kadınlar, yoksullar ve yoksul ülkeler, cinsel ve kültürel azınlıklar sürekli olarak olumsuzluklarıyla “mağdur” ya da “fail” olarak temsil edilmektedir. Örneğin; sürekli yoksulluklarıyla karşımıza çıkan Afganlara yönelik algımız “biçare”, “zavallılar” şeklindeyken; gelişmiş ülkelere yönelik algımız ise en büyük felaketleri dahi uygarca atlatanlar şeklindedir. İşte yaygın habercilik anlayışının olumsuzluk ve sansasyonellik arayışı dünyayı siyah-beyaz olarak ikiye ayrılmış bir algıyla sunmaya hizmet etmektedir. Böylece özellikle kadınları, yoksulları, cinsel ve kültürel azınlıkları “olumsuzlukları” üzerinden haber yaparak temsili olarak hak ihlaline uğratmaktadır.

Haberin değerine dair bir diğer tartışılması gereken unsur ise güncelliğin bir haber değeri olmasıdır. Bu anlayıştan hareketle sadece güncel olanın ya da bir diğer sözle “taze” olana odaklanmak demek; olup gitmiş fakat kamuoyu nezdinde ortaya çıkması beklenen gerçeklerin haber olamaması demektir. Örneğin; geçtiğimiz yıllarda meydana gelen Soma’daki maden faciası üzerine habercilik uğraşı çerçevesinde söylenebilecek hatta aralanması gereken birçok sorunun haber olması için güncel olması gerekmemektedir. Çünkü haberin kamuoyu oluşturma işlevi göz önünde

bulundurulduğunda; kamuoyu nezdinde açığa çıkması beklenen her gerçek ciddi bir haber değeri taşımaktadır.

Bilindiği üzere 5N 1K ve ters piramit kuralı haber yazımının temel unsurunu oluşturmaktadır. Genelgeçer gazeteciliğin alfabesini oluşturan bu iki kuralın yegâne gayesi; okuyucunun haberi anlamasını kolaylaştırmak, editörün haberi anlam kaybına olanak vermeden kısaltmasına ve sayfa maliyetinin düşürülmesine olanak vermektir. Diğer gazetecilik standartları gibi bu kuralların da ortaya çıkışının temelini kapitalizme dayandıran hak odaklı habercilik pratiğine göre; “ne, nerede, nasıl, niçin, ne zaman ve kim” soruları haber olgusuna konu olan olayları aydınlatmak ve kamuoyuna aktarmak için yeterli olmamaktadır. Çünkü bu sorular aracılığıyla habere konu olayların ve olguların “gerçek” fotoğrafı kaybolmakta ve ayrıca “gerçek” nedenlerin, yerlerin ve kahramanların yerini; sembolik nedenler, kişiler ve kahramanlar almaktadır. Örneğin; yaygın habercilik pratiğinde sıklıkla karşımıza çıkan “Yemeğin altını yaktığı için dayak yedi.” şeklindeki haberlerde “niçin” sorusunun karşılığı olarak kadının yemeği yakması sebep olarak gösterilmektedir. İşte yaygın habercilik pratiğinin habere konu olan kişi ve nedenleri sadece 5n 1k kalıbına sığdırmayı yeterli bulması, olay ve olguların gerçek nedenleri anlatmakta yetersiz kaldığı gibi; kadına yönelik şiddeti de haberin içeriğinde sunduğu sembolik nedenler aracılığıyla meşrulaştırmaktadır. (Alankuş, 2009, s.89- 102)

Haberin doğruluğu ilkesini hatırlamak gerekirse, medyada sıklıkla yer bulan “Mini etek giydiği için tecavüze uğradı.”, “Gece eve geç döndüğü için kocasından dayak yedi.” şeklindeki kadına yönelik şiddeti meşrulaştıran klişe ifadelerin aslında “gerçeği” yansıtmadığı fark edilecektir. Yaygın habercilik pratiğinin “niçin” unsurunun karşılığı olan bu nedenler yerine hak odaklı habercilik pratiği daha çok sorular sormayı ve mağdurun sorununa sahip çıkmayı ilke edinmektedir. Bu nedenle kadının uğradığı şiddetin asıl kaynağına odaklanmayı hedefleyen hak odaklı habercilik, mağdurun yaşamında iz bırakan şiddetin gerçek nedenlerini ve faillerini sivil toplum örgütlerinin de desteğini alarak kamuoyu ile paylaşmayı ve takip etmeyi ilke edinmektedir.

Tüm bu unsurların yanı sıra hak haberciliği pratiği yaygın habercilik pratiğinin aksine “tarafsızlığı” ilke edinmemektedir. Çünkü hak haberciliğini ilke edinen bir gazeteci mağdurun sesidir ve dolayısıyla taraftır. Hak haberciliğinin toplumdaki dezavantajlı grupların ve sesi duyulmayan kesimlerin sesi olma anlamına geldiği

anımsanacak olursa; bu doğrultuda mesleğini icra eden gazeteci, mağdurların kişilik, yaşam haklarını gözetmeyi ilke edinmektedir. Bu bağlamda hareket eden bir gazeteci ayrıca, haklar konusunda duyarlı olmalı ve hakların bölünmez bir bütün olduğunu hatırlamalıdır. (Korkut, 2009, s.190-191) Fakat bu noktada gazeteciye zor bir görev düşmektedir. Çünkü ifade özgürlüğü, işkence görmeme, vücut bütünlüğüne dokunulmama, yoksulluktan korunma, çocukların katılım hakları gibi somut ifade edilen hakların penceresinden olayları ve olguları ele almak daha mümkünken İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi gereği tüm insanların eşitliğini ilkesini ihlal eden olayları ve olguları hak odaklı bir bakış açısıyla ele almak her zaman mümkün olmamaktadır. Örneğin, gece yarısı bir kadının cinsel saldırıya uğraması habere konu olduğunda, cinsel saldırıya sebep olarak kadının geç saatte dışarıda olması gösterilmekte ve kadınlar için bu gece dışarı çıkmanın bu tür tehlikelere neden olabileceğine dair örtük bir toplumsal mesajla haber sonlandırılmaktadır. Oysa haberin konusuna hakların odağından bakmayı başaran bir muhabir, kadının uğradığı cinsel saldırıyı, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi gereği güvence altına alınan kişinin yaşam, emniyet ve hürriyet hakkının ihlal edilmesi (<http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=trk>) olarak görüp haberleştirecektir. Bu odaktan yaklaşan bir muhabir haberde kadınların gece dışarıda olabilmeleri hakkını savunacak ve uğranılan cinsel saldırının bu hakkın bir ihlali olduğunu kamuoyuyla paylaşacaktır.

Yaygın habercilik anlayışına yönelik hak odaklı habercilik anlayışının getirdiği diğer bir eleştiri ise, haberin kaynağıdır. Yaygın habercilik pratiğinde haberin konusu gereği kaynak olarak bir takım “saygın” kişi ve kuruluşlara başvurulması beklenmektedir. Hall’un “birincil tanımlayıcılar” olarak kavramlaştırdığı bu “saygın” kişi ve kuruluşlar çoğunlukla askeri, siyasi, politik otoritelerden oluşmaktadır. (Hall, 2005, s.89) Örneğin, bir trafik kazası olduğunda ya da “töre” cinayeti işlendiğinde muhabirin öncelikle kaynak olarak başvurduğu polis kayıtları olmaktadır, mağdur kişi yakınlarına (haberde sansasyonellik katılmak istenmediği müddetçe) kaynak olarak yer verilmemektedir. Böylece habere konu olan olaylara ve olgulara ilişkin “gerçeklik” belli bir “saygın” sınıf aracılığıyla kurgulanmaktadır; “sıradan insan” yurttaş haberin kaynağı olamamaktadır. Oysa kadına yönelik şiddet, cinsel saldırı konulu haberlerde sadece olayın nerede, nasıl olduğunu anlatan polis kayıtlarına başvurmak yerine; kadın aktivistlere ve sivil toplum

örgütlerine kaynak olarak başvurulması işlenen şiddeti magazinleştirmekten ziyade bir hak mücadelesine dönüştürmeyi olanaklı kılacaktır.

İşte yaygın habercilik pratiğine dair getirilen bu eleştiriler yeni bir habercilik arayışına neden olarak ilk “etik ve politik habercilik anlayışı” sonrasında ise “hak odaklı habercilik pratiği” şeklinde isimlendirilen bir habercilik pratiğinin doğmasına neden olmuştur. Hak odaklı habercilik anlayışı dünyada habercilik pratiğine ilişkin eleştirel görüşlerden ve medya okuryazarlığı hususunda yapılan çalışmalardan ilham alınarak 1993’de özgür, bağımsız haberciliğin örneklerini sunmak amacıyla bir proje olarak kurulan Bağımsız İletişim Ağı (BİA) tarafından kavramsallaştırılmıştır (<http://bianet.org/bianet/sayfa/hakkimizda>). BİA’ya göre hak odaklı habercilik demek; yaygın habercilik anlayışının “çok satan” olma kaygısıyla çoğunluğu ilgilendirmeyen ya da “reyting” unsuru barındırmayan azınlıkta kalanların odağından haberin konusuna yaklaşmak demektir. Dolayısıyla haberin hak odaklı kılınması; haberin tanımından, kaynak seçimine, yazımına kadar yaygın habercilik anlayışının hak ihlali yapılmasına olanak veren standartlarının yerinden edilerek; haberi beyaz, “sağlıklı” ve eril hegemonyanın dışında ayrımcılığa uğrayan ötekilerin odağından inşa etmek demektir. Bu bağlamda bir habercilik pratiğini hayata geçirebilmek için muhabirlere sivil toplum örgütleriyle yakın diyalog içinde olmaları önerilmektedir. Çünkü insan hakları ihlali yapmadan, seksist, ayrımcı, damgalayıcı bir söylemden uzak ve habere “ötekileştirilenlerin” odağından tam bir empati içinde yaklaşabilmek ancak hak ihlalleriyle mücadele eden sivil toplum örgütleriyle iletişim içinde olunarak başarılabileceği öne sürülmektedir. (Tosun, 2009, s.163-166)

1.2 Kadın Odaklı Habercilik Kavramının Gelişmesine Katkı Sağlayan Anlayışın Tarihsel Sürecine Kısa Bir Bakış

Haberde kadının temsili medya çalışmalarının ana sorunsalını oluşturmaktadır. Kadının medyadaki temsil sorununa odaklanan medya çalışmalarının temel gayesi, kadına haberler aracılığıyla yüklenen kimlik inşasına ışık tutmaktır. Bu kapsamda yürütülen eleştirel haber analizleri sayesinde kadın kimliğinin medyadaki mevcut durumunu saptayarak, bu kimliğin sosyal yaşamdaki karşılığı arasındaki ilişkiyi ortaya koymak mümkün kılınmaktadır.

Toplumsal yaşamımızda ve belleğimizde önemli bir yer kaplamayan haber, yapısalcı dilbilim çalışmaları sayesinde ortaya çıkan eleştirel paradigmaya göre eril bir öyküdür. Haberi bir eril anlatı olarak gören eleştirel paradigma, haberde anlatıların “kimin öyküsü” olduğuna odaklanmakta, bu odaktan hareket ederek “toplumsal gerçekliği” tanımlamakta ve bu tanımlamayı yapma gücüne hangi gücün sahip olduğuna dikkat çekmektedir. (Cangöz, 2008, s.87) Haberi bir “anlam inşa etme” pratiği olarak gören eleştirel paradigmaya göre haber bir “*kurgusal metin*”dir.

Haberin bir “*kurgusal metin*” olarak görülmesine neden olan yapısalcı dilbilim çalışmalarının tarihsel sürecine değinirsek; modern dilbilim kurucusu sayılan Ferdinand Saussure’un dil ve kültür arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bulgularının sosyal bilimlerde birçok disipline katkı sağladığı gibi medya çalışmalarını da etkileyerek, günümüzdeki medya metinlerini birer ideolojik kurgu olarak gören anlayışın ortaya çıkmasına neden olduğunu söyleyebiliriz. Saussure’a göre ortak dili konuşan bireyler ortak bir anlam sistemine yani ortak bir kültüre sahiptir. Kültürü ortak bir anlam sistemi olarak gören Saussure, dilin gösterenlerden oluştuğunu ve gösterenlerin anlamının toplumdan topluma değişebileceğini vurgulamakta ve gösteren ile gösterilen arasındaki bağlantı aracılığıyla dil içinde bir anlam inşasının kurulduğunu ortaya koymaktadır. Saussure’a göre gösteren ile gösterilen arasındaki bu bağlantı, toplumdan topluma değişmektedir. Bu yüzden dil doğal bir yapı değil, kültürel yapıya göre inşa olan bir anlamlandırma sistemidir. (Culler, 1986, s.27-28)

Ferdinand Saussure’un gösteren ve gösterilen arasında öne sürdüğü bu ikili bağlantının kendisinden sonra gelen dilbilimciler tarafından sorunsallaştırılması post-yapısalcılığın doğmasına neden oldu. Post-yapısalcılık akımının en önemli temsilcilerinden biri olan Derrida, gösteren ile gösterilen arasındaki ilişkinin asla kapalı olmadığını ve yapısalcıların belirttiğinin aksine çok kaygan bir yapı olduğunu vurgular. Derrida’nın gösterenlerin tarihsel süreç içerisinde farklı anlam bağlamlarından sürekli farklı anlamları işaret edeceği tezi (Dobrin, 1997, s.33-37), metin ve ideoloji arasında ilişki kurarak metni bir ideolojik yapı olarak analiz eden yöntemlerin gelişmesine olanak sağlamıştır.

Post-yapısalcı ve yapısalcı bu yaklaşımlar, özellikle haber dili içinde toplumsal güçluktidarın kurulmasını sergilemeye yönelik çözümlemelerde kullanılacak kuramsal

çerçeveler açısından oldukça önemlidir. İşaretin ideolojik karakterini sergilemeye çalışan bu kuramcılarının görüşleri 1980 sonrasında medya çalışmalarını etkilemiş ve 1990’larda haber analizlerine taşınmıştır (İnal, 1996, s.58).

Bu çalışmalar ışında ortaya çıkan haber analizleri sonucunda, haberi “gerçeğin bir yansıtılması” olarak gören anlayış yerini, haberi kurgusal bir metin olarak gören anlayışa bırakmıştır. Bu anlayış doğrultusunda kurgusal metin olan haberin diğer kurgusal metinler gibi bir söylemi olduğu savunulmakta ve bu söylem içinde yer alan anlatımla egemen ideolojinin doğallaştırılarak, okuyucuya aktarıldığı belirtilmektedir. (Mora, 2008, s.5)

1.3 Kadın Odaklı Habercilik Anlayışının Tanımı Ve Amaçları

Haberi bir “anlatı” olarak gören ve bu anlatının da “*eril bir anlatı*” olduğu kabulünden odakla hareket eden “*kadın odaklı habercilik*” kavramına göre, haberin bir cinsiyeti vardır ve haber dili, görüntüsü, kaynağı dahil olmak üzere tüm sunuşuyla “erkek” bir kurguya sahiptir (Köker, 2007, s.119). Bu kabulden hareket eden Kadın Odaklı Habercilik kavramı, geleneksel haberciliğin tekelleşme ve küreselleşme yüzünden bir endüstri haline geldiği ve bu yüzden medya metinlerinin sorunsallaştığı anlayışından öte, medya metinlerinin içinde bulunduğu kültürel yapı ve tarihsel süreç içinde incelenmesi gerektiğine odaklanmakta ve metinlerin sorunsallığını içinde bulunduğu kültürel yapıya bağlamaktadır. Bu yapı içindeki eril dile dikkat çeken “*kadın odaklı habercilik*” kavramı, yaygın medyanın yaptığından farklı bir haberciliğin nasıl yapılması gerektiğine odaklanmakta ve medyanın habercilik anlayışındaki sorunsal dili tersine çevirmeye özel önem atfetmektedir. (Alankuş, 2007, s.25-66). İşte bu bağlamda Kadın Odaklı Habercilik, öncelikle haber dilinin sorunsallık arz eden eril diline dikkat çekmektedir. Çünkü Kadın Odaklı Habercilik pratiği açısından dildeki cinsiyeti ortaya çıkarmak, sosyal yaşamda kadının aleyhine kurulan ve dolaşımda tutulan iktidarın ortaya çıkarılmasına olanak tanımaktadır. (Cangöz, 2008, s.93). Örneğin, “Otobüste iki kadın birbiriyle kavga etti.” şeklinde bir haber başlığı yerine; kavga eden taraflardan biri bekar ise “otobüste iki çocuklu bir kadınla, bir genç bayan kavga etti.” şeklinde bir başlık tercih edilmektedir. Çünkü içinde bulunduğumuz kültür gereği evli olmayan bir kadın için “kadın” kelimesi yerine “bayan” tercih edilmektedir. Ayrıca, toplumsal zihniyetimizde sıklıkla bekaret ile ilişkilendirilen “kadın” kelimesinin evli olmayan biri için kullanılması

tercih edilmemekte, bunun yerine “bayan” kullanılmaktadır. Böylece eril düşünce, haberler aracılığıyla yeniden üretilmektedir. İşte bu bilinçle haber diline odaklanan Kadın Odaklı Habercilik, her türlü eril klişe kelimeler ve kalıplar hususunda farkındalık kazandırıp, haber dilinden arındırmayı hedeflemektedir.

Kadın Odaklı Habercilik kavramının diğer bir meselesini ise, kadının görünür kılınmasına odaklanan temsil mücadelesi oluşturmaktadır. Bilindiği üzere kadının kamusal alandan soyutlanması bağlamında temsil önemli bir kavramdır. Haberlerde ekonomi, siyaset, sağlık gibi “ciddi” alanlar erkeğe atfedilmekte, bu konularda erkek uzmanların görüşlerine başvurulmaktadır. Hatta kadın hakları konusunda dahi erkeklerin görüşlerinin alındığı haberlere rastlamak mümkündür. Kadınların yok sayılma aracılığıyla temsil edilmemesi, aslında bu tür alanların erkeğe ait olduğuna yönelik ataerkil ideolojiden kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda haber, ataerkil ideolojiyi yeniden üreterek sürdürülebilirliğini sağlaması açısından önem taşımaktadır.

Ana akım medyadaki duruma değinirsek; kadın konulu haberlerde geleneksel kodlar yeniden üretilerek kadın temsil edilmektedir. Bu temsil biçimi Hall’un vurguladığı gibi “gerçek” sanısını inşa etmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Çünkü Hall’e göre temsil sistemi, bireyin dünyayı ve kendisini anlamlandırma sistemidir. Çünkü anlam, temsil aracılığıyla inşa edilir ve bu yolla da doğallaştırılır. (Hall, 2005, s.77-121) Bu noktadan hareketle temsiliğin önemini vurgulayan “kadın odaklı habercilik” pratiğinin temel gayesi, kadın üzerine yüklenen klişe roller ve basmakalıp temsillerin uzağında bir habercilik gerçekleştirmektir.

Tüm bu noktalardan bakıldığında Kadın Odaklı Habercilik pratiği benzer olarak, feminist medya çalışmalarının gözler önüne serdiği kadına yönelik ayrımcılık arz eden dil kullanımı ve temsil siyasetine odaklandığını söyleyebiliriz. Fakat bu hususta, Kadın Odaklı Habercilik pratiğinin farkını belirtirsek; Kadın Odaklı Habercilik pratiği kadına yönelik dil kullanımı ve kadınlığın temsili hususunda farkındalık kazandırmanın yanında, tüm bu cinsiyetçi uygulamaları karşı bir dil ve temsil siyaseti yerleştirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca medyada “haber değeri” bağlamında görmezden gelinen, azınlıkta kalan, ötekileştiren tüm kadınları ve tüm kadınlara ait konuları temsil etmeyi hedefleyen Kadın Odaklı Habercilik pratiği; kadınların maruz kaldığı hak ihlallerini ifşa

eden ve bu ihlalleri haberleştirerek takibini yapan pro-aktif bir gazetecilik eylemidir (Mater ve alışlar, 2007, s.167-179).

1.4 Kadın Odaklı Habercilik Bağlamında Medyada Kadının Durumuna Bakış

Global Media Monitoring adlı uluslararası haber takip merkezinin 2005 yılında Haberi Kim Yapar? (Who Makes News?) ismiyle yayınladığı raporu kadının medyada nasıl görünmez kılındığını çarpıcı bir biçimde sergilemektedir. Araştırma verilerine göre, politika veya hükümete ilişkin konulu haberlerde kadın sadece %14 temsil edilmektedir. Ekonomi, iş dünyası hakkında yapılan haberlerde ise kadın yine benzer bir oranda sadece %20’lik bir temsile sahiptir. Politika, ekonomi ve iş dünyası gibi “ciddi” sayılan alanlarda durum böyle iken; magazin ve eğlence gibi alanlarda ise durum değişmektedir. Eğlence dünyası veya magazin haberlerinde kadının temsil oranı %42’ye çıkmaktadır. Bu bağlamda kadın, hak odaklı haberciliğin işaret ettiği gibi “ciddi” yahut önemli olarak sunulan olaylarda ya hiç temsil edilememekte ya da sorunlu temsil biçimleriyle karşılaşırken; “*soft news*” olarak nitelendirilen ılımlı, eğlence içerikli haberlerde ise kadının bir eğlence nesnesi olduğu algısı yaratılarak kadın bu alana atfedilerek kadının temsil payı artmaktadır. (Cangöz, 2008, s.89)

Politika, ekonomi, siyaset gibi “ciddi” alanları erkeğe; kültür, magazin, eğlence gibi “soft” konuları kadına atfetmesi kadın odaklı haberciliğin işaret ettiği bir sorunsaldır. Kadın odaklı habercilik, haber konularındaki bu cinsiyete göre dağılımın yanı sıra haber dilindeki ince dil işçiliğine de dikkat çekmektedir. Haberlerde kadının kamusal tartışmaların ya da faaliyetlerin bir parçası olduğunda bu eylemin olağan dışı bir durum olduğunun altının çizilmesi açısından “kadın doktor”, “kadın profesör”, “eylemciler ve kadın eylemciler” şeklinde ifadelere yer vermekte olduğunu açığa çıkarmaktadır. Çünkü ataerkil ideolojiyi yeniden üretmeyi görev edinen medyaya göre doktorluk, profesörlük ve hatta eylemci olmak dahi erkeğe ait icraatlar olduğundan bu türden bir sıfatlandırma ile altını çizmektedir.

Haberdeki temsil siyaseti olarak adlandırılan, kadına yönelik kalıplaştırma ya da ikincil statüye konumlandırma çalışmalarını kategorilendirmek mümkündür. Konu ile ilgili olarak araştırmacı Butler ve Paisley içerik analiz metoduyla medya ürünlerini incelemişlerdir: Radyo, televizyon, günlük gazeteler, süreli yayımlar ve sinema

alanlarında yaptıkları analizlere dayanan araştırma sonucunda, medyada kalıplaşmış belli kadın temsillerinin olduğuna yönelik bir kanıya varmışlardır. Kalıplaşmış olduklarını iddia ettikleri bu temsil kalıplarını beşe ayıran Butler ve Paisley'e göre öncelikli olarak medyada sıklıkla yer alan kalıplaşmış kadın tipi uğradığı şiddet karşısında daima sessiz kalan kadındır. Butler ve Paisley'i bu kalıplaşmış kadın tipini "aşağı itilen" olarak isimlendirmektedir. İkinci tip olarak nitelendirilen kadın tipi ise "yerinde tutulan" şeklinde kavramlaştırılan ve genellikle anne, eş hemşire, sekreter gibi kadınlara atfedilen meşgalelerle uğraşan kadın temsiliyetlerini içermektedir. Bu tipteninin altında kadına ataerkil sistemin atfettiği hizmet etme veya yardımcı olma vasıfları yüklenerek kadın temsil edilmektedir. Üçüncü kategoride "iki yer tip" olarak isimlendirilen ve geleneksel roller ile mesleklerini bir arada yürüten kadınlar yer almaktadır. Dördüncü kategoride de erkeklerle eşit olarak sunulan kadın tipine yer almaktadır. Bu kadın tipine göz atıldığında, bu kadın tipi genellikle "evlenmemiş" olarak sunulan kadın tipidir. Beşinci kategoride ise belirli kalıplara sığdırılmayan kadın tipi mevcuttur. Bu tip de genellikle basmakalıp rollerin tersine bir temsil ile sunulmakta ve icra ettiği rolden dolayı sıra dışılığı vurgulanarak temsil edilmektedir (Butler ve Paisley, 1980'den aktaran Tanrıöver, 2007, s.155).

Butler'e göre; cinsiyetin maddeselliği ile toplumsallığı arasında sıkı bir bağ vardır. Bu bağ beden maddeselliğini toplumsal olarak tasarlayarak, toplumsal cinsiyeti oluşturan kodlar sisteminde belirli normların tekrarlanmasını ve sürekli oyalanarak devam etmesini sağlamaktadır. Haberler aracılığıyla tekrarlanan bu roller Butler'in deyişiyle, istikrar kazanarak bedeni belli biçime sokarak, sınırlılık ve sabitlik kazandırır. (Butler, 2008, s.114'ten aktaran Kaylı 2015, s.185) Bu bağlamda eril haber öyküsünün kadın bedenine sabitlediği eril normları deşifre edebilmek amacıyla hangi klişelere başvurduğunu açıklamak kadın odaklı habercilik pratiği açısından önem taşımaktadır. Hak odaklı habercilik açısından sorun arz eden bu eril habercilik klişelerini şu şekilde sınıflandırmak mümkündür:

1.4.1 "Kurban" Olarak Kadınlar

Medyanın kadına yönelik yaptığı hak ihlallerinin en basmakalıp halini "kurban" kadın temsilleri teşkil etmektedir. Medya kadınların başına gelen özellikle haksızlık, taciz ve cinsel istismar konulu haberlerde, kadınların uğramış olduğu hak ihlallerini deşifre

etmek yerine; pembe dizi versiyonunda hikayeleştirilen bir anlatımla sunmaktadır. Böylece kadının mağduriyeti anlatılırken olayın asıl faili arka plana itilir, kadın “zavallılaştırılarak” özneleştirilir. (Köker, 2007, s.148)

Gazetelerinin “üçüncü sayfa” olarak nitelendiren aldatma, cinsel saldırı ve cinayet gibi haberlere yer veren bölümlerinde; başlarına bin bir türlü felaket gelen kadınlar en bol kullanılan malzemelerdir. Bu tür bölümlerde kadınların “gerçek” sorunlarını temsil etmek ya da yer vermek yerine medya olabildiğince duygu sömürsünden yararlanarak kadınları birer magazin malzemesi olarak kullanmaktadır.

Çok sık görülen temsil biçimlerinin başında kadınları “zavallı\merhamet dilenen” niteliklerle bir arada sunulması yatmaktadır. (Tanrıöver, 2008, s.159-160) Bu anlatıma dayanan medya, kadınlarının uğramış oldukları hak ihlallerini deşifre etmek ya da mücadele etmek yerine; kadınların başlarına gelen bu olayları metalaştırarak okuyucuya satmaktadır. Bu tür haberlerde genellikle şiddete uğrayan kadının darbeye uğramış yüzü okuyucuya sunulurken, haberlerin içerikleri incelendiğinde kadının nasıl şiddete ya da cinsel saldırıya uğradığı aktarılırken, kadınların bu sonucu bir nevi nasıl “hak” ettiğini anlatan bir kurguyla kadın temsil edilir. Fiziki ya da töre şiddetine uğrayan kadının yaşı, yaşadığı şehir, hatta saldırı sonrası görüntüleri öne çıkarılırken, kadının maruz kaldığı şiddet çeşitli sebeplerle bağdaştırılarak meşrulaştırılır. (Sevim, 2013, s. 51-52)

Kadının birer “acıma” nesnesine dönüşmesi, kadının başına gelen hak ihlallerini arka plana itilmesine olanak sağlamakta, kadını birer “sunum” nesnesine dönüştürerek başlarına gelen hak ihlallerini yok sayılmasına neden olmaktadır. Bu durum “Kadın Odaklı Habercilik” açısından kadının “kurbanlaştırılarak” hak ihlaline uğraması olarak ele alınmaktadır.

1.4.2 Kadının Yok Sayılması

Medyanın kadına yönelik olarak hak ihlali yapan temsil biçimleri hususundaki diğer bir öge ise kadınların “*simgesel olarak yok edilmesi*”dir. Medyada kadınlar, hayatta var oldukları alanlarda gösterilmeyerek yok sayılmakta ve simgesel olarak yok edilmektedirler. Medya bu türden bir hak ihlaline başvururken öncelikli olarak cinsiyetçi bir dil kullanır. Örneğin; haberlerde özellikle tıp ve siyaset alanlarında görev yapan

kadınlardan bahsederken; “*kadın doktor*”, “*kadın siyasetçi*” şeklindeki ifadelerle sıkça rastlamak mümkündür. Medyanın kullandığı “*kadın doktor*”, “*kadın siyasetçi*” gibi ifadeler aslında bu alanların erkeklere ait olduğunu belirten salt cinsiyetçi kalıplardır ve bu kalıplar aracılığıyla kadınların bu alanlardaki varlığının istisnai olduğu vurgulanarak yok sayılmaktadır.

Medyanın kadını “simgesel olarak yok edilmesi” hususunda başvurduğu ikinci bir hak ihlali ise “*kaynak ve uzman*” kullanımı sırasında yaşanmaktadır. Basının kadınları cinsiyetçi kalıplara sığdırmayı amaçlayan bu gazetecilik pratiği; kaynak ve uzman seçiminde sadece ya da çoğunlukla erkek uzmanlara başvurarak kadına yönelik hak ihlali işleyen bir gazetecilik pratiğine neden olur. Basındaki kaynak kullanımına göz atıldığında; İç ve dış siyaset, ekonomi, hukuk gibi “*ciddi*” alanlar erkeklere atfedilmekte ve bu konularda uzman olarak erkeklere başvurulurken; sağlık, güzellik, beslenme, çocuk bakımı ve kozmetik gibi konularda ise kadınlara başvurulmaktadır. İşte basının kaynak kullanımında başvurduğu bu türden seçim, içinde cinsiyetçi kalıplar barındırmakta ve kadınların hayatta var oldukları “*ciddi*” alanları görmezden gelerek kadına yönelik hak ihlaline neden olmaktadır. (Tanrıöver, 2007, s.162-165)

1.4.3 Geleneksel Kodlarla Donatılan Kadın

Ana akım medyada kadına yönelik yapılan hak ihlalinin en yaygın örneği; kadınların eş ya da anne kalıplarıyla sunulmasıdır. Haberin konusunu teşkil eden kadın her ne iş koluyla meşgul olursa olsun, yapılan habercilik pratiğiyle kadının geleneksel rollerine işaret edecek birçok etmen bulmak mümkündür. Bu türden bir temsilin en açık örneğini kadın siyasetçilerle ya da iş kadınlarıyla yapılan söyleşilerde görmek mümkündür.

Kadına atfedilen geleneksel rolleri aşmak için çeşitli zorluklara direnen iş kadınları, politikacılar ya da “*erkeğe atfedilen işleri*” icra eden kadınlar da eril sistemin kısıkcındalardır. Bu kadınlar işlerini icra eden odaklı bir habercilik pratiğiyle temsil edilmek yerine geleneksel rollerine atıf yapan bir temsille sunulmaktadırlar. Örneğin, pilotluk mesleğini icra eden bir kadına dair bir haberde iyi yemek yaptığı ya da çocuklarıyla nasıl vakit geçirdiği gibi unsurlara yer verilerek; kadının geleneksel rolleri sıklıkla hatırlatılır. (Mater ve Çalışlar, 2007, s. 180- 196)

1.4.4 Cinsel Nesne Olarak Kadınlar

Kadının cinsel nesne olarak sunulması bir eril habercilik pratiğidir. Bu pratiğin bir gereği olarak kadın en çok haberin görsel unsurlarında bir sunum nesnesi olarak sunulur, sürekli talep edilen arzulara seslenecek şekilde bir sunumla temsil edilirler. Bu fotoğraflık görüntülerdeki kadınlar genellikle içinde bulundukları eril sistemin güzellik anlayışını taşıyan şekilde güzel, genç ve arzulanan hatlara sahiptirler. Bu fotoğraflardaki temsiliyetler aracılığıyla bir yandan kadınlara güzellikleriyle ve dişilikleriyle ancak önemli olabilecekleri hatırlatılırken, diğer yandan da toplumsal düzende talep dışı kalmamak için bu arzulara uygun hatlara sahip olmaları gerektiği sıklıkla hatırlatılır. (İmançer ve Özel, 2006, s.234)

1.5 Kadın Odaklı Habercilik Anlayışı İçin Basındaki Durum Nasıl Tersine Çevrilebilir?

Yaygın medya kadını ikinci konuma sığdırmaya her türlü ayrımcılığı ve eşitsizliği meşrulaştıracak bir habercilik pratiğiyle kadını haberin konusu yapmaktadır. Hak odaklı habercilik açısından sorun arz eden medyanın bu durumuyla mücadele etmek amacıyla haberi unsurlarına ayırmak ve bu unsurları yeniden gözlemlemek gerekmektedir. Hak odaklı habercilik anlayışından önce feminist çalışmalar aracılığıyla habere bakan çalışmacılar haberde kadına yönelik olan en önemli sorunun yanlış temsil ya da temsil edilmeme olduğunu savunuyorlardı. Bu çalışmacıların yanlış temsilden kastları kadının anne, eş, cinsel obje gibi sunulmaları iken; temsil edilmemeden kasıtları ise kadının kendi hakları ile ilgili olan durumlarda bile kendilerine söz haklarının tanınmamaları ve bu tür konularda bile erkeklere söz hakkının tanınmasıydı ya da kadının siyaset, ekonomi gibi “ciddi” alanlarda söz sahibi olamamalarıydı. (Kabadayı, 2006, s.103) Hak odaklı habercilik; kadını anne, eş ya da cinsel obje gören yaygın medyanın hatalı temsilleri ve kadını siyaset, ekonomi gibi “ciddi” alanlarda yok sayan medyanın duruşunu bir hak ihlali olarak kabul etmekle birlikte sorunun kaynağına inmek amacıyla daha farklı bir sorunsala işaret etmeyi amaçlamaktadır. Kadın Odaklı Habercilik pratiğine göre haberin hak ihlali yapan konumundan kurtarmak sadece haberin unsurlarıyla ilgili değil aynı zamanda haberin dış unsurlarıyla ilgilidir. Çünkü hak odaklı haberciliğe göre böylesine bir habercilik anlayışının var olabilmesi ve sürdürebilirliği için sadece haberin

üreticisi değil haberin tüketicisi ve tüm bunların konumlandığı dilin kültürel kodlarına işaret etmek gerekmektedir.

1.5.1 Hak Odaklı Habercilik için Haber Dili Hususunda Farkındalık Kazanmak

Yaygın medyanın kadına yönelik yaptığı hak ihlaline son vermek için öncelikli olarak kullandığı dile odaklanmak ve bu dilin değişmesi için çaba göstermek gereklidir. Çünkü yaygın medyanın kullandığı dil; kadını ataerkil sistemin gözünden bakan ve onu ataerkil kodlarla donatmaya çalışan dildir. Haberin dili, bugüne kadar kadın çalışmalarınca önemsenen haberin konusunun ya da kaynağının kadın olmasına yönelik çabalardan daha çok önemsenmektedir.

Yaygın medyanın habercilik pratiği hak odaklı habercilik açısından hatalı ya da özensiz nitelendirilecek şekilde bir dil kullanarak, kadının eril düzende başına gelen hak ihlallerine meşruiyet sağlamaktadır. Örneğin; gelenek, töre ya da namus gibi çeşitli bahanelerle işlenen kadın cinayetlerinde yaygın medyada sıklıkla “namus cinyeti” türünden bir ifadeye rastlamak mümkündür. Kadın örgütleri tarafından eleştiren kadın cinayetlerine meşruiyet zeminleri hazırlayan bir diğer ifade ise “kıskançlık cinayetleri”dir. Bu türden haber klişelerinde mağdur kadının haklarını aramak yerine; kadını suçlayıcı bir haber dili kullanılmaktadır. Ayrıca bu tür haberlerin alt mesajlarında ise kadınların “şeytan” ya da “fettan” olduklarına eril efsaneler yeniden üretilmektedir. Çelenk’in makalesinde bu duruma örnek olarak gösterdiği bir haberin başlığında “fettan kadın iki erkeği birden yaktı” şeklinde bir ifade yer almaktadır. Bu haberde karısını öldürerek hapse giren koca ve öldürülen sevgili mağdur olarak görülürken; öldürülen kadın ise “suçlu” olarak görülerek ifşa edilmektedir. Kadını suçlayıcı haber dili klişelerine cinsel saldırı konulu haberlerde sıklıkla rastlamak mümkündür. Bu tür haberlerde cinsel saldırıya uğrayan kadın eril ideolojiye dayalı bir dil kullanılarak suçlanmaktadır. Cinsel saldırıya uğrayan kadınla ilgili haberde “*gece eğlencesinden dönen kadın*” ya da “*alkollü genç kız*” şeklinde ifadeler kullanılarak saldırıya uğrayan kadının bunu hak edecek “*sapkın*” nitelikte olduğuna dair betimleyici ifadelere yer verilmektedir. (Çelenk, 2010, s.233)

1.5.2 Hak Odaklı Habercilik için Yaygın Medyanın Sorunsallıklarından Farklı Bir Habercilik Yapmak İçin Ana Prensipler Getirmek

Hak odaklı habercilik adına mihenk taşı olacak bir takım ana prensipler getirmek yaygın medyanın kadına yönelik yaptığı hak ihlallerine son vermek adına büyük önem taşımaktadır. Böylesine bir çaba kadının aleyhine inşa edilen habercilik pratiğine son vermek adına büyük önem taşımaktadır. Bilindiği üzere hak odaklı habercilik kavramı henüz yeni bir çaba ve yeni bir habercilik pratiğidir. Kadına yönelik hak ihlalleriyle dolu bir medya ortamında, hak odaklı haberciliğin imkânı ve sürdürülebilirliği adına birtakım prensipleri belirtmekte yarar vardır. Ana prensipler olarak sınıflandırılabilen bu prensipler yaygın medyanın sorunsallık arz eden pratiğine son vermek adına büyük önem taşımaktadır.

Hak ihlalleriyle dolu bu habercilik pratiğine son vermek adına öncelik haberin üreticisi konumundaki muhabirlerin ve hak ihlallerinin tespitinde kendilerine büyük sorumluluk düşünen okuyucuların toplumsal cinsiyet hususunda bilinçli olmaları gerekmektedir. Böylelikle kadınlara yönelik ayrımcı ve sınıflandırıcı nitelikteki hususlar konusunda farkındalık kazanılarak, hak ihlalleriyle dolu bir habercilik pratiğine son verilebilir. Ayrıca geleneksel medyanın haberi oluştururken kullandığı hatalı dil ve temsiliyetler hususunda bilinçli olmak, bu dili ve temsiliyeti düzeltme adına etkili olacaktır.

İkincil olarak haberdeki eril dilden kaynaklı hak ihlallerini gidermek ya da mümkün olduğu kadar en aza indirmek için cinsel saldırı, şiddet gibi konuları daha dikkatle işlemelidir (Mater ve Çalışlar, 2007, s.190- 196). Çünkü geleneksel medya en çok cinsel saldırı, şiddet gibi konularda kadının aleyhine klişe bir dil kullanmaktadır. Kullandığı bu klişe dil aracılığıyla da bu tarz şiddetsel eylemlere maruz kalan kadınları ya suçlamak ya da başlarına gelen olayları olağanlaştırmaktadır. Bu yüzden haberi inşa ederken bu tür konularda muhabirler kadın örgütleri tarafından belirlenen birtakım hususlara dikkat etmelidir.

Kasım 2008’de kadına yönelik hak ihlallerini gidermek adına medyaya çağrı yapan Kadınların Medya İzleme Grubu (MEDİZ), özellikle şiddet veya cinsel saldırı konulu haberlerde özensiz bir dil kullanımının bu suça ortak olmak anlamına geldiğinin altını çizmiştir. Kadınların Medya İzleme Grubu (MEDİZ) bildirgesine göre;

- “Kamuoyunu bilgilendirme açısından özel bir önemi ya da yararının olmadığı durumlarda tecavüz, taciz, istismar gibi suçlar haberleştirilmemelidir.

- Tecavüz gibi cinsel suçlar kamuoyunu bilgilendirme açısından özel bir önem taşıdığına da mağdurun izni olmaksızın yayınlanmamalıdır.

- Özel bir önem taşıyan ve mağdur tarafından yayınlanmasına onay verilen tecavüz, taciz, istismar haberlerinde de mağdurun kimliğine dair açık ya da örtük bu kimliği deşifre edecek hiçbir bilgi verilmemelidir.

- Tecavüz gibi cinsel suçların yukarıdaki koşullar doğrultusunda haberleştirildiği durumlarda, suçun işlenişine dair hiçbir ayrıntıya yer verilmemeli, suç reyting-tiraj gibi gerekçelerle pornografi malzemesi haline getirilmemelidir.

- Televizyonlarda da yine, bu suçlar haberleştirilirken aynı hususlara dikkat edilmeli, ayrıca suçun ayrıntılarıyla kurgulanmış canlandırmalarına yer verilmemelidir.

- Bu tür suçların ‘nedenleri’ suçu meşrulaştırıcı biçimde araştırılmamalı, tecavüzcülere, tacizcilere ve bunların işledikleri suçu savunan ifadelerine yer verilmemelidir.

- Gazeteler, kadınları metalaştıran arka sayfa güzeli ve benzeri fotoğraf, görsel kullanımına son vermelidir.

- Başta internet medyası olmak üzere tüm medya özel hayatı teşhir ve ifşa alanı olmaktan çıkarılmalı, özel hayatı, kadınların duygusal bedensel zihinsel dokunulmazlığını ihlal eden haberlere yer verilmemelidir.” (Çelenk, 2010, s.233-234)

1.5.3 Hak Odaklı Habercilik Anlayışı için Medya Okuryazarlığı Eğitimine Önem Vermek ve Gelişmesini Sağlamak

Son otuz yılda özellikle Batılı ülkelerde yaygın bir ilgi görmekte olan medya okuryazarlığı ile ilgi gelişmeler Türkiye’de 2004 yılından sonra başlamıştır. RTÜK Üst Kurul Müşaviri Yaşar Uğuroğlu, ülkemizde 2004 yılından sonra başlayan Medya Okuryazarlığı’na dair çabaların gerekliliği gerekliliğini “...Çocuklarımızın maruz kaldığı medyatik kirlilik, onların ruhsal, bedensel ve bilişsel gelişimlerini tahrip etmektedir. ...Yaşları 2-12, 12-18 olan çocuk ve gençlerin her gün yüz yüze geldiği şiddet, tehlikeli davranışlar, cinsellik, yalan, uyuşturucu, sigara, alkol, saldırgan dil, çıplaklık, ayrımcılık

ve büyüğü görüntüler eşliğinde tekrarlanan programlar ve reklam kuşakları...kimi nasıl yaralamaktadır? ...Çığ gibi üzerimize gelen medya afeti önce yavrularınızı kuşatmaktadır. ... Dünyanın yaklaşık bir asırdır tartıştığı, yetmiş yıldır da okul müfredatına yerleştirdiği...kiminde zorunlu kiminde seçmeli, kiminde ise tüm derslerin içeriğine serpiştirilmiş, Medya Okuryazarlığı Dersi nihayet Türkiye’de de başladı. ...Çocuklarımızın medya kölesi değil, efendisi olmasını istiyoruz.” şeklindeki sözleriyle vurgulamaktadır. (Uğuroğlu, 2008)

RTÜK Üst Kurul Müşaviri Yaşar Uğuroğlu’nun da önemini belirttiği Medya okuryazarlığı eğitimi kapsamında kavranılması gereken başlıca hususları;

- “Medyanın belirli kişilerin yararına çalışabildiğini ve bazı sesleri dışlayabildiğini hatırlatmak,
- Medyadan kimlerin yararlandığını, kimlerin neden dışlandığı gibi soruları sorabilmek ve bu soruların cevaplarını tartışabilmek
- Medya ile ilişki içerisinde edilgen olmaktan çok etkin rol içerisinde bulunmak”. (Orhon, 2009, s.98)
- “Demokrasi, yurttaşlık bilinci ve siyasal katılımı teşvik etmek
- Irk, sınıf ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığını asgariye indirmek
- Uyuşturucu kullanımı-şiddeti önlemek
- Eğitim düzeyini iyileştirmek.” (İnceoğlu, 2011, s.21) şeklinde özetleyebiliriz.

Bu amaçlarla 2004 yılında Devlet Bakanlığı bünyesinde Şiddeti Önleme Platformu kurmuştur. Şiddeti Önleme Platformu, ülkemizin önde gelen kamu kurumlarının, sivil toplum örgütlerinin ve üniversitelerinin temsil edildiği bir platform olup, ülkemizde medya okuryazarlığının gelişimine önemli katkılar sağlamıştır. Şiddeti Önleme Platformu’nun Medya ve Şiddet Alt Çalışma Grubu 2004 yılında yaptığı toplantıların sonucunda bir rapor ortaya koymuştur. Bu raporda İlk ve orta öğretim ders programlarına medya okuryazarlığı dersi konulmasına ve ulusal televizyon kuruluşlarının temsilcilerine ayrımcılığa ve şiddete karşı duyarlılığın arttırılmasına yönelik eğitim verilmesine ilişkin öneriler sunulmuştur.

Bu öneriler doğrultusunda ve kapsamında ivedilikle eğitim politikasına alınan medya okuryazarlığı dersi RTÜK ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın işbirliğinde uygulamaya geçerek; 2006-2007 Eğitim-Öğretim yılında ilk olarak Adana, Ankara, Erzurum, İstanbul ve İzmir'deki beş pilot okulda verilmiştir. 2007-2008 yılında ise bu pilot eğitim ülke çapına yayılarak; Medya Okuryazarlığı dersi ilköğretim ikinci kademe sınıflarında seçmeli ders olarak verilmeye başlamıştır. (Kıncal ve Kartal, 2009, s.328)

Ülkemizde temelleri henüz yeni atılmaya başlayan medya okuryazarlığı dersi, hak odaklı habercilik anlayışının gelişmesi adına büyük önem taşımaktadır. Çünkü medya okuryazarlığı yetisine sahip olmak, erişilen medya metinlerinin eleştirel olarak incelenmenin yanı sıra bireylerin medya araçlarını kullanarak kendi mesajlarını üretebilme yetisine sahip olmak anlamına gelmektedir. (Akkor ve Tekinalp, 2011, s.401-409) Bu anlamda böylesine bir yetiye sahip olacak bir birey, geleneksel medyanın "gerçek" iddiasını sorguladığı gibi, kullandığı dilin egemen ideolojinin hakimiyetinde inşa olan kurgusal bir dil olduğu hususunda farkındalık kazanacaktır. Ayrıca teknolojik gelişmeler sayesinde kullanıcı tabanlı yazılımlara sahip medya mecralarını da etkili bir şekilde kullanmayı sağlayan medya okuryazarlığı yetisi yeni bir medya dilinin oluşumunda büyük bir etkiye sahiptir.

1.5.4 Hak Odaklı Habercilik Anlayışının Gelişmesi İçin Yurttaş Gazeteciliği Kavramının Önemi Ve İmkânı

İçinde yaşadığımız dijital çağ, diğer birçok alanda olduğu gibi kitle iletişim araçlarını da yapı ve yöntem bakımından köklü bir değişime uğratmaktadır. Teknolojik gelişmeler sayesinde Web 2.0 olarak adlandırılan kullanıcı tabanlı yazılımlar, habercilik pratiğinin şeffaflaşmasına ve okuyucunun haber üretimine katılımına imkân veren yapısı sayesinde haberi güç odaklarının bir aracı olmaktan kurtarma yönünde birçok değişime ve dönüşüme neden olmuştur. Bilindiği üzere demokrasinin varlığı ve işleyişi açısından medyanın önemi yadsınamaz bir gerçektir. Halkın güncel olaylar hakkında bilgilendirilmesi ve demokrasinin temel öğeleri olan yasama, yürütme ve yargının denetlenmesi açısından medyaya dördüncü kuvvet vurgusu yapılarak büyük önem atfedilmiştir. İngiliz devlet adamı Edmund Burke'un parlamentoda beraber oturduğu gazetecileri göstererek, "*İşte orada dördüncü kuvvet oturuyor, hepsinin en önemlisi*" (İnceoğlu, 2009, s.17) demesiyle, literatürde 'dördüncü kuvvet' olarak isimlendirilen bu

işlevini medya, içinde bulunduğu ekonomi-politik koşullardan dolayı yerine getirememekte ve ayrıca gücünü politik ve ekonomik iktidarın lehine kullanmaktadır.

İşte medyanın içinde olduğu bu durumun sonuncunda habercilik, demokrasinin işlevi açısından yüklenen misyonunu yerine getiremediği gibi yurttaşlar nezdindeki saygınlığını da yitirmiştir. Lakin iletişim teknolojisindeki kullanıcı tabanlı gelişmeler, yurttaşların medya ile ilişkilerini alıcı konumdan üretici bir konuma taşıdı. Bu teknolojik gelişim sayesinde; kurumsal bir haber mecrasında çalışmayan sıradan bireylerin, çevrelerinde olan biten olay/olgu hakkında yazdıkları metin, çektikleri fotoğraf ve videoların, web sitelerinde, ağ günlüklerinde (blog), fotoğraf, video paylaşım sitelerinde yayınlanması olarak tanımlanabilen yurttaş gazeteciliği ortaya çıktı. (Turan, 2007, s.56) Böylelikle yurttaşların sosyal medyanın sunduğu sosyal etkileşim ve paylaşım ortamlarıyla seslerini duyurmak ve gündem oluşturmak için habercilik pratiklerini gerçekleştirmeye başlamaları sayesinde yurttaş gazeteciliği kavramı geleneksel haberciliğe karşı bir alternatif olarak yerini aldı.

Etkileşimi ve dahiliyeti artıran medya teknolojileri ve dijital araçlar yurttaş gazeteciliğinin etkisini de her geçen gün artırmaktadır. Bu kapsamda yurttaş gazeteciliği, habercilik alanında yeni haber alma ve haber verme biçimleri sunarken; ayrıca bu yeni habercilik pratiği, Chaffee ve Metzger “*The end of Mass Communication*” makalesinde belirttikleri gibi egemen güçlerin içeriğini üretme\kontrol etme ve gündem oluşturmadaki tahtını büyük ölçüde sarsmaktadır. (Chaffee ve Metzger, 2001, s.370-375) Yurttaş gazeteciliği pratiğiyle, bireyler geleneksel gazetecilik karşısında yeni bir dil ve yeni bir habercilik pratiğinin oluşması yönünde imkân sahibi olmuşlardır. Bu özelliğiyle kullanıcı tabanlı medya araçları Van Dijk’ın çift yönlü etki olarak tanımladığı aynı anda hem “*otoriter*” hem de “*demokratik*” güçler tarafından kullanılmaya açık olduğunu tespitini (Van Dijk, 2006, s.103-108) güçlendirdiği gibi, benzer bir bakış açısına sahip olan Daya Kishan Thussu’un International Communication adlı kitabının “*Contraflow in global media*” bölümünde bahsettiği “*ana akım*” medyada temsil bulamayan görüşlerin alternatif bir kanalla kitlelere seslenebilecekleri (Thussu, 2006, s.180) teorisini haklı çıkarmıştır.

Kadına yönelik hak ihlalleri hususunda yeni bir haber diline ve yazımına sahip olan Uçan Süpürge bu gelişmelerin neden olduğu habercilik pratiğindeki gelişim ve dönüşüm adına önemli bir emsal teşkil etmektedir. 2003 yılında “*Yerel Kadın Muhabirler*

Ağı” projesi aracılığıyla temelleri atılan Uçan Süpürge, (Doğan, 2006, s.218) her kesimden kadının ulaşabildiği ve haber içeriğine muhabir ya da kaynak olarak seslerini duyurabildikleri bir platformdur. Bu yönüyle yurttaş gazeteciliğinin bir emsali olan Uçan Süpürge, medyada alternatif bir habercilik pratiğinin ve dilinin oluşması adına yurttaş gazeteciliğinin medyada nasıl bir dönüşüme neden olacağı yönünde etkili bir örnek olma özelliği taşımaktadır.

2 ARAŞTIRMA METODUNA DAİR TEMEL AÇIKLAMALAR

2.1 Problemin Tanımlanması

Meme kanseri hastalarının ve hasta yakınlarının basında meme kanseri hakkında çıkan haberlere yönelik tutumları ve bu doğrultudaki görüşleri bilinmemektedir.

ALT PROBLEMLER

- ☐ Meme kanseri hastalarının ve hasta yakınlarının basında meme kanseri hakkında çıkan haberlerle ilgili görüşleri nedir?
- ☐ Meme kanseri hastaları ve hasta yakınları basında çıkan haberleri yeterince yararlı buluyorlar mı?
- ☐ Meme kanseri hastaları ve hasta yakınları meme kanseri ile ilgili çıkan haberleri okuyorlar mı?
- ☐ Meme kanseri hastalarının ve hasta yakınlarının meme kanseri ile ilgili basından beklentileri ve haberdar olmak istedikleri şeyler nelerdir?
- ☐ Meme kanseri hastaları ve hasta yakınları basında meme kanserinin işlenişini etik buluyorlar mı?
- ☐ Meme kanseri hastalarının ve hasta yakınlarının basında çıkan haberlere karşı olumlu ya da olumsuz tutumları var mıdır?

VARSAYIMLAR

1. Meme kanseri hakkında basında çıkan haberler meme kanseri hastalarının ve hasta yakınlarının dikkatini çekmektedir.
2. Meme kanseri hastalarının ve hasta yakınlarının basında meme kanserinin işlenişine dair olumlu ya da olumsuz tutumları vardır.
3. Basında meme kanserinin işlenişine dair meme kanseri hastalarının ve hasta yakınlarının basından etik bağlamında beklentileri vardır.

ARAŞTIRMANIN SAYILTISI

Araştırmaya katılan katılımcıların araştırma konusuna yönelik olarak son derece ilgili oldukları, sorulan sorulara karşılıklı güven temelinde içtenlikle yanıtladıkları düşünülmektedir.

2.2 Çalışmanın Sorunsalının Önemi

Medyanın toplumun inanış, düşünce ve kanaatlerini şekillendirmedeki etkin gücü yadsınamaz bir gerçektir. Medya hâkim olan ideoloji çerçevesinde şekillenen “norm” un aktarılmasında ve “hakikate” dönüştürülmesinde önemli rol oynamaktadır.

Medyanın bu etkisini sıkışık zaman rutinleri gereği unutan muhabirler haberi yazarken toplumsal hayata yerleşmiş cinsiyetçi klişe ifadeleri yeniden üretmektedirler. Haberin sorunlu yönlerini düzeltmeyi gaye edinen hak odaklı habercilik anlayışının bir uzantısı olan kadın odaklı habercilik anlayışına göre, muhabirlerin habere konu olanın odağından bakıp haberi yazmaları gerekmektedir. Erdoğan Tosun’a göre, habere konu olanın odağından haber yazmak demek; habere konu olanın kişilik haklarını hatırlayarak, toplum önünde rencide edici, kişi ya da kişilerin travmalarını hatırlatıcı (özellikle cinsel saldırı, şiddet vb. konulu haberlerde) ifadelere dikkat ederek haber yazmak demektir. Bu anlayış doğrultusunda haberi yazan muhabirin kendisine “Ben bu haberi yazarken habere konu olan kişiler üzerinde ne tür bir etki bıraktım?” şeklinde sorular sorması ve haberin konusu olan kişi ya da kişilerle (şiddete, cinsel saldırıya uğrayanlarla) empati içinde olması gerekmektedir. (Tosun, 2009, s.156-160) Bu baği kurabilmesi için de farkındalık kazanması gereken bilgilere ihtiyacı vardır. İşte bu çalışma kapsamında, kanser türleri arasında Türkiye’de %25 ile en sık karşılaşılan tür olan (<http://kanser.gov.tr/daire-faaliyetleri/kanser-istatistikleri/2106-2014>) ve Türkiye’deki her 8 kadından 1’nin yakalandığı (<http://kanser.gov.tr/daire-faaliyetleri/kanser-kayitcigi/108-t%C3%BCrkiyede-kanser-kayitcigi.html>) meme kanseri hastalığının basında işlenişini konu alacaktır.

Çalışma aracılığıyla Sağlık Bakanlığı’nın istatistiklerine göre kanser türleri arasında görülme sıklığı en yaygın olan (<http://kanser.gov.tr/daire-faaliyetleri/kanser-istatistikleri/2106-2014>) ve bu yüzden basında sıklıkla yer alan meme kanseri haberleri üzerine meme kanseri hasta ve yakınlarına dair çalışmalarda bulunan bir sivil toplum örgütünün üyeleriyle görüşülecektir. Bu görüşmeler dahilinde basında konu kapsamında çıkan haberlerle ilgili sivil toplum örgütü üyelerinin görüşleri alınacaktır. Bu görüşmeler sonucunda üyelerden alınan yanıtlar, meme kanseri hakkında çıkan haberlerdeki süre gelen hataları vurgulamak hususunda farkındalık oluşturmak açısından önem arz etmektedir.

Ayrıca bu çalışma ile görüşülen sivil toplum örgütüne üye kadın katılımcıların konu kapsamında çıkan haberler hususundaki görüşleri ve bu görüşler aracılığıyla yaygın medyanın meme kanserini haberleştirirken yaptığı dil ve temsil sorunları saptanacaktır. Bilindiği gibi yurttaş ve devlet arasında bağ kuran ve sorunlara rasyonel çözümler sunmak

için faaliyetler sürdüren sivil toplum örgütleri demokratik bir toplumun temel unsurlarından biridir. Bu yüzden meme kanseri hasta ve hasta yakınlarına destek amaçlı faaliyetler sürdüren, onların sorunlarını ve taleplerini basına duyurmaya çalışan bir sivil toplum örgütünden alınan yanıtların, meme kanserinin basında temsili hususunda farkındalık oluşturacak kazanımlar sağlaması açısından önemli olacağı çalışmanın temel kanısını oluşturmaktadır.

2.3 Çalışmanın Yöntemi

Bu araştırma, meme kanseri hastalarına ve hasta yakınlarına destek olmak amacıyla faaliyet sürdüren bir sivil toplum örgütünün 8 üyesinin katılımcı olarak yer aldığı nitel bir durum çalışmasıdır. Çalışmada yöntem olarak derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır.

Çalışma kapsamında “*derinlemesine mülakat yöntemi*” yöntem olarak belirlenmiştir. Çünkü sürdürülen çalışma gereği katılımcıların kişisel tespiti önem arz etmektedir. Basında meme kanseri ile ilgili yapılan haberlere yönelik katılımcıların bakışını en iyi şekilde tespit etmek, beklenmedik, farklı yorumları açığa çıkarabilmek çalışmanın temel dayanağını oluşturmaktadır. “*Derinlemesine mülakat yöntemi*” sosyal konularda sürdürülen çalışmalarda katılımcı ve çalışmacı arasında doğal bir iletişime olanak veren yapısı göz önünde bulundurulursa, çalışmada amaçlanan kapsamlı verilere ulaşmak ve çalışmayı kurgulanmış yapay deney ortamından kurtarmak için en uygun yöntem olacaktır. Çünkü Demir’in de belirttiği gibi, sosyal bilimlere, doğa bilimlerinden farklı olarak kontrol altına almak veya sınırlamak imkânsızdır. Sosyal yaşam sürekli değişmektedir. Bu sebepten ötürü, insanı daha esnek bir yapıyla incelemek gerekmektedir (Demir, 2009, s. 287).

2.4 Araştırmanın Evreni Ve Örneklemi

Bu araştırma meme kanseri hastaları ve hasta yakınlarına destek olmak amacıyla çok yönlü faaliyetlerde bulunan, aynı zamanda kendileri de meme kanseri hastası ya da hasta yakını olan bir sivil toplum örgütünün farklı eğitim seviyelerinden 25 yaş üstü 8 üyesiyle sınırlıdır.

Araştırmada amaçlı örneklemeye başvurulmuştur. Nitel araştırmanın temel gayesi genelleme yapmak yerine; incelenen olay ya da olguyu derinlemesine anlamaya

çalışmaktır. Bu nedenle büyük bir örneklem yerine amaca yönelik küçük bir örneklem grubuyla çalışılması önerilmekte ve bu doğrultuda amaçlı örneklem yöntemi nitel araştırmalarda kullanılmaktadır (Glesne, 2013, s. 60-61' den aktaran Karaş, 2016, s. 10).

Amaçlı örnekleme kişi sayısından ziyade amaca yönelik bilgi almak önemlidir. Bu yüzden görüşmeciye büyük sorumluluklar düşmektedir. Görüşmeci araştırma sürecinde, katılımcıların güvenini kazanmak, iletişim becerilerini kullanarak katılımcıyla etkin bir iletişim ve etkileşim ortamını sağlamak zorundadır. Görüşmecinin örneklem grubundan çalışmanın amacına uygun veri alabilmesi için sağlıklı bir iletişim ortamını sağlaması gerekmektedir. Ayrıca araştırmacının çalışmanın amacına uygun bir örneklem inşa edebilmesi için örnekleme oluşturan katılımcıların seçilme amaçlarını belirlemesi gerekmektedir (Kümbetoğlu, 2005, s. 72-73).

Bilindiği üzere araştırma kapsamında basında meme kanseri üzerine çıkan haberlere yönelik meme kanseri hastalarının ve yakalanma potansiyeli olanların görüşleri önem teşkil etmektedir. Bu görüşler aracılığıyla çalışma basında meme kanseri hakkında çıkan haberlerde kullanılan dilin ve haberin kurgusunun haberin hedef kitlesi olan kadınların odağından bakıldığında kadın odaklı habercilik açısından hangi sorunsallıklar barındırdığı saptanmak istenmektedir. Bu kapsamda meme kanseri hastalarını ve hastalığa yakalanma potansiyeli olanları en iyi temsil edeceği düşüncesiyle meme kanseri hastalarına yönelik dayanışma faaliyetleri sürdüren, aynı zamanda meme kanserine yönelik farkındalık çalışmaları sürdüren bir sivil toplum örgütünün 8 kadın üyesi araştırmanın amaçlı örneklemini oluşturmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Takma İsimleri ve Demografik Özellikleri

Katılımcı	Takma İsmi	Eğitim Durumu	Sivil Toplum Üyeliği Süresi	Meme Kanseri Hastalığıyla İlişkisi	Medeni Durum	Yaş Aralığı
1	Cansu	Lisans	3 yıl	Meme Kanseri	Bekar	25-35
2	Ayça	Lisans	2yıl	Annesini Meme Kanserinden Kaybetmiş	Bekar	25-35
3	Nergis	Lise	2 yıl	Arkadaşlarından Meme Kanseri Olanlar Var	Evli	55-65
4	Filiz	Lisans	1ay	Annesini Meme Kanserinden Kaybetmiş	Bekar	25-35
5	Şeyda	Lisans	1 yıl	Meme Kanseri	Evli	35-45
6	Selda	Lisans	3 yıl	Meme Kanseri	Bekar	45-55
7	Belma	Lisans	1 yıl	Meme Kanseri	Evli	35-45
8	Neşe	Lisans	2 yıl	Meme Kanseri	Evli	55-65

Amaçlı örnekleme oluşturan katılımcıların özellikleri ve seçilme nedenleri:

1. Basında meme kanserinin işlenişi hususuna yönelik çeşitli çalışmalar yapmış ve bu kapsamda sivil toplum örgütü olarak konferanslara katılmış olmaları
2. Katılımcıların konuya dair ilgili olmaları ve bu yönleriyle etkin bir iletişim kurulacağına dair inanç
3. Meme kanseri hastalarını ve yakalanma potansiyeli olanları en iyi şekilde temsil edeceklerine dair kanı içinde olmak
4. Katılımcıların çalışmaya nitelikli bir zaman ayıracaklarına ve özverili bir çaba göstereceklerini öngörmek

2.5 Araştırma Sürecine Dair Temel Açıklamalar

2.5.1 Mülakat Öncesi Süreç

Açıklamalar konusuna ve yöntemine karar verdikten sonra araştırma konusuna dair kendilerinden en etkin bilgi edinileceği düşünülerek meme kanseri hastalarına yönelik dayanışma faaliyetleri sürdüren bir sivil toplum örgütüyle görüşmeye karar verilmiştir. Sürdürdüğü faaliyetlerle sosyal medyada karşılaşılan bu sivil toplum örgütünün üyelerinin, çalışma örneklemini en iyi temsil edeceği düşünüldükten sonra

sivil toplum örgütüyle araştırma kapsamında görüşmeye karar kılınmıştır. Sivil toplum örgütünün web sitesi aracılığıyla yetkililere araştırma konusunu tanıtan bir mesaj atılmıştır. Atılan mesaj doğrultusunda o tarihte basında kanserin sunumuna bir konferansa davet alan örgütün yetkilisi tarafından, araştırma konusuyla yakından ilgilendiklerine dair yanıt alınmış ve üyelerin toplanma günü olan Cuma günü (20 Mayıs 2016) araştırmayı gerçekleştirmek üzerine tarih alınmıştır.

2.5.2 Tanışma Süreci ve Verilerin Toplanması

Neuman nitel bir araştırmanın başarılı bir şekilde sürdürebilmesi için görüşmecinin çalışma örneklemini oluşturan bireyler ile doğal ortamlarında ve doğal bir iletişim sürecinde etkileşime girilmesini öğütlemektedir (Neuman, 2012, s.230'dan aktaran Karaş, 2006, s.6) Bu bilinçten hareketle, örgüt üyeleriyle sivil toplum örgütünün mekânında tanışılmıştır. Araştırma konusu hakkında sadece ön bilgisi olan üyelere öncelikli olarak araştırma konusu tanıtılmış ve araştırmaya katılmanın tamamen gönüllük esasına dayandığı ve istedikleri an mülakatı sona erdirebilecekleri beyan edinmiştir.

Sivil toplum örgütünün haftalık toplanma gününde (20 Mayıs 2016) mülakata vakit ayırarak katılmak isteyen 8 üye ile derinlemesine mülakat gerçekleştirilmiştir. Her görüşme ortalama 30 dk. sürmüştür. Araştırma kapsamında tüm katılımcılardan çalışmanın amacına uygun veri toplanması yapılandırılmış sorular aracılığıyla sağlanmıştır. Literatürde belirtildiği gibi yapılandırılmış sorular araştırma kapsamında katılımcılardan belli kategoriler çerçevesinde yanıt almayı sağladığı gibi kullanılmaz nitelikteki amaca uygun olmayan yanıtların ortaya çıkmasını engelleyerek, görüşme süresi boyunca amaca uygun nitelikte yanıt almaya olanak tanıyacaktı. (<http://oguzcetin.gen.tr/nitel-bir-arastirma-teknigi-gorusme.html>, 2012)

Görüşmelerde katılımcının görüşmeye ısınmasını sağlamak amacıyla birtakım sorular sorulmuştur. Bu kapsamda yöneltilen,

- ☐ “Medya ve Toplumda bir güzellik algısı var mıdır? Var olduğuna inanıyorsanız tanımlayınız?”
- ☐ “Sizce Kadın olmak nedir?, Kadın olmayı nasıl tarif edersiniz?”
- ☐ Estetik sizin için ne anlam ifade ediyor? Estetiğe yönelik bakışınızı tarif eder misiniz?”

- “İçinde yaşadığımız toplumsal şartlar altında bir kadının meme kanseri olması nasıl tarif edersiniz?”
- Rehber formda meme kanseri ile ilgili basında çıkan haberlerin içeriği ve görsel unsurları hakkındaki görüşlerinizi paylaşır mısınız?

şeklindeki soruların ardından çalışmanın temel sorunsalı olan kadının odağından basında meme kanserinin sunuluşuna dair görüşler, 50 sayfalık bir rehber form aracılığıyla tespit edilmiştir. Bu rehber form Ek-1 olarak teze eklenmiştir.

Çalışma amacına uygun görüşleri almak için hazırlanan rehber form, Gemius araştırma şirketinin 2013 verilerine göre en çok okunan olarak ilk 14’e giren (Ek 2) haber sitelerinde yayınlanan meme kanseri hakkındaki haberleri içermektedir (<http://www.connectedvivaki.com/hangi-site-ne-kadar-tiklaniyor-haziran-ayi-gemius-verileri/>). Bu haber sitelerinin arşivlerinde meme kanseri hakkında çıkan haberlerden oluşturan rehber form aracılığıyla katılımcılarla görüşülmüştür. Rehber formun içerdiği ilgili haberler, haber sitelerinin arşivlerinde 5 Mayıs 2016 tarihinde yapılan aramada ilk sayfada yer alan haberlerden oluşmaktadır.

Derinlemesine görüşme sırasında böylesine bir rehber formun varlığı Kümbetlioğlu’nun belirttiği gibi planlanan araştırma sürecinde katılımcılardan sistematik bilgi toplanmasını mümkün kılacaktır. Ayrıca görüşmeye rehberlik oluşturacak formun varlığı, görüşme süreci içerisinde belirli bir konu kapsamında konuşulmasını sağlayacağı için görüşmeyi planlamada ve çalışma sorunsalına yönelik bir şekilde görüşmenin sürdürülmesinde etkin rol oynayacağı düşünülmüştür. (Kümbetoğlu, 2005, s. 77).

2.5.3 Verilerin Analizi

Derinlemesine mülakat yöntemiyle görüşülen 8 katılımcıdan elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Görüşme dökümlerindeki verilerinin özgün formlarından alıntı yaparak elde edilen verilerin yorumlanmasını öne süren betimsel analiz tekniğiyle (Kümbetoğlu, 2005, s. 154) katılımcıların kullandıkları dil ve diyalogların yapısına mümkün olduğu kadar sadık kalınarak atıf yapılmıştır.

2.5.4 Görüşmelerde Dikkat Edilen Hususlar

Çalışma kapsamında seçilen katılımcılarla çalışmayı gerçekleştirirken, meme kanseri olan katılımcıların ve hasta yakınlarının travmalarına değinmemeye çaba gösterilmiştir. Bu yüzden görüşmelerden bazıları katılımcıların hassasiyetlerini açmadan

kısa sürede sonlandırılmış ya da hiç yapılmamıştır. Çünkü çalışma kapsamında veri toplamaktan ziyade etik bir çalışma sürdürmeye daha büyük önem verilmiştir.

Derinlemesine görüşme yapılırken diğer bir dikkat edilen husus ise kişinin kendini rahatça ifade edebilmesini sağlamaktır. Bu yüzden katılımcıya monoton anket sorularını doğrudan yöneltmeden, sohbet ortamını oluşturacak şekilde bir ortam oluşturularak görüşme gerçekleştirilmiştir. Ayrıca görüşmeler yapılırken katılımcıların kendilerini rahat hissettikleri ölçüde izinleri dahilinde ses kaydı yapılmış, ses kayıt süresince kendini rahatça ifade edemeyen katılımcılarla yapılan görüşmeler not alınarak tamamlanmıştır.

Görüşme sırasında katılımcı profili ile alınan bilgiler sadece çalışmanın veri analizinde kullanılmak üzere toplanmış, çalışmada gerçek isimleri yerine kod isimler kullanarak katılımcıların mahremiyetleri korunmaya çalışılmıştır.

Görüşmeler işte bu unsurlar göz önünde bulundurularak gerçekleştirilmiştir.

3 GÖRÜŞME DÖKÜMLERİ VE DEĞERLENDİRMELERİ

3.1 Rehber Formda Basından Derlenen Meme Kanseri Hakkında Yayınlanan Haber Söylemlerini Katılımcıların Değerlendirmeleri

Bu bölüm katılımcıların meme kanseri hakkında yazılan haberlerin söylemlerine dair görüşlerini ve yorumlarını içermektedir. Konu kapsamında basında çıkan haberlerdeki başlıkları, cümle yapılarını ve kelime seçimlerini inceleyen katılımcılar, haberin içeriğinin hangi açılardan kadına hak ihlali yapan unsurlar taşıdığı doğrultusunda tespitlerini belirtmişlerdir.

3.1.1 Birinci Katılımcı

Katılımcı: Cansu

Katılımcı Yaşı: 25-35 yaş

Eğitim Durumu: Lisans

Mesleği: Sivil Toplum Gönüllüsü

Medeni Durum: Bekar

Toplumsal ve Medyadaki Güzellik Algısına Yönelik Kanaati

Toplumsal güzellik anlayışına eleştirel bir tutum sergileyen katılımcı, “*illa ince olacaksın, 38 beden olacaksın...*”, şeklinde bir anlayışın hüküm sürdüğüne ek olarak; “*...kalçalı, memeli ve seksi kadının*” güzel olarak sunulduğunun kanaatindedir. Güzellik vurgusunu “*sistemin bir oyunu, şu an kapitalizmin geldiği en son nokta*” olarak değerlendiren katılımcı medyada kadının “*genç, kırışıklıkları olmayan kadınlar*” olarak resmedildiğini savunmaktadır.

Kadın Kavramını Niteleyişi

“*Kadın deyince... Toplumsal olarak, Türkiye şartlarında güçlü olmak zorunda olan bir profil geliyor...*” diyen katılımcı içinde yaşadığımız sistemde kadınların hayatlarında hak ihlalleriyle karşılaştıklarını ve bu şartlarda hayatları boyunca bir mücadelenin içinde kendilerini bulduklarını belirtti. Ayrıca, “*kalçası, kaşı, gözünden ziyade kadın olmak deyince sürekli mücadele içinde olmak geliyor ne yazık ki... bunun haricinde güzelliğiyle ön planda olan ve bunu önemseyen kadınları sevmiyorum ve bu*

kadınlara da prim verilmesini istemiyorum” şeklindeki açıklamalarıyla da konuyla ilgili olan görüşlerini özetledi.

Estetiğe Bakışı

Estetik kaygıların son derece uzağında olduğunu belirten katılımcı, bunun kapitalist sitemin bir oyunu olduğunu, güzellik ve çirkinlik kavramlarının tanımının da son derecede muğlak olduğunu belirtti. *“Güzellik, çirkinlik neye göre, bunlar Allah tarafından verilen şeyler sorgusunun yapılamayacağını düşünüyorum”* diyerek insanların ellerinde olmayan özelliklerinden dolayı eleştirilmeye ve değiştirilmeye zorlayan çabalara karşı olduğunu belirten katılımcı *“kimseye senin niye bacağıın çok kalın, yok kolun veya şuran niye böyle”* gibi eleştirileri anlamsız bulduğunu belirtti.

Meme kanseri sonrasında bu tür estetik kaygılardan son derecede uzak olan kendisinin bile bir meme estetiği yaptırdığını belirten katılımcı *“ilk memem alındığında duşa annemle girdim. Anneme bakıp, bu çok çirkin bir şeymiş deyince ağlamaklı oldum ama sonra düşündüm kolum ve ayağım değildi netice”* dedikten sonra ise; meme kanseri ile yüzleştiği ölüm kaygısından kurtulduğunda, estetik bir arzuyu içinde hissettiğini sözlerine ekledi. *“Sokağa saçım, başım nasıl diye aldırış etmeyecek kadar özgüveni tavan yapmış biri olarak, bir alışkanlık edinmişim tüm kadınların memelerinin çatallarına bakar olmuşum... Ameliyata girdiğimde, hocam çatal olacak mı? diye doktora sorduğumu hatırlıyorum. Ameliyattan çıktığımda ise aynaya bakıp nasıl görünüyorlar, ikisi de eşit mi diye baktığımı biliyorum”* diyen katılımcı buna rağmen, temiz ve bakımlı olmanın haricinde estetiğin sistemin bir oyunu olduğunun da altını çizmektedir.

Bir Kadının Meme Kanseri Olmasını Tanımlayışı

6 yıldır meme kanseriyle mücadele eden katılımcı *“Bir kadın için cevaplayamam ama Cansu için cevaplarsam”* diyerek kendi hayatından yaptığı paylaşımlarla, bir kadın için meme kanseri olmanın ne demek olduğunu şu sözlerle özetledi:

“Meme kanseri olduğumda oh rahatladım dedim... Çünkü ne zamandan beri beklediğim bir şeydi... (Aileden gelen, genetik bir hastalık) Olduğumu duyunca da en son bende oldum... Tamam bitti artık bundan sonra (ne zaman kanser olacağım beklentisi) dedim... Duyduğumda sevindim ben yani... Yeni Zelanda'daydım... İlk evre dediler ama yanlış teşhismiş dördüncü evreymiş ve orada doktorum meme koruyucu yapacağım

deyince; ben de hayır alın göğüslerimi dedim ... Çünkü halam memesini alınmadığını için çok kötü bir sürece girmişti. Ben de o yüzden alın alın diyordum...”

“O zaman da evliyim eşimde ağlıyor sanki o kanser olmuş sanırsın... Bu arada bu önemli bir bilgi olacak ne hikmetse eşim alınmasını istemiyordu...”

“...Dördüncü evre meme kanserinde meme; meme olmaktan çıkıyor... Hayatta kalayım da sütyenin içine çorapları top top koyarım diyorsun. Sonrasında da tırnak içinde: her şey normale dönünce estetik kaygılar başlıyor... Ben bile sonrasında bir alışkanlık edindim bütün kadınların memesinin çatalına bakıyordum...”

“... Erkek olmayı düşünmüyorsanız ya da lezbiyen filan değilseniz meme sizin için önemli bir şey, sadece cinsellik amacıyla değil bedeninizin bir parçasıydı, onunla beraber olmak istiyorsunuz...”

Rehber Formda Meme Kanseri İle İlgili Çıkan Haberlerdeki Hak İhlalleri Hususundaki Değerlendirmesi

Medyada haberler ya da meme kanseri hakkında yürüten kampanyaların hak ihlalleriyle dolu olduğunu belirten katılımcı, konuyla ilgili olarak bir sağlık örgütünün yayınladığı ilanı örnek olarak göstermektedir. “Bir sağlık örgütü, kel ve mutsuz tek göğüslü bir kadının imgelendiği bir ilan yayınlamış, altında da bir tanesiyle nasıl yaşarsınız diyor..., Ben de hemen kendilerine yazdım. Resmen korku filmi gibisiniz dedim..., bırakın insanları uyarmayı, bu şekilde insanları ancak korkutur kaçırırsınız yazdım ama herhangi bir yanıt gelmedi.”

Altı yıldır meme kanseri hastalığıyla mücadele içinde olduğunu belirten katılımcı, basında kanserin ürkütücü, ölümcül şekilde lanse edilerek, insanları korkutan haberlerden duyduğu kaygıları belirtti. “Çok yanlış ifadeler kullanılıyor özellikle yazılı basında, inanılmaz bir bilgi kirliliği var. “Kanserli” şeklinde etiketlemeler kullanılıyor, bu ifade yanlış kanserle mücadele eden hasta şeklinde bir ifade kullanılabilir mesela... bir de “meme kanserine yakalandı” diye bir ifade var. Bir şeye esir olmuş gibi... Ben (meme kanseriyle ilgili kuruluştaki) sivil toplum gönüllüsüyüm. Kanserle etiketlenmekten rahatsız olmam ama hastalığa yeni yakalanmış kişiler için tüm bu ifadeler son derece korkutucu, ürkütücü... Biz kanser tanısı aldık sadece, kanserli diye etiketlenmemeliyiz”

Haberlerde kullanılan fotoğraflara da değinen katılımcı, haber fotoğraflarında çoğunlukla görsel yönden güzel kadınların kullanıldığını vurgularken; “...50 yaşında kırışıklıkları olan bir kadın bedeni ya da memesi de kullanılabilir...” dedi. Katılımcı haberlerde ağırlıklı olarak bir cinsiyetçi tutum izlendiğini ve haberlerin arka planında ideal kadın bedeni empoze edilirken, kadınlara “...aman aman dikkat et meme kanseri olursan, tek memeli ya da memesiz olursun...” şeklinde bir korkutma politikası izlendiğini savunmaktadır.

3.1.2 İkinci Katılımcı

Katılımcı: Şeyda

Katılımcı Yaşı: 25-35 yaş

Eğitim Durumu: Doktora

Mesleği: Araştırma Görevlisi

Medeni Durumu: Evli

Toplumsal ve Medyadaki Güzellik Algısına Yönelik Kanaati

Katılımcı medyada ön planda tutulan kadınların 90-60-90 fizik kriterine uygun olduğunu ve bu fiziki görünüme sahip olanların da toplumda “güzel” olarak kabul edildiğini düşünüyor. Ona göre; medyanın ve bu eksenin tesiri altında olan toplumun “zayıf” kadınları ön planda tuttuğunu ve “zayıf” olmanın güzellik açısından gerek medya gerekse toplum açısından “makul ve zorunlu” olduğu kabul edilmektedir.

Kadın Kavramını Niteleyişi

Kendisinden kadın kavramını nitelendirilmesi istenen katılımcıya göre; “*kadın narin, hassas bir varlıktır.*” Kadın deyince ilk aklına gelen anneliktir. Çünkü katılımcıya göre “*kadın çalışan, cefakâr, mücadele eden, toplumda kendini ispatlamaya çalışan ve anneliğiyle ön planda olandır.*”

Bir Kadının Meme Kanseri Olmasını Tanımlayışı

Meme kanseri katılımcıya göre, “*bir kadının vücudunda meydana gelen bir yıkımdır.*” Çünkü meme kanseri demek “*kadının göğsünün alınması tehdidi ile karşı karşıya gelmesi*” ve böylesi bir durumun sonucunda “*fiziksel olarak kendini eksik*

hissetmesidir.” Ayrıca katılımcıya göre meme kanseri “tüm bunların haricinde ise ölüm korkusuyla” karşı karşıya gelmektir.

Estetiğe Bakışı

Toplumumuzda katılımcıya göre kadın çok ciddi bir psikolojik şiddet altındadır. “Rol model olarak medyada gösterilen fizikler” yüzünden kadının kendisini baskı altında hissettiğini belirten katılımcı, kişiler eşinden gelen bir eleştiri yüzünden çareyi estetikte aramaktadır. Katılımcıya göre “böylesine bir baskı ve bu baskı doğrultusunda çareyi estetikte aramak kadına yönelik şiddetin bir diğer yüzüdür.”

Rehber Formda Meme Kanseri İle İlgili Çıkan Haberlerdeki Hak İhlalleri Hususundaki Değerlendirmesi

Katılımcı, basında meme kanseri hakkında çıkan haberleri bu hastalığa yakalanan kadınlar için bir tür yıkım ve depresyon sebebi bulmaktadır. “Meme kanserine yakalanan kadınların kendisini iyi hissetmesi için bu tür haberlerden uzak durması gerekir” şeklindeki ifadesiyle görüşlerini bildiren katılımcıya göre meme kanseri sürecinde kadın, hali hazırda fiziki görünümünü etkileyecek bir tedavi süreci altındadır. Tüm bu süreç içerisinde haberlerde vurgulanan “Kadınlar Gününde bu haberi okumak canınızı sıkabilir ancak unutmayın; sağlığını kaybeden kadın, işini de kaybedebiliyor, aşkını da”, “Hem yaşamı hem de kadınlığı tehdit ediliyor” şeklindeki cümlelerin temel alt yapısında kadının cinsel bir obje olarak görülmesi yatmaktadır. Kadınlara bu haberler aracılığıyla “sakın meme kanseri olma yoksa aileden uzaklaşabilirsin ya da eşin seni terk edebilir denmektedir. Kanser sonucu kadınların karşılaştıkları bu durum eleştirilmek yerine, olağan ve doğal bir süreç olarak görülmektedir. Hastalık süreci bu toplumsal baskı yüzünden zaten bunalımlı bir süreçken, kadının fiziğinin değişimi ile birçok şeyin de değişeceğinin vurgulanması...” katılımcıya göre “Kadına yönelik psikolojik bir şiddettir”. Böylesine haberleri okuyan bir kanser hastası “Bedenim bozuldu\ bozulacak şeklindeki kaygılarla eşim beni terk edebilir şeklinde bir korkuya bürünecek bu da kadını sahip olduğu hastalıktan daha hastalıklı bir hale sokacaktır.”

Ayrıca haberlerde kullanılan fotoğrafları inceleyen katılımcıya göre haberlerde hep genç, güzel model bedenleri kullanılmıştır. Haberlerdeki bazı fotoğraflar iç çamaşırı kataloglarını andırmaktadır. Bazı fotoğraflarda ise kadınlar bir erkekle cinsel temas halinde resmedilmiştir.

3.1.3 Üçüncü Katılımcı

Katılımcı: Neşe

Katılımcı Yaşı: 55-65 yaş

Eğitim Durumu: Lise

Mesleği: Ev Hanımı (Sivil Toplum Gönüllüsü)

Medeni Durumu: Evli

Toplumsal ve Medyadaki Güzellik Algısına Yönelik Kanaati

“Reklamlarda oynatılan manken gibi kızları beğenmiyorum, zaten bunların dikkat çekme amacıyla oynatıldığını da biliyorum” diyen katılımcı medyanın yahut toplumun güzel bulduğu *“manken fizikli”* kadınlar yerine; *“... Ben politikacıları ve sağlıkçıları güzel buluyorum, Deniz Ülke ARİBOĞAN gibi aklıyla, eğitimiyle ön planda olanları güzel buluyorum”* diyerek güzellik anlayışını belirtti.

Toplumda aklıyla ön planda olan kadının çok ilgi görmediğini, aksine akıllı ve eğitilmiş olmanın bir kadın için dezavantajlı bir durum olduğunu da vurgulayan katılımcı, ideal güzellik anlayışının *“manken gibi”* olmak olarak tanımlarken, şahsen bu algıda olmadığını aksine bu tür sadece güzelliğiyle ön planda olan kadınları itici bulduğunu ifade etti.

Kadın Kavramını Niteleyişi

“Kadın olmak güzel bir duygu..., acısıyla tatlıyla güzel bir duygu, erkek olmak istemezdim, erkek de geçim derdi, idare etmek var ama kadın olunca naz yapıyorsun, idare edenin oluyor (bu yüzden) kadın olmak güzel bir şey...” şeklinde görüşlerini belirten katılımcı kadını erkeğin sorumluluk alanında gördüğünü ifade ederken, bu yaşam biçiminden duyduğu memnuniyeti de sözlerine ekledi.

Estetiğe Bakışı

Estetiği bir kadının içinden geldiği için yaptırdığı takdirde bir özgürlük olduğunu belirten katılımcı, estetiğin kendi yaşlılarından ziyade gençlik yıllarında daha önemli bir şey olduğunu belirten katılımcı buna rağmen estetik algısının aslında kişiden kişiye göre değiştiğini yaşamından bir paylaşımda bulunarak örnekledi: *“Benim sen yaşlarda bir yeğenim var, görüştüğümüzde bana bende bir değişiklik fark etmedin mi dedi? Ben de*

fark etmediğimi söyledim, dedi nasıl olur?... Ben burnumu yaptırdım hala, ben de bunu duyunca dedim ki senin burnunun neyi vardı ki... Bir kemeri varmış ama inan bana hiç çirkin gelmiyordu...” Bu örnekten yola çıkan katılımcıya göre insanlar bazen takıntıların kurbanı olarak da estetik operasyona başvurumaktadırlar ve bu çabalar da aslında “*insanın yersiz yere kendisiyle uğraşmasından*” başka bir şey değildir.

Bir Kadının Meme Kanseri Olmasını Tanımlayışı

Katılımcı “*Bizim yaşlarımızda endişemiz cinsellikten ziyade hayatta kalmak oluyor, cinsellik de önemli ama huzurluysan, mutluysan ve gençsen cinsellik önemli oluyor..., ... Erken yaşlarda cinsel kaygılar ön plana çıkabilir ama bizim yaşlarımızda çok önemli değil...*” diyen katılımcı meme kanserinin belli bir yaştan sonra cinsellikten bağımsız sadece yaşamsal bir kaygı doğuracağını belirtti. Bu görüşüne rağmen kadınların her yaşta güzel ve çekici görünmek istediğini ama bekar ve belli bir yaştan üstündeyse bu kaygı ve arzularının toplum tarafından yadırgandığını da “*geçenlerde kuaförde orta yaş üstü bir kadınla karşılaştım, annesi kuaföre saç boyatmak için gittiğini duyunca, senin kocan ölmüş, neyine saç boyası senin demiş, düşünceyi görebiliyor musunuz?*” şeklindeki paylaşımıyla betimledi. Bu görüşün meme kanserinde de hâkim olduğunu hekimlerin bile bazen ne konuştuklarını bilmediklerini sözlerine ekledi.

Toplumsal olarak kadınların meme kanseri olduklarında zorluklarla karşılaştığını belirten katılımcı “*saçlı bir erkekle evlenirsin, sonradan saçsız olur bunu önemsemez ama bizim az bir beyazımız çıksa hemen uyarılırız*” diyerek kadınların sürekli bir eleştiriye maruz kaldıklarını ve bu yüzden meme kanserinin de kadınları psikolojik yönden sarsan bir hastalık olduğunu da sözlerine ekledi.

Rehber Formda Meme Kanseri İle ilgili Çıkan Haberlerdeki Hak İhlalleri Hususundaki Değerlendirmesi

Kendisinin meme kanseri hastası olmadığını buna rağmen meme kanseri hasta ve yakınlarına destek amaçlı kurulan sivil toplum örgütünde gönüllü olarak çalıştığını belirten katılımcı, haberleri incelediğindeki ilk bulgusu cinsiyetçi kurgu ve temsiliyettir. “*Rahim deyince hep cinsellik, meme deyince hep cinsellik akla geliyor, bu böyle olmamalı*” diyen katılımcı, meme kanserine yakalanan bir kadının hayatta kalma mücadelesinin daha önemli olduğunu savunurken, yaşam kadar önemli bir kaygının arka plana itilip, cinsel kaygıların ön plana çıkarılmasından şikayetçi olduğunu belirtti.

“Birçok arkadaşşıma refakatçi oldum, ... memesi alınıyor, hemen yanlarına (göğüs) protezciler geliyor, tabi bu onların mesleğı ama biraz hastalara da saygıları olsun” diyen katılımcı haberlerde de ağırlıklı olarak meme onarımı ile ilgili *“reklam kokan”* estetik haberlerinin yapılmasını eleştirdi. Estetiğın önemli olduğunu belirtmesine rağmen katılımcının asıl şikayetinın meme kanseri olan kadınlara estetiğın bir mecburiyet olarak dayatılması olmaktadır.

“Meme onarımı yaptırmayanlar sadece organlarını değil, ailelerini de kaybedebiliyorlar...” şeklindeki haber başlığını bir *“estetik dayatması”* olarak yorumlayan katılımcı, *“meme onarımı bir lüks değil gereklilik”* şeklinde verilen estetik konulu haberi daha makul ve *“kadın odaklı”* olarak bulduğunu belirtmektedir. Çünkü katılımcıya göre bu haberde kadınların estetik arzusunun içeriğine değinilmektedir. Fakat *“Meme onarımı yaptırmayanlar sadece organlarını değil, ailelerini de kaybedebiliyorlar...”* şeklindeki haber cümlesi kadınların travmalarını açan ve kadınları *“bakımsız kadın aldatılmayı hak eder”* cinsinden bir anlayışa sürükleyen bir haber içeriğini çağırıştırılmaktadır.

Kullanılan haber fotoğraflarını *“kanserle ilgili bir şey yok”* diye ifade eden katılımcı, resimlerde umutsuz, çaresiz kadın figürlerinin kullanılmasından şikâyet etmektedir. Özellikle haberde yayınlanan fotoğrafı eleştiren katılımcı hasta yatağında yatan kanser, hastasına destek amaçlı uzanan el şeklinde resmedilen fotoğrafı eleştirmektedir. *“Bunun yerine keşke daha sıkı ve ümitli sıkısa”* diyen katılımcı kanser hastası kadınların haberlerde daha güçlü olarak resmedilmesi gerektiğini ve hatta meme kanseri hastalarının temsili fotoğrafları yerine birebir bu mücadele içinde yer alan, diğer hastalara ve yakalanma potansiyeli olanlara ümit verebilecek *“gerçek”* fotoğrafların kullanılması gerektiğini önerdi.

3.1.4 Dördüncü Katılımcı

Katılımcı: Ayça

Katılımcı Yaşı: 25-35 yaş

Eğitim Durumu: Lisans

Mesleğı: Özel Sektör

Medeni Durumu: Bekar

Toplumsal ve Medyadaki Güzellik Algısına Yönelik Kanaati

Sahip olduğu kiloları yüzünden özel hayatında birçok sıkıntı çektiğini belirten katılımcıya göre ideal bir güzel anlayışı var ve bu anlayışın temel dayanağını “zayıf olmak” oluşturmaktadır. *“Hangi kusurum olursa olsun yeter ki kilolu olmasaydım, kilo ile ilgili o kadar çok şey yaşadım ki, kitap bile yazabilirim.”* diyen katılımcı ideal güzellik anlayışının “zayıf”, “güzel” ve “sıkı” bacaklara sahip olmak üzerine inşa edildiğini vurgulamaktadır.

Kadın Kavramını Niteleyişi

Katılımcıya göre kadın, *“toplumun sürekli eleştirel merceği altında olan”* varlıktır. *“Tüm kadınlar olarak hep bir sıkıntı yaşamışız. Yolda yürürken aaa kilolu ama bak ne giymiş, o bacaklara rağmen mini etek giymiş şeklinde hep bir yargılama halindeyiz. Otomatik etiketlemeden duramıyoruz. O kadar ki kendimiz ile ilgili algımız bile değişiyor. Hep bir eleştiri altındayız... Bunlar bir psikolojik şiddet... Sıkıntı çekmeden yaşayan, mesela özgüvenle caddede kot şortla yürüyebilen fiziki güzel insanların hayatlarını düşünüyorum. Bu sıkıntıları çekmeden yaşan insanların hayatlarını merak ediyorum.”* diyen katılımcıya göre kadın sürekli kendisine toplumun aynasından bakan, toplumsal normlar yüzünden baskı altında olandır.

Estetiğe Bakışı

Katılımcının estetiğe olan bakış açısı olumlu yöndedir. Bekar olduğunu vurgulayan katılımcı *“Kilo verdiğimde vücudum sarkacak. Şimdi bekar olduğum için bu sıkıntı değil ama bir erkeğin karşısına sarkık göğüslerimle çıkamam mesela...”* dedi. Kilo verdikten sonra vücudunda oluşan “deforme” görünüşü kapatmak amacıyla estetiğe başvurabileceğini belirten katılımcı estetiğin kadının kendini iyi hissetmesi için olumlu olduğu kanaatini paylaşmaktadır.

Bir Kadının Meme Kanseri Olmasını Tanımlayışı

“Kadın olmanın değerini çok fazla fiziksel koşullara bağlayıp, o koşulları kaybettiğinde de sen artık eksik bir kadınsın” şeklinde bir anlayışın toplumda hâkim olduğunu belirten katılımcı, meme kanseri sebebiyle kaybettiği annesinin bu hususta en iyi örnek olduğunu savunmaktadır. *“Annem 45 yaşında meme kanserinden hayatını kaybettiğinde, babaannem anneme üzülmedi. Genç bir kadının hayattan gittiğine üzülme yerine, babaannem babamın dul kaldığına üzüldü.”*

“Annem anaokulu öğretmeniydi. Kanser sonrası emekli oldu, eve kendini hapsetti, annem saklandı, peruk taktı hep...(Kanser) Onu çok etkiledi... Saç dökülmesi meme kaybetmeden (bir kadın için) daha etkili bence... Şu saç dökülmesi denen illete çare bulsalar keşke... Herkes ona bakacak diye annem hep saklandı...”

“Annem öldüğünde hep eve gelenler babama ve bize üzüldü, genç yaşında bir kadın ailesinden ayrılmış bu kimsenin umurunda olmadı.” şeklinde yaşamından verdiği paylaşımlarla “bir kadının meme kanseri olmasının” ne demek olduğunu özetleyen katılımcıya göre “kadının adı yok...”

Ek Formda Meme Kanseri İle İlgili Çıkan Haberlerdeki Hak İhlalleri Hususundaki Değerlendirmesi

Meme kanseri hastası olmadığını ve bu yüzden konuyla ilgili gösterilen haberlerde ilk bakışta kendisi için rahatsızlık uyandıran bir durum olmadığını belirten katılımcı, *“Ön bilgilendirme amacıyla haberleri yararlı buldum, fakat çevremden biliyorum kanser olanlar genellikle bu tür şeyleri görmek istemiyorlar”* dedi. Haberleri hangi açıdan yararlı bulduğu hususunda ayrıntı vermesini istediğimizde *“elle muayene tekniği”* gibi meme kanserine sebep olan kitleyi fark etmeyi sağlayacak anlatıma başvurulması gerektiğini belirten katılımcı ayrıca, haberlerde estetikteki ilerlemelere değinilmesini olumlu ve faydalı bulduğu kanaatindedir. Bu haberlerde kullanılan *“meme onarımı bir lüks değil, gereklilik”, “Kanserden kurtulmak yetmiyor, fiziksel ve psikolojik onarım da gerekiyor...”* şeklindeki ara başlıkları meme kanserinin psikolojik etkileri hususunda destekleyici olduğu inancında olan katılımcı, tüm bunlara rağmen fotoğraflarda kadının sürekli cinsel bir obje olarak sunulmasından rahatsız olduğunu belirtti. *“Haberlerde meme kanseri olan bir memeyi göstermesi kadınların psikolojisi için iyi olmaz, ama kadınların bu kadar da cinsel bir obje olarak gösterilmesi de hoşuma gitmiyor”* diyen katılımcı haberin görsel unsurlarını hakkındaki kanaatini belirtti.

3.1.5 Beşinci Katılımcı

Katılımcı: Filiz

Katılımcı Yaşı: 25-35 yaş

Eğitim Durumu: Lisans

Mesleği: Psikolog

Medeni Durumu: Bekar

Toplumsal ve Medyadaki Güzellik Algısına Yönelik Kanaati

Görselliğe çok önem verdiğimiz bir çağda yaşadığımızı belirten katılımcıya göre, *“orantılı vücut hatlarına sahip”* bedenler, somutlaştırmak gerekirse de *“manken gibi bir fizik”* günümüzün güzellik algısını oluşturmaktadır. Kız kardeşi gibi kilolarından muzdarip olduğunu belirten katılımcı *“şahsen ben bile kendimi istediğim gibi olmadığım için kötü hissediyorum. Bazı mankenleri gördüğümde onlar gibi olmak istiyorum.”* şeklinde bir arzuya sahip olduğunu paylaşırken inşa edilen güzellik algısının öncelikli şartının *“zayıf”* ve *“düzgün fiziğe”* sahip olmaktan geçtiğini savunmaktadır.

Kadın Kavramını Niteleyişi

Ataerkil bir toplumda yaşadığımızı belirten katılımcı *“Türk kadınında bir özgüven sıkıntısı var, erkekler de ise aşırı bir özgüven sorunu var... Bunun kaynağı anneler, özellikle de erkek anneleri... Tüm erkek annelerini yermek istemem ama erkekler sürekli “benim oğlum, aslan oğlum”, “oğluma kimseler layık değil” gibi sözlerle anneleri tarafından büyütülüyorlar. Bu da erkekleri sürekli seçen olma konumuna yerleştiriyor.”* diyen katılımcıya göre böyle bir toplumda kadın sürekli kendini beğendirmeye çalışandır. *“Kadın ne sunuyor, erkek ise bunu nasıl onaylıyor”* şeklinde bir ilişki sistemi içinde yaşadığımızı belirtirken erkek odaklı bir toplumda yaşadığımızı savunmakta ve kadının toplumumuzda sürekli *“kendini beğendirme odaklı bir yaşam”* içerisinde hayatını sürdürdüğünü öne sürmektedir.

Estetiğe Bakışı

Kadınların sürekli fiziksel olarak çeşitli sınıflandırmalara maruz kaldığını belirten katılımcı, *“Kız kardeşim, kilo verdikten sonra göğüslerim sarkacak, bu şekilde bir erkeğin karşına çıkamam, evlilik gibi bir durum olursa hayatımda ilk iş olarak estetik olurum dedi...”*, *“Ben kadınların bu tür baskılar yüzünden estetik olmasına karşıyım, eğer kendim bir gün bir estetik ameliyata karar verirsem bunu kendim için yaptırırım....”* diyen katılımcı estetiği bireyin toplumsal baskı yüzünden yaptırmasına karşı olduğunu belirtti.

Bir Kadının Meme Kanseri Olmasını Tanımlayışı

“Bir kadının meme kanseri olması, acınılacak bir şey olarak görülüyor...”, “...Kanser aslında bireysel bir zorluktur fakat toplumumuzda kadın kanser olunca oğluna ve torunlarına üzülen anneler var...” , “...Cinsellik, ev işleri kadının hizmet alanı olarak görülüyor, bütün erkek annelerini yermek istemem ama ülkemizde bir gelin olma durumu var, kadın kanser olduğunda kadın içselleştirdiği bu rolleri bundan sonra nasıl yapacağı kaygısına kapılıyor, ailenin de aklına gelen yine kadının bu rolleri ne ölçüde yerine getirip getiremeyeceği oluyor...” Annesini çocukluğunda meme kanserinden kaybeden katılımcı, sadece halkın değil doktorların da aynı toplumsal yargılarla meme kanserine yaklaştığını bir yakınının paylaşımını aktararak paylaştı: *“Bir yakınımız kansere yakalandığında, yakınımızın bekar olduğunu öğrenen doktorun teselli amaçlı ilk tepkisi, nasıl olsa bekarsın, neden endişeleniyorsun ki, en fazla göğüslerini aldırır kurtulursun oluyor... , yakınım da benim kullandığım bir organ siz nerden biliyorsunuz ki, bekar bile olsam ben kendimi böyle iyi hissediyorum diyor...”* Bu örneğin aslında toplumdaki bakış açısını yansıttığını belirten katılımcı toplumsal algıda kadının meme kanseri olmasının ataerkil bir bakış açısıyla değerlendirildiğini savunmaktadır.

Ek Formda Meme Kanseri İle ilgili Çıkan Haberlerdeki Hak İhlalleri Hususundaki Değerlendirmesi

Katılımcı meme kanseri üzerine medyada çıkan haberlerin toplumun kadına bakışını yansıttığı inancındadır. Haberlerde kullanılan *“Kadınlar gününde bu haberi okumak canınızı sıkabilir ancak unutmayın; sağlığını kaybeden kadın, işini de aşkını da kaybedebiliyor”, “Hem yaşamı hem kadınlığı tehdit ediyor” “Meme onarımı yaptırmayanlar sadece organlarını değil ailelerini de kaybedebiliyor”* şeklindeki kullanılan haber başlıkları katılımcıya göre kadına yönelik bir psikolojik şiddettir. *“Bir kadın bu haberleri hiç okumasa belki kanser oldum, peki bakarız bi çaresine, tedavi sürecim bir olsun bakalım ne olacak diyebilir... fakat bu haberleri gördüğünde tamamen korkacak özel yaşamında eşim beni aldatır mı? şeklinde kaygılara girecek, meme kanseri benden neler götürecek şeklinde kaygılara odaklanmasından başka bu haberler bir işe yaramayacak”* şeklinde kanaate sahip olan katılımcı ayrıca *“Eşin veya sevgilinin meme kanserini algılayışı”, “Çocuklarınız için peruk takın”* şeklindeki başlıkların meme

kanserinde kadının kaygıları yerine ataerkil toplumda bir kadının meme kanseri olması sonrasındaki kaygıların tesirinde bu haberlerin inşa edildiğini belirtmektedir.

3.1.6 Altıncı Katılımcı

Katılımcı: Belma

Katılımcı Yaşı: 35-45 yaş

Eğitim Durumu: Lisans

Mesleği: Sivil Toplum Gönüllüsü

Medeni Durumu: Bekar

Toplumsal ve Medyadaki Güzellik Algısına Yönelik Kanaati

Toplumdaki güzellik algısının diğer katılımcılar gibi “*genç, güzel orantılı vücut hatlarına sahip olmak*” olarak sunulduğunu belirten katılımcı, “*güzellik*” adı verilen kavramın bu ölçülere bağlı olmadığını belirtti.

Medyanın sürekli prototipler sunduğunu belirten katılımcı, “*Türkiye için konuşmak gerekirse, medyada herkesin 30-35 yaşında, sağlıklı, iki çocuk sahibi ve çok güzel bir evde oturduğuna dair bir prototip var, bu prototipin dışına çıkınca dışlanıyorsunuz. Biz böyle değiliz... Bizi olduğumuz gibi gösteren hiçbir şey yok bence...*” sözleriyle medyanın “gerçekten” uzak temsillerle algılarımızı yönettiğini savunurken, bu algının “*bedenlerimiz*” için de aynı olduğunu belirtti.

Kadın Kavramını Niteleyişi

Kadın kavramını da içinde yaşadığımız Türkiye şartları için betimlemek isteyen katılımcı, “*İsterseniz Türkiye üzerinden gidelim, çünkü yurtdışında durum daha farklı..., ...kadın olmak güzel bir şey, erkeklere oranla daha fazla mücadele etmek demek*” diyen katılımcı örnek olarak kadınlarla erkeklerin kanser sürecindeki mücadelesine işaret ederek “*Kanser olunca erkekler kadınlara nazaran hayata daha az sarılıyorlar, kadınlar ise hem kanserle hem de günlük hayattaki problemlerle hayatta mücadele ediyorlar. Çünkü kadınların sorumlulukları daha fazla...*” şeklindeki sözleriyle düşüncelerini destekledi.

Kadın kavramını nitelerken, “*mücadele*” kavramını ön planda tutarak, kadın kavramını erkek kavramıyla kıyaslayarak “*zıtlık*” ilişkisi içinde değerlendiren katılımcı

ayrıca “kadın olmak” deyince aklına annesinin geldiğini ve bu kavramı annesi üzerinden tanımlamak istediğini belirtti. “Ben çocukluğumdan beri annemi model aldım, hatta anneannemi... Anneannem 78 yaşında bir kadın olarak, rahim kanseriyle mücadele ederken kadife şık sabahlığını giyer, saçına topuz yapıp, hafif makyajlı olarak kahvaltıya inerdi... Ben onun o zamanlar rahim kanseri olduğunu öldükten sonra öğrendim... Biz maddi manevi çok zor günler yaşadık ama hiçbir zaman kendimizi bırakmadık... Ben de her kemoma (Kemoterapi) giderken olabilecek en güzel makyajı yaptım, en güzel kıyafetlerimi giydim. Hiçbir zaman peruklarla saklanmaya çalışmadım. Ben kemo (kemoterapi) görüyorum diyerek, o özgüvenle sokağa çıktım.”

Estetiğe Bakışı

Geçirdiği meme kanserinden sonra estetik olduğunu belirten katılımcı, estetiğin şart olmadığını fakat psikolojik bir his olarak o bölgede memeyi hissetmesinin kadınlara iyi geldiği görüşünde... Estetiğin kadının kendisi için yaptırdığı sürece olumlu bulunduğunu belirten katılımcı toplumsal “norm” ve baskılarına “ayak uydurmak” amacıyla yapılan müdahalelere de karşı olduğunu “bir estetik yapılmalı ama bu estetik kadının kendini iyi hissetmesi ve daha rahat hissetmesi için yapılmalı ben öyle düşünüyorum...” şeklindeki sözleriyle vurguladı.

Bir Kadının Meme Kanseri Olmasını Tanımlayışı

Katılımcıya göre, kanser süreci bir insan için her şeyden önce farklı bir deneyim. Bir kadın için ne demek olduğunu ise içinde yaşadığımız şartlar belirlemektedir.

Kemoterapi sürecinde fiziksel olarak meydana gelen değişikliklerden çok etkilenmediğini, saklanmaya gerek duymadan, peruk takmadan bu süreci geçirdiğini belirten katılımcı, Türkiye şartlarında birçok kadının bu süreç sonrasında eşlerinden destek görememe şeklinde birtakım sorunlarla karşılaştığını belirtti.

Ek Formda Meme Kanseri İle İlgili Çıkan Haberlerdeki Hak İhlalleri Hususundaki Değerlendirmesi

Katılımcı haberleri incelerken öncelikli olarak fotoğraf seçimine değindi: “Fotoğraf seçimi genellikle aynı oluyor hep bir prototip kullanılıyor bence, kanseri yaşamış bir kadının fotoğrafını henüz göremedim şu ana kadar, ikincisi de meme kanseri

bir tehdit unsuru olarak gösteriliyor...” diyen katılımcı kadınların çok fazla cinsel objeye dönüştürülmesinden kaygılı olduğunu belirtti.

Fotoğraf seçiminde hep erotik vurgular çerçevesinde kadınların sunulduğunu, kanseri yaşamış kadınların ise haber öykülerinde bir *“ibretlik vaka”* olarak verilmesinin de bir tehdit unsuru olduğunu belirtti.

Haberin içeriğinde ise; *“En çok terk edilme ve ayrılık korkusu yaşıyor”* şeklindeki cümlelerin doğru bir tespit olduğunu fakat bu haber verilirken cümlelerin farklı bir biçimde verilmesi gerektiğini *“Bu böyle değil de ters psikoloji yaparak, “Terk edilme ve ayrılık korkusu yaşanmaması için ne yapılmalı” şeklinde yazılmalı fakat “En çok terk edilme ve ayrılık korkusu yaşıyor” dediğimiz zaman o hafta meme ameliyatı olacak bir kadına bu inanılmaz bir korku verir. Hele o kadın evliyse ya da bir ilişkisi varsa... Düşünebiliyor musunuz?... Kadın yeni bir tanı almış, hemen içine korku giriyor eyvah bundan sonra kocam beni istemeyebilir mi? diye...”* şeklindeki düşünceleriyle vurguladı.

3.1.7 Yedinci Katılımcı

Katılımcı: Selda

Katılımcı Yaşı: 35-45 yaş

Eğitim Durumu: Lisans

Mesleği: Eğitim

Medeni Durumu: Bekar

Toplumsal ve Medyadaki Güzellik Algısına Yönelik Kanaati

“Toplumdaki (güzellik) algısının ben farklı olduğuna inanıyorum. Benim ideal güzelim saf, temiz ve çocuksu yüzlü, hafif çilli ve kızıl saçlı bir kız... Medyayı sorarsan böyle bir tipte karşılaşmak çok mümkün değil... Genellikle hep masumiyetini kaybetmiş gibi duran, çok fazla kadınsı, cinselliğiyle ön planda olan genç kızlar var” diyen katılımcıdan bu kızların özelliklerine değinmesi istendiğinde ağırlıklı olarak *“aşırı zayıflıkları”* ile ön planda olduklarını belirtti.

Kadın Kavramını Niteleyişi

Kadın olmak şeklinde bir kavramı nitelendirmenin zor olduğunu belirten katılımcı, *“Aslına bakılırsa kadınlık, erkeklik şeklinde bir ayrımın olduğuna*

inanmıyorum.” dedi. Kadınları “duygusal”, “merhametli” diye ortak bir karakterde buluşturmanın zor olduğunu belirten katılımcı, “Erkek olup da kadınlara göre daha “merhametli” olan, kadın olup da son derece “duygusuz” olanlar var” diyerek “kadın olmak” diye bir nitelendirmenin ve sıfatlandırmanın doğru olmadığı da sözlerine ekledi.

Estetiğe Bakışı

“Estetik bence bir aldatmadan öte, belki de bir takıntıdan başka bir şey değil... İnsanlar estetik yaptırdıklarında kendilerini çok iyi hissedeceklerini zannediyorlar fakat bir müddet sonra istedikleri gibi olmadığından şikâyet ederler... Kısacası bu takıntının sonu yok... Kaldı ki çoğu zaman kişiler eski hallerinden daha da kötü oluyorlar” diyen katılımcı sözlerine “Estetiğin bir baskı olduğuna inanıyorum, herkesin “hokka” burunlu olmasına dair bir kural mı var? ... Hem “hokka” burunluların güzel olduğunun kararını kim veriyor” diyerek sözlerine devam eden katılımcı estetik cerrahiyle yanık yüzünden deforme edilen cilde müdahale edilmesinin ya da sakatlık boyutundaki kusurların düzeltilmesinin olumlu bir gelişme olduğunu da belirtti.

Bir Kadının Meme Kanseri Olmasını Tanımlayışı

Meme kanserinin kötü bir rahatsızlık olduğunu belirten katılımcı, diğer katılımcılar gibi meme kanserinin diğer kanser türlerine göre bir kadın için farklı bir deneyim olduğunu “Bir bakıma meme kanseri olmak diğer kanser türlerine göre iyileşme şansı daha yüksek olduğu için daha basit bir hastalık gibi geliyor... Memeni aldırarak bu hastalıktan kurtulma şansının daha yüksek olduğunu biliyorum ama tabi özellikle ben yaşlarında bir kadın için bu çok zor bir karar süreci” şeklindeki sözleriyle savundu.

Ek Formda Meme Kanseri İle İlgili Çıkan Haberlerdeki Hak İhlalleri Hususundaki Değerlendirmesi

Katılımcı basında meme kanseri ile çıkan haberleri çok onaylamadığını ve bu haberlerin veriliş şeklinin samimiyetsiz olduğunu belirtti. “Bu haberlere bakan bir kanser hastası ne hisseder kimsenin umurunda değil... “Eşin ya da sevgilinin meme kanseri algılayışı” diyor böyle bir başlık olabilir mi? Kadın odaklı bakış diyorsunuz... Tamamen erkek odaklı bir bakış var ortada... Böyle bir başlığın olması dahi zaten bir erkeğin kadının bedeni üzerinde hak sahibi olduğunu otomatik olarak onaylıyor...” Böyle bir ortamın yaratılmaması lazım, zaten hep erkeklerin gözünden kadınlar değerlendiriliyor, bari böyle bir haberde olmasın... Kadınlara destek verilsin... illa ki kadınlar eşlerinden

ötürü bir kaygıya bürünecekler, haberlerde uzmanlar kadınların yanlarında olsunlar, kimsenin onları yargılamaya haklarının olmadığını belirtsinler... Hep cinsellik, hep cinsellik... Sevmenin, sevilmenin bu olmadığını altının çizilmesi lazım...” diyen katılımcı haberlerin görselleriyle ilgili olarak ise *“Dantel gecelikli kadınların böyle bir haberde olmaması lazım, samimiyetten uzak, haberle bağdaşmayan bir fotoğraf seçimi, kanseri yenmiş kadınların yahut kanserin nasıl bir şey olduğuna yönelik temsiller kullanılsa...”* diyen katılımcı meme kanseri ile ilgili yazılan haberlerde kanser hastalarının kendilerini daha iyi hissetmeleri için neler yapması gerektiğini ve tedavi sürecinin nasıl süreceğine yönelik haberlerin yapılması gerektiğini belirtti.

3.1.8 Sekizinci Katılımcı

Katılımcı: Nergis

Katılımcı Yaşı: 45 yaş üstü

Eğitim Durumu: Lise

Mesleği: Ev Hanımı

Medeni Durumu: Evli

Toplumsal ve Medyadaki Güzellik Algısına Yönelik Kanaati

Toplumsal güzellik algısına karşı olan katılımcı, bu algıdan son derece rahatsız olduğunu belirtti. Medyada daha çok "gösterişli" kadınların oynatıldığını ifade eden katılımcı, emektar ve yetenekli oyuncular yerine dikkat çekici kadınlara rol verildiği inancında olduğunu belirtti.

Kadın Kavramını Niteleyişi

Katılımcı kendisine göre bir kadını kadın yapan şeyin akıl olduğunu belirtti.

Bir Kadının Meme Kanseri Olmasını Tanımlayışı

Meme kanserine yakalanmak katılımcıya göre bir kadın için çok kötü bir duygu... Meme kanseri olan bir yakınına örnek vererek, meme kanseri olan bir kadını moral olarak en çok sarsan şeyin eş desteğinden mahrum kalmak olduğunu belirtti. Moralin tüm kanser vakalarında olduğu gibi meme kanserinde de çok önemli olduğunu fakat eşlerin bir müddet sonra kadınları bu mücadelelerinden mahrum bıraktığının altını çizdi. Meme kanserinin tedavi süresince kadının fiziki görünümüne hasar veren bir

hastalık olduğunu ve bu yüzden bir müddet sonra eşlerin hanımlarından soğumaya başladığını ifade etti.

Estetiğe Bakışı

Estetik yaptırdığını belirten katılımcı, estetiğin bir ihtiyaç olduğunu ve estetiği bir özgürlük olarak gördüğünü belirtti. Belli bir zamandan sonra yaşın getirdiği kusurları kapamak için doğallığı bozmayacak şekilde fazla abartmadan estetik yapılabileceğini belirtti.

Ek Formda Meme Kanseri İle İlgili Çıkan Haberlerdeki Hak İhlalleri Hususundaki Değerlendirmesi

“Sosyal yaşama bakarsak kadın hep bir cinsel obje olarak görülüyor. İşe alınırken güzel olmak, bakımlı olmak hep bir artı kazandırıyor, aynı şekilde de evlilik hayatında da aynı ne kadar cefakâr olunursa olunsun güzelliğini yitirince ya da azıcık bir bakımını ihmal etse hemen önemsizleştiriliyor. Bu artık kanunlaştırılmış bir ilke gibi hayatımızda, habere de dönüp bakarsak aynı şeyi görüyoruz. Biz kadınların yaşamındaki olağan durumu söylüyor ama habere bakarsak hiçbir eleştiri yok aksine durum bu değişmez o zaman meme kanserinden korun yoksa başına bunlar gelir... Ne kadar acı...” şeklindeki sözleriyle tespitlerini paylaşan katılımcıya göre haberlerin söylemleri kadının bedenine ilişkin ataerkil normları pekiştirici içeriktedir.

3.2 Rehber Formda Basından Derlenen Meme Kanseri Hakkında Yayınlanan Haber Görsellerine Dair Katılımcıların Değerlendirmeleri

Yapılan görüşmeler sonucunda katılımcılar basında meme kanseri hakkında çıkan haberlerde kadınlara yönelik çeşitli hak ihlallerinin olduğunu savunmuşlardır. Konu kapsamında seçilen haberleri inceleyen kadınlar, çalışmanın “*Basında Meme Kanseri İle ilgili Çıkan Haberlerdeki Hak İhlalleri Hususundaki Değerlendirmesi*” bölümünde haberlere yönelik tespitlerini ve yorumlarını paylaşarak yapılan hak ihlallerinin altını çizmişlerdir. Görüşmeler sırasında, haberin sorunsallık arz eden kelime ve cümle yapılarını vurgulayan katılımcılar kimi zaman seçtikleri kelime ve cümle yapılarını haberin görsel unsurlarıyla bağlantı kurarak ifade etmişlerdir. Görüşmeler sırasında ayrıca haberin söyleminden bağımsız olarak basında meme kanseriyle ilgili haber görsellerinin değerlendirilmeleri istenmiştir. Çalışmanın bu bölümü, katılımcıların

seçtikleri haber görsellerine dair hak odaklı habercilik bağlamındaki yorumlarını kapsamaktadır.

Sözcü Gazetesinin 9 Şubat 2016 tarihli “*Meme Kanseri Artık Kadınlığı Yok Edemiyor*” başlıklı haberini inceleyen katılımcılardan meme kanseri hastalığıyla mücadele eden ayrıca meme kanseri ile ilgili bir sivil toplum örgütünde gönüllü olarak çalışan Y.D haberin başlığında vurgulanan “*Meme Kanseri Artık Kadınlığı Yok Edemiyor*” ifadesini cinsiyetçi bulduğunu belirtti. “*Kadın olmanın cinsellikle ilişkilendirilmesine karşıyım ama maalesef bu böyle*” diyen katılımcı kadınlığının meme sahibi olmakla bağdaştırılmasına ve kadınlık deyince hep akla cinsellik gelmesine karşı olduğunu belirtirken bu ifadelerin basında kullanılmasının kadına yönelik bir hak ihlali olduğunu savundu.

Haberin ara başlığındaki “*Kadınların en büyük kâbusu olan meme kanseri, cerrahi uygulamalardaki gelişmelerle kâbus olmaktan çıktı.*” şeklindeki ifadeyi değerlendiren Y.D kendisinin cinsel bir yaşantısı olmamasına rağmen öz benliği için bu tür bir estetiği yaptırdığını belirtirken “*ölüm korkusunu atlattıktan sonra estetik kaygılar başlıyor*” dedi. Fakat haberden meme kanserinin kadınların en büyük kâbusu olarak vurgulanmasının ve bu cümlelerin haberin ara başlığı gibi ilk göze çarpan bölümüne yerleştirilmesini sansasyonel bulduğunu belirten katılımcı bu tür ifadelerin kanser ile mücadele eden kadınlar için travmatik olduğunu savundu. Katılımcı Y.D ile benzer fikirleri paylaşan S.G ise basında sıklıkla kullanılan “*meme kanseri kâbusu*”, “*meme kanserine yakalandı*” türden ifadelerin hasta psikolojisi açısından son derece yanlış olduğunun altını çizdi.

“*Yakalanma*” deyince akla tutsak olmak geliyor, basında gereksiz yere abartılı, sansasyonel ifadeler kullanılıyor diyen katılımcı bu tür haberlerin kadın odaklı bir haberin söyleminde barınmaması gerektiğinin altını çizdi.

Şekil 1. Sözcü Gazetesinde Yayınlanan Meme Kanseri Konulu Haberin İlk Görseli
(Sözcü, 2016)

Kaynak: <http://www.sozcu.com.tr/2016/saglik/meme-kanseri-artik-kadinligi-yok-edemiyor-1080147/> **Erişim Tarihi:** 14.11.2016

Şekil 2. Sözcü Gazetesinde Yayınlanan Meme Kanseri Konulu Haberin İkinci Görseli
(Sözcü, 2016)

Kaynak: <http://www.sozcu.com.tr/2016/saglik/meme-kanseri-artik-kadinligi-yok-edemiyor-1080147/> **Erişim Tarihi:** 14.11.2016

Sözcü Gazetesinin 9 Şubat 2016 tarihli “*Meme Kanseri Artık Kadınlığı Yok Edemiyor*” başlıklı haberinin fotoğraf analizini yapan katılımcılardan İ.Ş, Şekil 2’deki görseldeki kadın bedeninin ince hatlara sahip, genç, alımlı olmasının yanı sıra kırmızı rujlu ve beyaz tenli olmasının altını çizdi. Haberde kullanılan bu fotoğraf ögesi aracılığıyla kalıplaşmış güzelin vurgulandığını belirten katılımcı, haberde kullanılan ikinci haber görselini (Şekil 2) onayladığını belirtti. Bu görselin kanserle mücadeleyi simgelediğini belirten katılımcı bu ve benzeri görsellerin daha olumlu etkiler uyandırdığını belirtti.

Şekil 3. Hürriyet Gazetesinde Yayınlanan Meme Kanseri ile İlgili Haberin Görseli (Hürriyet, 2011)

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/mememi-kaybettim-ama-hala-kadinim-17362878>
Erişim Tarihi: 14.11.2016

Hürriyet Gazetesinin 5 Nisan 2011 tarihli “*Mememi Kaybettim ama Hala Kadınım*” başlıklı haberinin içeriği, meme kanseri hastalarının psikolojisi hakkında bir psikologla yapılan görüşmeye dayanmaktadır. Haberin içeriğini inceleyen katılımcılar, haberin kanserin psikolojik yönü üzerinde durmasından dolayı haberi ağırlıklı olarak onaylamaktadırlar.

Haberdeki hak ihlalleri hususunda kanserin medyadaki temsili hususunda çalışan katılımcı Ş.D, haber içeriğindeki “*Kadını kadın yapan organlardan biri şüphesiz ki meme.*” ifadesini cinsiyetçi bir ifade olduğunu belirtti. “*İncelediğim kadarıyla*

neredeyse tüm haberlerin ya içeriğinde ya da görselin de kadını aşağılayan cinsiyetçi kalıpları görmek mümkün. Kadını kadın yapan organlardan biri meme demek, kabul edilemez bir zihniyetin ürünü... Cinsel organlara dayanarak kadınlık ve erkeklik hallerini tanımlamak çağ dışı, hala ataerkil düşünceden kurtulamadığımızı gösteriyor...” dedi.

Haberin içeriğini inceleyen ayrıca psikolog olan B.T, haberin içeriğindeki “Meme kanseri teşhisi konmuş kadın, ölümle yüz yüze olduğunu düşünüyor. Hayatında biri varsa kaybedeceği endişesi yaşıyor. Hayatındaki kişinin kendisini beğenmeyeceğini, yalnız ise kendisini kimsenin beğenmeyeceğini düşünüyor.” şeklindeki bölümün meme kanseri olan kadınların psikolojik durumlarını tanımlayan bir bölüm olduğunu, bu içeriğin gerçekçi abartıdan ve ajitasyondan uzak tamamen bir vaka incelemesi olduğunu ve onayladığını belirtti.

Haber içeriğindeki "Toplumda cinsellikle ilgili kurulan ilişki çok problemlili bir ilişki. Kadınlarda yanlış öğrenmeler, ayıp/yasak ilişkileri var. Cinsel mitler, önyargılar... Karışık bir tabloyla karşılaşıyorsunuz. Bir de üstüne meme kanseri eklenince kadının kendi bedeniyle ilişkisi daha çetrefilli hale geliyor. Dolayısıyla terapilerde temel cinsel bilgiler, eğitimler, psikodrama yöntemlerinin uygulanması gerekiyor." bölümün altını çizen B.T, bu bölümün diğer haber içeriklerinden farklı olarak, meme kanseri olan bir kadının cinsel yaşamında karşılaşıacağı sorunlara yönelik olarak toplumsal koşulları sebep olarak gösterdiğini belirterek, kadın odaklı habercilik açısından olması gereken bir haber olduğunu savundu.

Haberde kullanılan görseli (Şekil 3) yorumlayan katılımcı Y.D; “Haber “Mememi Kaybettim ama Hala Kadınım” diyor... pozitif şeyler söyleyecek gibi, o yüzden daha pozitif bir resim seçilmeliydi... Yorgun, umutsuz, iki büklüm bir kadın olmamalıydı” dedi.

Şekil 4. Hürriyet Gazetesinde Yer Alan Meme Kanseri Karşı Önlem Alma İle İlgili Haberin Görseli (Sarı, 2016)

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/benim-basima-gelmez-demeyin-meme-kanserine-karsi-onleminizi-alin-40104392> **Erişim Tarihi:** 14.11.2016

Hürriyet gazetesinin 27 Mayıs 2016 tarihli haberini yorumlayan P.O, “Benim Başıma Gelmez Demeyin, Meme Kanseri Karşı Önleminizi Alın” başlıklı haberinde kullanılan haber görselini, kadın odaklı habercilik adına onayladığını “*Fotoğraf özenle seçilmiş, hep bahsettiğimiz kalıplar yüzünden özellikle görmeye alışkın olmadığımız uzak doğulu ve siyahi kadınlar ilk olarak dikkat çekiyor. Hemen hemen her ırktan ve her yaştan kadınlar var diyebilirim... Yalnız kadınların kilo durumları “ideal” zayıflık ölçülerinde fakat bu benim için çok önemli bir unsur değil... Bir fotoğrafta tüm tabuların yıkılmasını beklemek abartı olur. Bu yüzden ana akım medyada bu türden her kategoriden kadını yansıtan bir fotoğrafa rastlamak çok ümitlendirici*” şeklindeki sözleriyle paylaşımlarını aktardı.

Şekil 5. Hürriyet Gazetesinin Aile Ekinde Yer Alan Meme Kanseri Konusunda Bilgilendirme Amaçlı Haberin Görseli (Reis, 2016)

Kaynak: http://www.hurriyetaile.com/sizin-icin/saglik/memede-kitle-saptandiginda-ne-yapmali_22487.html **Erişim Tarihi:** 14.11.2016

Hürriyet gazetesinin 29 Haziran 2016 tarihinde “*Memede Kitle Saplandığında Ne yapılmalı?*” başlığıyla yayınlanan haberinde kullanılan fotoğrafı (Şekil 5) yorumlayan katılımcı A.A, “Kadının çıplak bedeni siyah-beyaz olarak kamufle edilmiş, memedeki kitleyi yokladığı bölüm renklendirilmiş... Renklendirme yapılarak kitleye ve kitleyi muayene dikkat çekilmiş. Çıplak beden ise ikincil plana itilmiş.” dedi.

Haber görselini yorumlayan diğer katılımcı B.K ise “*Bu haberde kullanılan fotoğrafın aynısına, renkli versiyonuna az önce başka bir gazetenin haberinde rastlamıştık. Bence tamamen renkli olanı daha iyi idi. Bu haberin ciddiyetini bozmuş, sanatsal bir anlatım olmuş... Niyet umarım kadın bedenini kamufle etmek değildir, sadece kitleye odaklanılmak istenmiştir... Çünkü kadın bedenini cinsel bir obje olarak sunmak nasıl bir hak ihlaliyse, emziren bir kadını ya da bir meme muayenesini gösteren bir kadını cinsel obje olarak görüp bedenini sansürlemek de o derecede bir hak ihhalidir.*” dedi.

Şekil 6. Hürriyet Gazetesinin Kelebek Ekinde Yer Alan Meme Onarımı Konulu Haberin Görseli (Erşan, 2014)

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/meme-onarimi-hayata-baglar-27368181> **Erişim Tarihi:** 14.11.2016

Hürriyet Gazetesinin 11 Ekim 2014 tarihli meme estetiği hakkında çıkan haberini inceleyen katılımcılar, ilk olarak haber görseline (Şekil 6) odaklanmışlardır. Katılımcılardan öğretmen E.D haber görseliyle ilgili olarak “*Haber estetikle ilgili o yüzden çekici bir beden kullanılmış, her kadının hayal ettiği bir görünüm... Fakat haber kanser olan kadınları kapsıyor, onu düşünüyorum. Kanser olan bir kadın estetikle dahi olsa böyle bir görüme kavuşması imkânsız, kendimi o kadınların yerine koyduğumda, fotoğraf seçimini kırıcı, düşüncesizce ve sırf ticari kaygılardan dolayı seçildiğini düşünüyorum*” dedi. Katılımcı bu sözleriyle kadın bedeninin sadece çıplak olarak sunulduğunda değil; cinsel obje olarak algılanıp kamufle edilmesinin de bir hak ihlali olduğunu belirterek önemli bir ayrıntıya dikkat çekti.

Özel sektörde çalışan, aynı zamanda annesini kanser yüzünden kaybeden A.G ise “*Kadınları belli kalıplara sokan zihniyetin ürünü bir fotoğraf, diri ve dolgun göğüsler... Bi de geceliğin üstüne düşen sarı saçlar var fotoğrafın köşesine dikkatinizi çekti mi? Bilmiyorum, bu kadar dişi ve erotizm kokan, son derece abartı bir fotoğrafa ne gerek var?*” diyen katılımcı estetik deyince akla ilk olarak bir “düzeltme”, “yerine

koymadan” ziyade dayatılan bedene ulaşmak adına yapılan bir kusursuzlaşma operasyonu olarak anılmasından duyduğu rahatsızlığı sözlerine ekledi.

Şekil 7. Milliyet Gazetesinde Yer Alan Meme Onarımı Konulu Haberin Görseli (Milliyet, 2015)

Kaynak: <http://www.milliyet.com.tr/meme-onarimi-bir-luks-degil-gereklilik--pembenar-detay-kadinsagligi-1449544/> **Erişim Tarihi:** 14.11.2016

Haberde kullanılan (Şekil 7’deki) fotoğrafı değerlendiren katılımcı Ş.D, fotoğraf kullanımının seçimi değerlendirirken “Nemli bir vücut, dansöz gibi kıvrak hatlar, kıvrak bir duruş ve klasik olarak yine erotik bir fotoğraf seçimi var.” dedi.

Şekil 8. Milliyet Gazetesinin Pembekar Ekinde Yer Alan Meme Kanseri Dair Uyarıların Yer Aldığı Haberin Görseli (Milliyet, 2015a)

Kaynak: <http://www.milliyet.com.tr/meme-kanserinde-hayat-kurtaran-3-pembekar-galeri-kadinsagligi-2152787/> **Erişim Tarihi:** 14.11.2016

Milliyet gazetesinin 21 Mart 2015 tarihli “*Meme Kanseri Dair Hayat Kurtaran 3 Önlem!*” haberinde kullanılan haber görseli için (Şekil 8) B.K, bu haberin bir meme muayenesinin cinsiyetçi bir anlatımla anlatılıp, anlatılmadığını göstermek için iyi bir örnek olduğunu savundu. Meme muayenesini gösteren çıplak bir kadın bedeninin cinsiyetçilik olmadığını savunan B.K, bir başka haber görselinde kadın bedeninin kamufle edilmesinin bir cinsiyetçi bakış olduğunu savunmuştu. Katılımcı B.K’ya göre kadın bedeninin çıplak olarak sunulmasında çok ince bir ayrıntı vardır. Bu noktada katılımcı B.K’ya göre; “*Meme Kanseri Dair Hayat Kurtaran 3 Önlem!*” haberinde kullanılan bu görsel iyi bir örnek teşkil etmektedir. Katılımcı B.K “*Haberde memesini muayene ederken gösterilen kadını incelersek, ideal güzellik anlayışında bir formda... Fotoğraftaki çerçeveleme ayrıca çok tesadüfî değil... Kadının rujlu dudaklarından başlayan bir kare, göbek deliğinin altına kadar uzanıyor... Dişilik kokan, hafif bir bel bükmeyle de bu dişilik vurgusunu arttıran bir kare... Bu ayrıntılar bize cinsiyetçi bir sunum olduğunu göstermektedir.*” dedi.

Şekil 9. Sözcü Gazetesinde Yer Alan Meme Kanserine Dikkat Çekilen Haberin Görseli (Saydam, 2015)

Kaynak: <http://www.sozcu.com.tr/2015/saglik/memeyi-hafife-almayin-911535/> **Erişim Tarihi:** 14.11.2016

Sözcü Gazetesinin 17 Ağustos 2015 tarihli “*Memeyi Hafife Almayın*” başlıklı haberinde kullanılan fotoğraf katılımcılar tarafından “*abartılı derecede erotik çağrışımlar*” bulunduran bir haber görseli olarak tanımlanmıştır. Katılımcılardan akademisyen B.K “*Kadının medyadaki temsili hususundaki cinsiyetçiliğe hep odaklanmaktayız. Kadının cinsel nesne olarak medyada sunulmasının bir cinsiyet ayrımcılığı ve kadının aşağılamanın bir yolu olduğuna dair de konuştuk. Şu aşamaya kadar birçok haber görselini inceledik. Hemen hemen hepsinde kadının cinsel yönüne vurgu yapan fotoğraf seçimleri vardı. Fakat bu haberde kullanılan görsel sanırım en abartılı olanı...*”

Haber görselini hangi açıdan abartılı bulduğunu ve bu hususta bazı noktalara değinmemizi istediğimiz akademisyen B.K “*Öncelikle çılglık atan bir kadın var. Bu pornografik bir ayrıntı... Ayrıca elleriyle göğüslerinin uçlarını saklamış, gözlerini de kapatmış... Bu ayrıntıların hepsi pornografiye ait parçalar...*”

“*Bu tür fotoğraf seçimi gerçekten de hayret verici olduğu kadar, kadın hakları açısından da üzücü tablolar... Bu denli bir pornografiye ne gerek var, insan sormadan edemiyor...*” şeklindeki paylaşımlarıyla düşüncelerini aktardı.

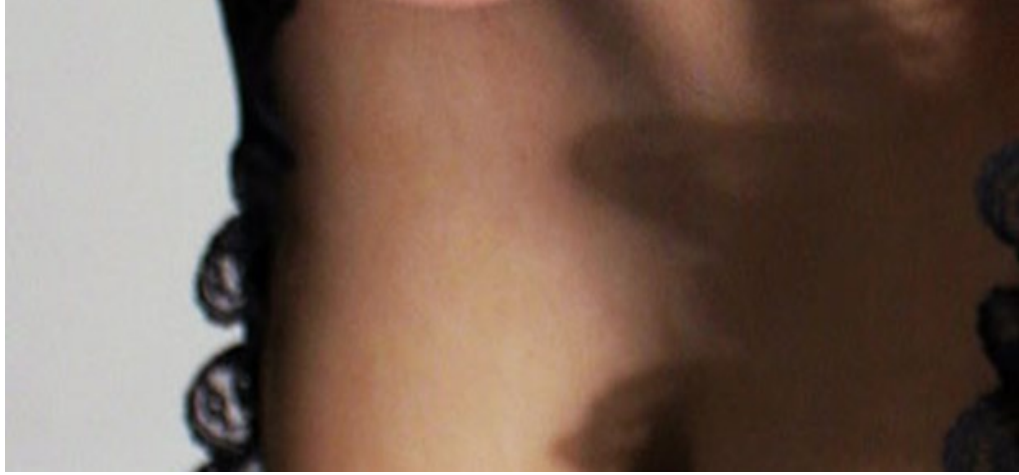

Şekil 10. NTV Televizyonunun Haber Sitesinde Yer Alan Meme Kanseri İçin Geliştirilen Tedavi Konulu Haberin Görseli (NTV, 2016)

Kaynak: http://www.ntv.com.tr/saglik/turk-calismasi-meme-kanserinde-tedaviyi-degistirdi,uR4rJaKhrEWdPmuufJNpsA?_ref=infinite **Erişim Tarihi:** 14.11.2016

NTV haberin 14 Temmuz 2016 tarihli “*Türk Çalışması Meme Kanserinde Tedaviyi Değiştirdi*” başlıklı haberinde kullanılan fotoğrafı yorumlayan akademisyen B.K haber fotoğrafının aynı Sözcü gazetesinde kullanılan fotoğraf gibi pornografik öğeler taşıdığını sözlerine ekledi. “*Göğüs uçları yine elle kapatılarak gizem katılmış*” diyen katılımcı B.K fotoğraftaki bedenin genç ve zayıf olduğuna ayrıca göğüsleri kapatan ellerin son derece bakımlı olduğuna dikkat çekti.

Akademisyen B.K’ya göre bu fotoğraf aracılığıyla kadın kavramının altı bakımlı, sağlıklı, zarif ve dişi olmak sıfatlarıyla donatılmaktadır. Tüm bu alt mesajlarla kadının kavramının tanımlandığını belirten katılımcı B.K’ya göre kadın olmak ataerkil toplumlarda sağlıklı ve dişi olmaktır. Bir sağlık haberinde kullanılan bu fotoğrafta ise bu tanım yeniden tanımlanarak, içselleştirilmesine yeniden olanak sağlanmaktadır.

Şekil 11. NTV Televizyonunun Haber Sitesinde Yer Alan Meme Kanseri Konulu Haberin Görseli (NTV, 2010)

Kaynak: <http://www.ntv.com.tr/saglik/kadinlar-bu-haberi-mutlaka-okumali,ORQT2OepUEGpp7LAJDYzZw> **Erişim Tarihi:** 14.11.2016

NTV Haberin 8 Mart 2010 tarihli “*Kadınlar bu haberi mutlaka okumalı!*” fotoğraf kullanımına da dikkat çeken katılımcılar Şekil 11’deki fotoğrafın bir meme kanseri ile ilgili bir haberle uyuşmadığının altını çizdiler. Katılımcılardan E.K “*Dantel gecelikli ya da sütyenli sanırım çok çözemedim ama komik geldi böyle bir haberde kullanılması... Komik dedim ama aslana bakarsan kırıcı... Kanseri olan bir kadın için daha çok kırıcı... Bu kadar erotik bir resmin kullanılmaması lazım*” dedi.

Katılımcı E.K gibi resme dikkat çeken diğer bir katılımcı Y.D “*Kanser sonucu deforme olan memeyi kullanmasın ama bu kadar da abartılı, kadın deyince hep cinselliği ön plana çıkarıcı fotoğraflar da kullanılsın*” dedi.

Katılımcıların 8 Mart 2010 tarihli “*Kadınlar bu haberi mutlaka okumalı!*” başlıklı haberin görseliyle ilgili ortak kanılarını; haberin kadını cinsel obje olarak sunmasıyla bir hak ihlali yaptığı yönündedir. Ayrıca haberin meme kanseri ile ilgili olmasını vurgulayan katılımcılar, böylesine “ciddi” bir konuda bu görselin kullanılmasını duyarsızlık olarak nitelendirdiler.

Şekil 12. NTV Televizyonunun Haber Sitesinde Yer Alan Meme Kanseri Hatırlatmak İçin Yapılan Haberin Görseli (Karabağ, 2016)

Kaynak: http://www.ntv.com.tr/saglik/meme-kanserinde-hayat-kurtaran-bileklik,-2jWqTRThU-E_-xEbLG9Nw **Erişim Tarihi:** 14.11.2016

NTV haberin 11 Temmuz 2016 tarihinde yayınlayan “*Meme Kanseri Hayat Kurtaran Bileklik*” başlıklı haber fotoğrafını (Şekil 12) yorumlayan Y.D haber fotoğrafını kadın odaklı habercilik açısından son derecede olumlu olduğunu ifade etti. “*Genellikle kadın deyince, meme kanseri deyince akla cinsellik getiren resimler vardı hep haberlerde ama bu öyle değil... Daha çok birlik beraberlik ve kadın dayanışmasını çağrıştırıyor.*” diyen katılımcı bu tür bir haber görselinin meme kanseri ile ilgili haberlerde daha çok yer alması gerektiğinin altını çizdi.

Meme kanserini kadınlar için aslında kolektif bir mücadele olduğunu belirten katılımcı S.K “*Meme kanseri hem fizyolojik hem de psikolojik bir rahatsızlık... Her şeyin kökeninde moral yattığı gibi, meme kanserinin kökeninde de iyileşme sürecinde de moral yatıyor... Kanser olan kadını en çok sosyal hayatında ve iç dünyasında yaşadığı psikolojik sıkıntılar geriyor, yıpratıyor ve hastalığın seyrini kötüleştiriyor... Bu yüzden haberlerde bir şekilde meme kanseriyle mücadelenin kolektif bir mücadele olduğunun mesajı bir şekilde verilmelidir.*” diyen katılımcı S.K, 11 Temmuz 2016 tarihinde yayınlayan “*Meme Kanseri Hayat Kurtaran Bileklik*” başlıklı haber görselinin kadın odaklı bir habercilik açısından örnek bir görsel olduğunu belirtti.

Şekil 13. NTV Televizyonunun Haber Sitesinde Yer Alan Meme Kanserine Karşı Erken Teşhis Konulu Haberin Görseli (NTV, 2015)

Kaynak: http://www.ntv.com.tr/saglik/meme-kanserinde-hayat-kurtaran-3-kural,hInOLM-dM0eMLNSiYbkYBA?_ref=infinite **Erişim Tarihi:** 14.11.2016

NTV Haberin 25 Kasım 2015 tarihinde yayımlanan “*Meme Kanserinde Hayat Kurtaran 3 Kural*” başlığıyla yayımlayan haberinde Şekil 13 görsel olarak kullanılmıştır. Haber görselinde elle muayene tekniğini gösteren bir fotoğraf seçilmiştir. Fotoğrafi inceleyen B.K “*Haber görselini incelersek çıplak bir beden, elleriyle göğsünü yoklamaktadır. İşte bu noktaya odaklandığımızda çıplaklık açısından haber görseli tartışmalı görülebilir. Fakat haber görseli aslında elle muayene tekniğini göstermektedir ve çıplaklık bu yüzden gereklidir. Tam bu noktada şunu belirtmekte yarar görmekteyim: Çıplak fotoğrafların olmaması gerektiği yönünde bir izlenim sergilememeliyiz. Bu yüzden bu fotoğrafın denk gelmesi iyi oldu. Çünkü bu meseleyi izah etmek açısından iyi bir örnek oldu.*” diyerek, bu konu hususundaki görüşlerini “*Kadın bedeni çıplak olarak gösterilebilir, örneğin meme kanserine duyarlılık amaçlı bir video izlemiştim. O videoda kadının meme kanseri sonrasında vücuduyla barışmasını anlatıyordu. Kadın çıplaktı... Bu örnekten yola çıkarak belirtmek istediğim şey, kadının erkeğe bir sunum olarak soyundurulmasına ve sergilenmesine karşıyım.*” şeklindeki sözleriyle düşüncelerini belirtti.

Aynı fotoğrafı katılımcı B.K gibi benzer bir görüşle inceleyen A.A ise, “*Elle muayene tekniğini anlatan masum bir fotoğraf diyebiliriz ilk bakışta... Elle muayene tekniğini gösterebilmesi için çıplak olmalı bunda bir sakınca yok ama haber fotoğrafında kullanılan bedende sakınca var bence... Hep tartıştığımız genç, beyaz tenli ve zayıf bir*

beden var fotoğrafta, yine bir güzellik tanımı ya da dayatması var” diyerek haber görselindeki bir alt mesaj olduğunu iddia etti.

Şekil 14. Sabah Gazetesinde Yayınlanan Meme Kanseri Temalı Haberin Görseli (Sabah, 2014)

Kaynak: <http://www.sabah.com.tr/pazar/2014/11/09/ben-neden-kansere-yakalandim>
Erişim Tarihi: 14.11.2016

Sabah gazetesinin 9 Kasım 2014 tarihinde yayınlanan “*Ben Neden Kansere Yakalandım*” haberindeki haber görselini (Şekil 14) meme kanserini atlatan katılımcı F.Z değerlendirdi. Meme kanseriyle mücadele ederken haberlerde bir türlü kanser hastalarını görememekten şikâyet ettiğini belirten F.Z, Sabah gazetesinin kullandığı bu haber görselini onayladığını ve bu tür haber görsellerine daha çok yer verilmesi gerektiğini vurguladı. Katılımcı F.Z; meme kanseriyle ilgili haberlerde kullanılan görsellerde çoğunlukla temsili görseller kullanılmaktadır. Bu kullanılan görsellerinin çoğunlukla onaylamadığını belirten katılımcı F.Z; “*Haberlerde hep meme var, yüzü olmayan bedenler var, bu fotoğraflar yerine gerçek kahramanları gösterebilirler, o zaman daha hayatın içinden olur haberler, insanın okuyası gelir, öbür türlü çok soğuk geliyor, hep meme görmekten insan sıkılıyor, görmek ya da okumak istemiyor... Bu haber dikkatimi çekti benim, sıcak geldi... Meme kanseri olan bir kadın son derece bakımlı... Kemoterapinin verdiği hasara ve dökülen saçlarına rağmen gayet sağlıklı görünmekte... Bu tür fotoğraflara daha çok yer verilmeli...*” dedi.

Kanser olan kadının basında gösterilmediği savunan ve ayrıca bunun nedeni olarak da kanser olan kadının “çirkin” ve “itici” olduğunun yattığını belirten S.K’ya göre de bu haber görseli kadın odaklı habercilik anlayışına uygun bir görseldir. Haber görselinde yer alan kadını inceleyen katılımcı S.K’ya göre, haber görselindeki kadın kemoterapiden dökülen saçlarına rağmen oldukça kendinden emin ve hayatla barışıktır. Kadının ojeli ve makyajlı olmasının da altını çizen katılımcı S.K’ya göre; haber kanser olan kadını güçlü göstermekte ve herhangi bir ajitasyon ya da ürkütme aracı olarak kullanmamaktadır. Tüm bu açılardan dolayı kullanılan görsel katılımcı S.K’ya göre kadın odaklı habercilik açısından örnek bir görseldir. Çünkü katılımcıya göre bu tür kadını güçlendiren, olanı olduğu gibi yansıtan görsellere çok ihtiyaç vardır.

Şekil 15. Habertürk Gazetesinde Yer Alan Sütyen Takmanın Meme Kanseri Etkisi Konulu Haberin Görseli (Habertürk, 2016)

Kaynak: <http://www.haberturk.com/saglik/haber/1215932-sutyen-takmak-kadinlarda-meme-kanseri-riskini-artiriyor> **Erişim Tarihi:** 14.11.2016

SONUÇ

Yürütülen çalışmanın temel dayanağını teşkil eden kadın odaklı habercilik pratiğine göre basın eril düzenin varlığını sürdürmesinde etkin rol oynamaktadır. Çalışma aracılığıyla elde edilen veriler aracılığıyla konuyla ilgili olarak basında çıkan haberlerdeki, egemen erkek iktidarın söylemi ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bilindiği üzere içinde yaşadığımız ataerkil toplum düzeninde, kadının yegâne varlık amacı erkek üzerinden tanımlanmakta ve bu bağlamda yüklenen kodlarla kadın anlamlandırılmaktadır. Dolayısıyla ataerkil toplumlarda kadın kendisini bir erkek üzerinden tanımlamakta ve kendisi bir erkek üzerinden algılamaktadır. Böylesine bir düzende kadın ancak erkek iktidar tarafından anlamlandırılan normu ve donatılan kodları koruduğu takdirde değerlidir.

Çalışma böylesine bir eril düzende, haberin kadını ataerkil sistem tarafından normlaştırılan değerlere göre nasıl denetlediğini ve bu değerleri nasıl yeniden ürettiğini kadın odaklı habercilik kapsamında incelenen haberler aracılığıyla ortaya koymaktadır. Derinlemesine mülakat yöntemiyle meme kanseri hastası olan ya da olmayan kadın katılımcılar, haberin eril yapısını deşifre etmeyi amaçlayarak haberin görsel ve söylemsel unsurlarındaki hak ihlallerini açığa vurmuşlardır. Her biri farklı yaş ve eğitim durumlarına sahip katılımcılar, inceledikleri haberleri ilk bakışta kanser hususunda bilgilendirici olması yönüyle faydalı bulduklarını belirtirken, haberleri inceledikten sonra haberlerde kadınlar aleyhine sorunsallaştıran unsurlar olduğunu ortaya koymuşlardır.

Katılımcılardan meme kanseri olan ya da meme kanserinden yakınlarını kaybeden hasta yakınlarının haberlerdeki hak ihlallerine odaklanma ve tespit etmeye yönelik incelemeleri doğrultusunda, konu kapsamında çıkan haberlerin ataerkil toplumun kadına bakışının bir izdüşümü olduğu tespit edilmiştir. Ataerkil toplum düzeninde meme kanseri olan bir kadının ne tür toplumsal sıkıntılarla yüzleştiğini aktaran katılımcılara göre, konu kapsamında çıkan haberler de kadın odaklı habercilik pratiğinin temel kadına erkeğin gözünden bakmakta ve bu bağlamda haberler aracılığıyla meme kanseri olan bir kadının toplumsal düzende yaşadığı sıkıntıları olağanlaştırmaktadır.

Görüşmeler sırasında haberleri inceleyen katılımcılara göre, haberlerde meme kanseri hastalığı bir kadının başına gelecek en kötü şey olarak gösterilmektedir.

Haberlerin ana ve ara başlıklarını kabaca incelerken göze çarpan ifadeler, katılımcılara göre kadınları son derece ürkütmektedir. Çünkü katılımcılara göre haberler aracılığıyla meme kanserine karşı bilinçlendirilmek yerine; memenin kadın için ne denli önemli olduğuna dair toplumlar kodlarla donatılmaktadırlar. Bu açıdan haberleri inceleyen katılımcılar haberlerin, meme kanseri ya da meme kanseriyle mücadele hususunda bilgilendirmekten ziyade kadınları meme kanserinden ürkütmekte ve kansere yakalanan kadının hayatının nasıl kararacağına dair mesajları içermekte olduğu inancını paylaşmaktadırlar. Bu bağlamda katılımcılar, haberlerin eril bir söylemle meme kanserine yaklaştığını belirterek, haberlerin kadınlara yönelik çeşitli hak ihlallerini barındırdığı savunmaktadırlar.

Katılımcılara göre, haberlerdeki başlıca hak ihlallerinden en önemlisi kadının bedeninin bir türlü kendisine ait olarak kabul edilmemesi ve kadının bedeninin bir erkeğe ya da çocuklarına ait olduğuna dair eril mesajları barındırmasıdır. Çalışma aracılığıyla elde edilen bu veri, kadın odaklı habercilik anlayışının medyaya yönelik tespitleriyle örtüşmektedir. Çünkü kadın odaklı habercilik pratiğine göre yaygın medyada kadın cinsel nesne ya da anne olarak temsil edilmekte ve kadın konu haberlerde kadınlar sürekli eşleri ya da çocuklarıyla anılmaktadırlar. Bu temsil biçimleri sorunsallaştıran kadın odaklı habercilik anlayışına göre, kadın konulu haberlerde kadın kimliğinin ve bedeninin cinsel nesne ya da geleneksel roller bağlamında temsil edilmesi bir hak ihlalidir. Çünkü medya bu türden temsilliyetlerle kadın bedeni üzerine kurulan eril düzeni çeşitli konular aracılığıyla sürdürülebilir kılmaktadır. Çalışma böylesine bir düzende basın aracılığıyla, “sağlık” kavramı üzerinden kadın bedeni üzerine kurulan tahakkümü ortaya çıkarmaktadır. İncelenen haberler, kadınların eril düzende alışkın oldukları uyarıcı ve disipline edici cümle yapılarıyla kadınlara “memeni koru!”, “memesini kaybeden kadın eşini de işini de kaybeder...” şeklinde ya da benzeri ifadelerle kadını uyarmakta ve memenin bir kadını “kadın yapan organ” olduğunu vurgulayarak, kadınları disipline etmektedir. Bu bakımdan katılımcılara göre, kadının bedenini ve sağlığını tehdit eden bir sağlık haberinde dahi kadına eril toplumsal düzenin aynasından bakılmaktadır ve kadının ne hayatı ne de bedeni kendisine ait görülmektedir. Çünkü haberlerin içeriğinde sürekli bir kadının meme kanseri olmasında eşine “kadınlık görevini”, çocuklarına “annelik görevini” ne ölçüde yapıp yapamayacağına dair söylemsel unsurlar vardır. Haberlere hak

odaklı habercilik kavramının bilincinde eleştirel bakan bu katılımcılar memenin cinsellik ve annelik bakımından önemli olduğunu öne sürerken asıl sorunun memenin bu iki kavramla beraber anılması olmadığı; sorunun bu iki kavrama kadının odağından bakılmaması olduğunu vurgulamaktadırlar.

Kadına yönelik hak ihlalleri açısından meme kanseri hususunda yayınlanan haberlerde bu hak ihlallerine değinen katılımcılara göre, ayrıca haberin görsel unsurları da sorunsallık arz etmektedir. İnceledikleri fotoğraf görsellerinde hep egemen ideolojinin güzellik standartlarına uygun bedenlerdeki kadınların temsil edildiğini öne sürülmüştür. Katılımcılara göre haber görsellerinde kullanılan kadınlar genç, dolgun ve seksi göğüslere sahip olarak temsil edilmektedirler. Bu bağlamda katılımcılara göre haber görselleri aracılığıyla aslında ideal kadın sunulmaktadır. Toplumsal iktidar tarafından dayatılan böylesine “ideal bedenlerin”, meme kanseri konulu bir haberde yayınlanması katılımcılara göre tartışılması ve hak ihlalleri bakımından sorunsallaştırılması gereken başka bir boyuttur.

Hak odaklı habercilik bakımından haberin sorunsallıklarına değinen katılımcılara göre, haberlerde hak odaklı habercilik hususunda emsal temsil edecek haber söylemlerine ve görsellerine rastlamak mümkündür. Kadının bedeninin kendisine ait görülmemesinden muzdarip olan katılımcılara göre, konuya kadının odağından bakan ve meme kanseri sonucu kadının toplumsal düzende yaşadıklarının, meme kanserinin doğal bir sonucu olarak yansıtmayan, bu durumları eril düzenin bir sonucu olarak görerek bu durumları haberin konusu yapan haberlere rastlamak mümkündür. Bu açıdan hak odaklı habercilik pratiğine ilişkin örnek görsellerin de bulunduğu altını çizen katılımcılara göre, kanser hastasını acıma unsurundan ziyade güçlü bir şekilde resmeden gösteren örnek görsellere ender olarak da olsa basında rastlamak mümkündür. Bilindiği üzere kadın odaklı habercilik pratiği açısından kadının acınan, merhamete muhtaç şeklinde temsiller gösterilmesi bir hak ihlalidir. Çünkü tüm bu tür temsiller kadının zayıf bir varlık olduğuna dair eril öyküyü yeniden üretmektedir. Bu yüzden medyada hak odaklı habercilik açısından güçlü kadın temsiliyetleri açısından emsal teşkil edecek haber dilin ve görsellerin yaygınlaşması gerekmektedir.

Sonuç olarak vurgulamak gerekirse; görüşmelerden elde edilen veriler kadın odaklı habercilik anlayışının haberi tüm unsurlarıyla eril düzenin varlığına hizmet ettiğine

yönelik olduğuna dair iddiasını doğrulamıştır. Çünkü basında meme kanseri hakkında çıkan haberler incelenildiğinde eril düzenin kadına yüklediği kodlar yeniden üretilmekte ve “sağlık” kavramı üzerinden kadın bedenini üzerinde kurulan eril tahakküm meşrulaştırılmaktadır. Katılımcılar kadının basında cinsellik ve geleneksel rollerden bağımsız düşünülmediği konusunda hem fikirlerdir. Çalışma ayrıca, meme kanseri hususunda yazılan bir sağlık haberindeki eril söylemi ve bakışı ortaya çıkararak, tıbbi söylemin de eril bir inşanın sonucu olduğuna işaret etmesi açısından önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Alankuş S., (2007). Neden Kadın Odaklı Habercilik, S. Alankuş (Ed.). Kadın Odaklı Habercilik içinde. İstanbul: Yaylacılık Matbaacılık, 25-66.

Alankuş S., (2009). Yeni Habercilik Arayışları: Hak Odaklı Habercilik, Yurttaş Gazeteciliği, Barış Gazeteciliği, S. Alankuş (Ed.). Gazeteciliğe Başlarken içinde. İstanbul: Yaylacılık Matbaacılık, 88-124.

Arsan, E., (2005). Haber ve Habercilik, S. Alankuş (Ed.). Gazetecilik ve Habercilik içinde. İstanbul: Yaylacılık Matbaacılık, 137-151

Butler J., (2008) Cinsiyet Belası: Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi, B. Ertür (çev.) İstanbul: Metis Yayınları. (orijinal baskı tarihi 1990).

Butler M., Paisley W., (1980). Women and the Mass Media. Sourcebook for Research and Action, New York: Human Sciences Press.

Cangöz, İ. (2008). Uygun Adım Medya Bir Bilinç Körleşmesi. Ankara: Ayraç Yayınları

Culler, J. D. (1986). Ferdinand de Saussure. New York: Cornell University Press

Çelenk, S., (2010) Kadınların Medyada Temsili ve Etik Sorunlar, B. Çaplı, H. Tuncel (Ed.). Televizyon Haberciliğinde Etik içinde Ankara: Fersa Matbaacılık, 229-236.

Çelenk, S., (2010) Kadınların Medyada Temsili ve Etik Sorunlar, B. Çaplı, H. Tuncel (Ed.). Televizyon Haberciliğinde Etik içinde Ankara: Fersa Matbaacılık, 229-236.

Çoban, B. (2011). Kitle İletişim Sürecinde Toplumsal Gerçeklik ve İktidarın Kurgusu, M.C. Şimşek ve N. Türkoğlu (Ed.) Medya Okuryazarlığı, İstanbul: Parşömen Yayıncılık, 291-298.

Dobrin, S. I. (1997). Constructing Knowledges. Albany: State University of New York Press

- Doğan S., (2007). Uçan Süpürge “Yerel Kadın Muhabirler Ağı”nın Öyküsü ya da “Hayat, Haberdır”, S. Alankuş (Ed.). Kadın Odaklı Habercilik içinde. İstanbul: Yaylacılık Matbaacılık, 217-224.
- Foucault, M. (1999). Bilginin Arkeolojisi. V. Urhan (çev.) İstanbul: Birey Yayıncılık (orijinal baskı tarihi 1969).
- Glesne, C. (2013). Nitel Araştırmaya Giriş. A. Ersoy& P. Yalçınoglu (çev) Ankara: Anı Yayıncılık
- Hall S., (2005). “İdeolojinin Yeniden Keşfi: Medya Çalışmalarında Baskı Altında Tutulmanın Geri Dönüşü”, Medya, İktidar, İdeoloji içinde M. Küçük (der. ve çev.) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- İmançer D. ve Özel Z., (2006) Psikanalitik Açından Fotoğrafik Görüntüde Toplumsal Cinsiyetin Sunumu, D. İmançer (Ed.). Medya ve Kadın içinde Ankara: Ebabil Yayıncılık, 225-236.
- İmançer, D. (2006). Toplumsal Cinsiyet Oluşumuna İlişkin Kuramsal Yaklaşımlar, D. İmançer (Ed.) Medya ve Kadın içinde Ankara: Ebabil Yayıncılık, 1-22.
- İnal, A. (1996). Haberi Okumak. İstanbul: Temuçin Yayınları
- İnceoğlu, Y. (2009) Medya-Kamuoyu ve Güvenlik Üzerine, V. Aytar ve A. Çavdar (Ed.), Medya ve Güvenlik Sektörü Gözetimi: Sınırlar ve İmkanlar içinde, İstanbul: Tesev Yayınları, 13-25.
- İnceoğlu, Y., (2011) Medyayı Doğru Okumak, M.C. Şimşek ve N. Türkoğlu (Ed.) Medya Okuryazarlığı, İstanbul: Parşömen Yayıncılık, 19-24.
- Kabadayı, L., (2006) Kadınlar ve Medya: Türk Kadın Muhabirlerin Profili, Haber Anlayışı ve Haber Metninde Kadınları Tanımlayışı, D. İmançer (Ed.). Medya ve Kadın içinde Ankara: Ebabil Yayıncılık, 103-120.
- Korkut, T., (2009). Hak Haberciliği ve Habercilikte Kültürel Çeşitlilik, S. Alankuş (Ed.). Gazeteciliğe Başlarken içinde. İstanbul: Yaylacılık Matbaacılık, 190-196

- Köker E., (2007). Kadınların Medyadaki Hak İhlalleriyle Baş Etme Stratejileri, S. Alankuş (Ed.). Kadın Odaklı Habercilik içinde. İstanbul: Yaylacılık Matbaacılık, 117-148.
- Kuruoğlu, H. (2006). Türkiye’de Televizyon Ana Haber Bültenlerinde Haber Öznesi Olarak Kadın, D. İmançer (Ed.) Medya ve Kadın içinde Ankara: Ebabil Yayıncılık, 237-272.
- Kümbetlioğlu, B. (2005). Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma. İstanbul: Bağlam Yayıncılık
- Mater N. Çalışlar İ., (2007). Medyadaki Durumu Tersine Çevirmek, S. Alankuş (Ed.). Kadın Odaklı Habercilik içinde. İstanbul: Yaylacılık Matbaacılık, 167-195.
- Mora, N. (2008). Medya Çalışmaları Medya Pedagojisi ve Küresel İletişim. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım
- Neuman, W. (2012). Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar. S. Özge (çev.) İstanbul: Yayın Odası
- Orhon, N., (2011) Çocuklar için Eleştirel Medya Okuryazarlığı, Mustafa Ruhi Şirin (Ed.), Çocuk Hakları ve Medya içinde, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Rigel N., (2000). İletişim Tasarımında Haber, İstanbul: Der Yayınları
- Tanrıöver H. U., (2007). Medyada Kadınların Temsil Biçimleri ve Kadın Hakları İhlalleri, S. Alankuş (Ed.). Kadın Odaklı Habercilik içinde. İstanbul: Yaylacılık Matbaacılık, 149-166.
- Tekinalp, Ş. ve Akkor, A. (2011) Eleştirel Medya Okuryazarlığında Anahtar Kavramlar: Okullarımızdaki Medya Okuryazarlığı Kavramı, M. R. Şirin (Ed.), Çocuk Hakları ve Medya içinde, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları, 395-416.
- Thussu, D. K., (2006). International Communication, London: Hodder Education.
- Tosun, G., (2009). Hak Haberciliği: Neden ve Nasıl?, S. Alankuş (Ed.). Gazeteciliğe Başlarken içinde. İstanbul: Yaylacılık Matbaacılık, 156-166
- User, İ. (2010). Biyoteknolojiler ve Kadın Bedeni, Y. İnceoğlu ve A. Kar (Ed.) Dişilik, Güzellik ve Şiddet Sarmalında Kadın ve Bedeni, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 133-167.

Van Dijk, T. A., (2006). The Social Network. London: Sage Publications.

Sürekli Yayınlar

Chaffee, S. H., Metzger M. J., (2001). “The End of Mass Communication?”, Mass Communication & Society, Sayı: 4, s. 365–379.

Karaş, Zeki (2015) “*Sosyal Bilimlerde Nitel Bir Araştırma Süreci*”, Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, Sayı: 1, s.62 – 80

Kıncal, R. Y. ve Kartal, O. Y. (2009) “*Medya Okuryazarlığı Eğitimi*”. Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 181, s. 318–333.

Diğer Yayınlar

Sevim, F. (2013) Medya Okuryazarlığı, Toplumsal Cinsiyet ve Kadının Medyada Temsili, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bahar, S., Ergenekon, S., (2014). Ben neden kansere yakalandım. Sabah. <http://www.sabah.com.tr/pazar/2014/11/09/ben-neden-kansere-yakalandim> (14 Kasım 2016)

Bianet, Medya Özgürlüğü, Bağımsız Gazetecilik, İzleme ve Haber Ağı <http://bianet.org/bianet/sayfa/hakkimizda> (27 Nisan 2017)

Business Intelligence, (24.07.2013). Hangi Site Ne Kadar Tıklanıyor? – Haziran Ayı Gemius Verileri <http://www.connectedvivaki.com/hangi-site-ne-kadar-tiklaniyor-haziran-ayi-gemius-verileri/> (29 Mayıs 2017)

Çetin O., (2012) Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme <http://oguzcetin.gen.tr/nitel-bir-arastirma-teknigi-gorusme.html> (27 Nisan 2017)

Çetin, O., (2015). “Nitel Bir Araştırma Tekniği” (<http://oguzcetin.gen.tr/nitel-bir-arastirma-teknigi-gorusme.html>) (27 Nisan 2017)

Erşan, M., (2014). Meme onarımı hayata bağlar. Hürriyet Kelebek. <http://www.hurriyet.com.tr/meme-onarimi-hayata-baglar-27368181> (14 Kasım 2016)

HaberTürk (2016). Sütyen takmak kadınlarda meme kanseri riskini artırıyor. <http://www.haberturk.com/saglik/haber/1215932-sutyen-takmak-kadinlarda-meme-kanseri-riskini-artiriyor> (14 Kasım 2016)

Hürriyet (05.04.2011). Mememi Kaybettim ama Hala Kadınım. <http://www.hurriyet.com.tr/mememi-kaybettim-ama-hala-kadinim-17362878> (14 Kasım 2016)

Karabağ T. (2016). Meme Kanserinde Hayat Kurtaran Bileklik. NTV. http://www.ntv.com.tr/saglik/meme-kanserinde-hayat-kurtaran-bileklik,-2jWqTRThU-E_-xEbLG9Nw (14 Kasım 2016)

- Milliyet (2015). Meme onarımı bir lüks değil gereklilik!. <http://www.milliyet.com.tr/meme-onarimi-bir-luks-degil-gereklilik--pembenar-detay-kadinsagligi-1449544/> (14 Kasım 2016)
- Milliyet (2015a). Meme kanserinde hayat kurtaran 3 önlem!. <http://www.milliyet.com.tr/meme-kanserinde-hayat-kurtaran-3-pembenar-galeri-kadinsagligi-2152787/?PAGE=1> (14 Kasım 2016)
- NTV (2010). Kadınlar bu haberi mutlaka okumalı!. <http://www.ntv.com.tr/saglik/kadinlar-bu-haberi-mutlaka-okumali,ORQT2OepUEGpp7LAJDYzZw> (14 Kasım 2016)
- NTV (2015). Meme kanserinde hayat kurtaran 3 kural. <http://www.ntv.com.tr/saglik/meme-kanserinde-hayat-kurtaran-3-kural,hInOLM-dM0eMLNSiYbkYBA? ref=infinite> (14 Kasım 2016)
- NTV (2016). Türk çalışması meme kanserinde tedaviyi değiştirdi, <http://www.ntv.com.tr/saglik/turk-calismasi-meme-kanserinde-tedaviyi-degistirdi,uR4rJaKhrEWdPmuufJNpsA? ref=infinite> (14 Kasım 2016)
- Özdalga, A., En çok okunan haber siteleri hangileri?, <https://www.haber3.com/medya/en-cok-okunan-haber-siteleri-hangileri-haberi-1671067> (27 Nisan 2017)
- Reis, E., (2016). Memede Kitle Saptandığında Ne Yapılmalı?, Hürriyet Aile. http://www.hurriyetaile.com/sizin-icin/saglik/memede-kitle-saptandiginda-ne-yapmali_22487.html (14 Kasım 2016)
- Sarı, B. (2016). Benim başıma gelmez' demeyin, meme kanserine karşı önleminizi alın. Hürriyet. <http://www.hurriyet.com.tr/benim-basima-gelmez-demeyin-meme-kanserine-karsi-onleminizi-alin-40104392> (14 Kasım 2016)
- Saydam S. (2015). Memeyi Hafife Almayın. Sözcü. <http://www.sozcu.com.tr/2015/saglik/memeyi-hafife-almayin-911535/> (14 Kasım 2016)
- Sözcü (09.02.2016). Meme Kanseri Artık Kadınlığı Yok Edemiyor. <http://www.sozcu.com.tr/2016/saglik/meme-kanseri-artik-kadinligi-yok-edemiyor-1080147/> (14 Kasım 2016)

Turan, N. (2007). “Yeni Medya ve Gazetecilik”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Kanser Daire Başkanlığı, 2014 Yılı Türkiye Kanseri İstatistikleri, <http://kanser.gov.tr/daire-faaliyetleri/kanser-istatistikleri/2106-2014> (27 Nisan 2017)

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Kanser Daire Başkanlığı, Türkiye’de Kanseri Kayıtlılığı, <http://kanser.gov.tr/daire-faaliyetleri/kanser-kayitciligi/108-t%C3%BCrkiyede-kanser-kayitciligi.html> (27 Nisan 2017)

Uğuroğlu, Y. (2008) Medya Çocuğu, http://www.medyaokuryazarligi.org.tr/ogretmen_1.html (14 Kasım 2016)

United Nations Human Rights Office of the High Commissioner, Universal Declaration of Human Rights, <http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=trk> (27 Nisan 2017)

EK – 1 REHBER FORM

SÖZCÜ

9 Şubat 2016 – 09:32

Kadınların en büyük kabusu olan meme kanseri, cerrahi uygulamalardaki gelişmelerle kabus olmaktan çıktı

Her 8-9 kadından birinin yakalandığı meme kanseri, erken teşhis edildiğinde tamamen yok edilebiliyor. Üstelik hayati tehlikeyi atlattıktan sonra da estetik cerrahi cihazlarındaki gelişmelerle, kadınlığı simgeleyen organına tekrar sahip olabiliyor. Bu sayede kadın kendini eksik ve çirkin hissetmiyor, en önemlisi de kendine güveni geldikçe sağlığı olumlu yönde etkileniyor.

Meme cerrahisi sonrası meme başı çizimi kullanılan cihazlarla, ayarlanabilir bir iğne ile, antialerjik – doğal pigmentlerin istenilen cilt derinliğine yerleştirilmesi şeklinde yapılıyor ve başlıca uygulama alanlarından biri de meme kanser cerrahisi sonrası meme başı ve koyu renkli çevresi yani “areola” çizimidir. Meme başı ve çevresi yapımı, mastektomi adıyla bilinen memenin alınması sonrasında, memenin tekrardan yapılmasının gerçekleştirildiği tedavi yolculuğunun son durağıdır. Meme başı ve çevresinin yapımı her ne kadar son basamak işlem olsa da estetik gözle memeyi ‘meme’ gibi gösteren dokunuştur.

Doğru ismi “medikal mikropigmentasyon” yani dokuda gerekli değişiklik ve düzeltmeleri yapmak için uygulanan pigment implantasyonu. Dünyada medikal kamuflaj uygulamalarının başında yer alsa da Türkiye’de hala kozmetik alanda daha çok biliniyor ve uygulanıyor. Kozmetik işlemlerin ön planda olmasının diğer sebebi de medikal işlemlerin paylaşımı ve yayınlanmasının hasta gizliliği açısından etik olmayışı, tabi çok sayıda medikal uygulayıcının da olduğunu söyleyemeyiz.

HER AYRINTI KADININ İSTEĞİNE GÖRE AYARLANABİLİYOR

Memenin büyüklüğüne oranla özel ölçüm cetvelleri ile çizilen areola 'Jack Penn Üçgeni' diye adlandırılan ölçüler baz alınarak hesaplanır. Ölçümler bireyden bireye ve göğüs büyüklüğüne göre değişkenlik gösterir. Çizim tüm bu ölçülere uygun ve çok dikkatli yapılmalıdır. Areola onarımında üç boyutlu bir etki yaratıldığından birden fazla renk kullanmak gerekir, bu da iyi bir renk bilgisi gerektirir. Renk seçiminde diğer meme başı ve çevresi baz alınabilir, ya da kişinin isteğine uygun daha koyu bir renk kullanılabilir. Bu durumda her iki memenin aynı renk olması gerektiğinden var olan meme ucu da renklendirilir. İki memenin de alındığı durumlarda simetriyi sağlamak çok daha kolaydır. İşlem sonrası işlem yapılan bölgenin bakımı ve iyileşme süreci çok önemlidir.

HÜRRİYET

05 Nisan 2011

Mememi Kaybettim Ama Hala Kadınım

Kadını kadın yapan organlardan biri şüphesiz ki meme. Hasta memesini kanser yüzünden kaybettiği zaman 'kadınlığından eksilmiş' olduğunu düşünmeye başlıyor. Bu yüzden depresyona giriyor. Cinsel çekicilik endişesi artıyor. Memesi alınmış kadınların hayata bakışını, cinsel sorunlarını ve çözüm önerilerini uzman Psikolog Ebru Sorgun'la konuştuk.

Meme kanseri teşhisi konmuş kadın, ölümle yüz yüze olduğunu düşünüyor. Hayatında biri varsa kaybedeceği endişesi yaşıyor. Hayatındaki kişinin kendisini beğenmeyeceğini, yalnız ise kendisini kimsenin beğenmeyeceğini düşünüyor.

Hastalığın tedavisi sırasında ya da tedavi sonrasında psikiyatrik yardım için kadınlar psikiyatri kliniklerine yönlendiriliyor. Fransız Lape Hastanesi psikolog-psikoterapistlerinden Ebru Sorgun, kanser yüzünden memesi kısmen ya da tamamen alınmış kadınlara yönelik çalışmalar yapıyor. Sohbetimiz memesini kaybetmiş kadının ne hissettiğini anlamaya çalışmakla başlıyor:

"Memesi alındığı için 'kendini eksik' gören kadınların sayısı hiç de az değil. Benim grubumdaki kadınlar aynaya bakmıyorlar. Orası yokmuş gibi davranıyor. Banyoda çırl çıplak kalmıyor, iç çamaşırsız yıkanmıyor. Bedenine dokunmuyor. Ben çekici değilim, arzulanmıyorum diye düşünüyor. Cinsel isteksizlik yaşıyor, bunun akabinde, ağırlı cinsel ilişki, anorgazmi gibi sorunlar yaşıyor. Cinsellikten uzak duruyor."

Her kanser vakasında meme kaybedilmiyor. Kısmi alınma var, total alınma var. Koltuk altından tüm memenin alındığı durumlar da var. Günümüz teknolojisinde çok iyi protezler var artık. Kadın 'protez taktırsa bile yine kendini eksik mi buluyor' diye soruyorum:

Proteze bakınca kaybettiği memeyi hatırlıyor

"Evet, proteze rağmen. Her memesi alınmış kadın protez yaptıramıyor. Yaptırdığında da diğeriyle aynı hissetmiyor. Protez yalancı meme gibi. Ona her baktığında kaybettiği memeyi hatırlıyor. Yapay olan daha dik, gerçek meme daha sarkık. Kadın sarkık gerçek memeyi daha çok seviyor. Çünkü o ona ait. Ayrıca protezin hemen takılmadığı durumlar var. Birtakım tedavileri devam ettiği için bir süre ameliyat olamayanlar var."

"Birtakım hastalar var ama sayıları çok az. Önceki memelerini beğenmediği daha küçük bulduğu için ameliyat edildikten sonra diğer memeye de silikon yaptırıyor, eşitliyor."

Sorgun, dünyayla ilk ilişki kurduğumuz yerin meme olduğunu, dolayısıyla insanın zihninde memeye ilgili temsilleri bulunduğunu söylüyor. Kadından kadına değişse de yapılan araştırmaların meme kanseri hastası olan kadınlarda cinsel çekicilik endişesinin, ölüm korkusunun yüzde 70'lere vardığını vurguluyor.

"Toplumda cinsellikle ilgili kurulan ilişki çok problemli bir ilişki. Kadınlarda yanlış öğrenmeler, ayıp/yasak ilişkileri var. Cinsel mitler, önyargılar... Karışık bir tabloyla karşılaşıyorsunuz. Bir de üstüne meme kanseri eklenince kadının kendi bedeniyle ilişkisi daha çetrefilli hale geliyor. Dolayısıyla terapilerde temel cinsel bilgiler, eğitimler, psikodrama yöntemlerinin uygulanması gerekiyor."

Kadın kendi içinde bunlarla mücadele ederken hayatındaki eşinden, sevgilisinden daha fazla ilgi ve destek bekliyor. Bu süreçte ne yaşıyor? Kadının bazen, gerçekten de hayatındaki kişinin gözünde cinsel çekiciliğini kaybettiğini söylüyor Sorgun ve devam ediyor:

Hasta-Bakıcı ilişkisi

"Kadın şöyle düşünüyor: Çekici değilim, beni istemiyor. Erkek de şöyle düşünüyor: Hastalandı, üzülüyor, onu zorlamayayım. Böylece her iki taraf da birbirinden geri çekiliyor. Geri çekildikçe mesafe uzamaya başlıyor. Bu sefer başka ilişki türü başlıyor. Birbirine dokunmayan, konuşmayan, uzak duran. Ya da hasta-bakıcı ilişkisi. Cinsellik sadece cinsel birleşme değil ki. Birbirine bakmak, dokunmak, koklamak hepsi cinselliğe dair ve dahil."

Konuşmak, konuşabilmek. Aslında bütün sorun burada yatıyor.

Tüm yaralara rağmen o ilişki devam edecekse...

"(Aman o kırılmasın) diyerek konuşmaktan kaçınmak ilişkileri çok yıpratan ve soğutan süreçler. Bu yüzden de bunların paylaşılması önemli. Birbirine dokunmaya devam etmek önemli. Yarayı göstermek gerekli. Operasyonlardan sonra fiziksel olarak rahatsız olan görüntüler, o ilişki devam edecekse, tüm yaralara rağmen yaralarla beraber devam edecekse ilişki, tam tersi yakınlaşmaya çalışmak gerekiyor."

Hastalığı kalkan olarak kullanmak

Bazı durumlarda hastalıklar ilişkilerde var olan ama gün yüzüne çıkmayan sorunların da ortaya çıkmasına neden olabiliyor. Böyle durumlarda hastalığın bahane gösterildiğini söylüyor Sorgun:

"Hastalık bahana gösteriliyor. Erkek, 'karım artık güzel değil. O görüntüye dayanamıyorum' diyor. Bazen de aldatıyor. Kadın da, 'ben hastayım, üstüme gelme' diyor."

Adam bu yüzden uzaklaşmış olabilir kadın da hastalığı çok fazla kalkan olarak kullanmış olabilir. Hastalık var, sonrasında hastalığa özgü bir tablo var."

Cinselliği sorgulatan, cinsellikten soğutan bir başka durum da memesini kaybetmiş kadının hemcinsiyle yaşadığı ilişki. Memesini kaybeden kadın, arkadaşının ne düşündüğünü merak ediyor. Arkadaşı aslında merak ediyor, sormuyor. Memesini kaybeden kadın da arkadaşının merak ettiğinin farkında. Ama konuşulmuyor:

Hatırlatmamak için sormuyor

"Arkadaşı merak ediyor, orada ne var ya da ne yok. Protez takıldı mı gibi vb sorularla inciteceğini düşündüğü için sormuyor, görmezden geliyor. Bir de 'baş sağlığı dileme' konusu var. Hatırlatmamak için sormamak. Oysa memesi alınmış kadın zaten her gün hatırlıyor. Arkadaşının merak etmesi, sorması buna daha fazla katkı sağlamayacak ki. Dolayısıyla konuşulmadığı için arkadaşının kaçamak bakışları memesini kaybetmiş kadında sorun yaratabiliyor."

Peki her kadın için mi geçerli bütün bu duygu durumları? Çok az da olsa bazı kadınların kendileriyle çok çabuk barıştıklarını, protez takmaya ihtiyaç bile duymadıklarını belirten Sorgun, "Bikini de giyiyor, yara izi belli olmuş olmamış umrunda olmayan kadınlar da var" diyor.

TÜRKİYE'DE MEME KANSERİ ARTIYOR

ABD ve Batı Avrupa'da her 8 kadından biri meme kanseri riski taşıırken Türkiye'de 9 kadından biri meme kanseri riski taşıyor. Türkiye Meme Hastalıkları Dernekleri Federasyonu Başkanı Prof. Dr. Vahit Özmen, dünyada meme kanserinin Batı Avrupa ve Amerika'da görülme sıklığının ve ölüm oranının azaldığını, ancak Türkiye gibi gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerde görülme sıklığı ve ölüm oranının arttığını söylüyor. Bunun nedeni ise yaşam tarzı ve üreme sisteminin batıya benzemesi. Geç yaşta doğurmak, doğurmamak, emzirmemek, kısa süre emzirmek, 12 yaşından önce adet görmek, geç menopoza girmek, beslenme özellikleri, sebze meyve ve hayvansal proteinlerdeki hormon manipülasyonu, hareketsizlik, kilo almak, yeşil sebze ve salatadan eksik beslenme, alkol kullanımı, kürtaj ve kürtaj sayısının artması.

Meme kanserine karşı Türkiye Meme Hastalıkları Federasyonu Başkanlığı ve Sağlık Bakanlığı Kanser Savaş Daire Başkanlığı ortak projeler yürütüyor. Bunlardan bazıları

tüm illeri kapsayan eğitim kursları ve halk eğitim çalışmaları. Federasyon ‘Harekete geç hikayeni gönder’, ‘Annemle biz kanseri yeneriz’ gibi sosyal sorumluluk projelerinde de aktif rol aldı ve birçok kadına meme kanseri ile ilgili bilginin ulaşmasını sağladı. Mamagrofi tarama projeleriyle de birçok kadının mamografik taranmasına aracı oldu.

HÜRRİYET

27 Mayıs 2016 - 17:24:43

Benim Başıma Gelmez’ Demeyin, Meme Kanserine Karşı Önleminizi Alın

Meme kanserinin dünyada en sık görülen kadın kanseri olduğunu söyleyen Radyoloji Uzmanı Dr. Bengi Sarı, meme kanserinde erken teşhisin önemine dikkat çekiyor.

Kadınlar arasındaki en büyük yanılgılardan birisi ‘meme ile ilgili şikayetim yok, çocuk doğurdum, çok emzirdim, ailemde meme kanseri yok, bende de olmaz’ düşüncesiyle düzenli meme kontrolü yaptırmamasıdır. Oysa ki meme kanseri genellikle sinsi seyredip bulgu vermez ve ailede meme kanseri öyküsü aslında hastaların küçük bir kısmında mevcuttur. Bu yüzden her kadın meme kanseri riski taşıdığıının bilincinde olmalı ve yılda sadece bir saatini mamografi ve ultrason taraması için ayırmalıdır.

EN SIK GÖRÜLEN KADIN KANSERİ

Meme kanseri tüm dünyada en sık görülen kadın kanseridir. Dünya sağlık örgütü verilerine göre dünya genelinde her yıl yaklaşık 1,4 milyon kadın meme kanseri teşhisi almaktadır. Meme kanseri geç teşhis edildiğinde, ölümcül olmasının yanı sıra, hasta ve yakınlarına maddi ve manevi açıdan oldukça yıpratıcı bir süreci de beraberinde getirmektedir.

MEME KANSERİ İÇİN RİSK FAKTÖRLERİ NELERDİR?

Meme kanseri için yaş en önemli risk faktörüdür. Bunun anlamı şudur: özellikle 50 yaş üzerinde bir kadınsanız meme kanserinden korkmalı ve kontrollerinizi düzenli

yaptırmalısınız. Ailede meme kanseri olması önemli bir faktör olmasına karşın sadece 10-15 hastanın 1'inde etkili olduğu bildirilmektedir. Erken yaşta adet görmeye başlamak, geç yaşta menopoza girmek, çocuk doğurmamış ve emzirmemiş olmak, menopoz döneminde hormon tedavisi almak bilinen diğer risk faktörleridir.

Meme kanseri, çoğu zaman sinsi ilerleyen ve hastalarda herhangi bir şikayet ya da bulguya neden olmayan bir kanser türüdür. Ancak bazen ele gelen sertlik, meme başının içe çekilmesi, iki meme arasındaki simetrinin bozulması, meme derisinde kalınlaşma ve gözenekli bir yapı oluşması, şişlik, kızarıklık ve meme başından kanlı akıntı gibi belirtilerle de karşımıza çıkabilmektedir. Meme kanseri en sık görülen kadın kanseri olsa da neyse ki erken teşhis edildiğinde tedavi şansı olan bir hastalıktır. Erken teşhiste ihmal edilmemesi gereken en önemli husus; düzenli mamografi ve meme ultrasonu taramalarıdır. Meme kanseri erken teşhis edildiğinde, memenin tamamı alınmadan, sadece kitlenin çıkarılmasıyla gerçekleştirilen 'meme koruyucu cerrahi' şansı olmakta ve hasta kemoterapi gibi zorlu bir süreci yaşamadan tedavi olabilmektedir.

Amerikan Radyoloji Derneği (ACR) ve Türk Radyoloji Derneği (TRD) 40 yaşından sonra, herhangi bir şikayeti olmasa dahi tüm kadınların yılda bir kez mamografi ve meme ultrasonu yaptırmasını önermektedir. 40 yaşın altındaki kadınlarda hem meme kanseri görülme sıklığı daha düşüktür hem de meme iç yapısı daha yoğun olduğundan mamografi görüntüleri değerlendirme açısından çok sağlıklı değildir. Bu nedenle rutin mamografi taraması 40 yaş altındaki kadınlara önerilmemektedir. Ancak anne, kardeş gibi birinci dereceden yakınlarında meme kanseri saptanan ya da genetik yatkınlığı bulunan kadınlarda 40 yaş öncesinde de tarama yöntemi olarak mamografi kullanılabilir.

HÜRRİYET

29.06.2016

Memede Kitle Saptandığında Ne Yapmalı?

%90'dan fazlası iyi huylu ama... Cerrahi polikliniklere başvuran ve memeyle ilgili sorunu olan hastaların en sık şikayeti meme ağrısı ve memede kitledir. Meme kitlelerinin %90'dan fazlasının iyi huylu olduğunun altını çizen Genel Cerrah Prof. Genel Cerrah Erhan Reis, bu kitleler ve meme kanseri hakkında bilgi verdi. Kistik yapıdaki (içi su dolu kese şeklinde) meme kitlelerine nazaran solid (kistik olmayan) kitleler daha önemlidir. Genç yaş grubunda solid meme kitlelerinin en sık sebebi fibroadenom (iyi huylu tümör) iken ileri yaşta meme kanseridir. Kadınlarda en sık görülen kanser tipi olan meme kanserlerinin üçte birinde ilk bulgu memede kitledir. Özellikle 40 yaş üzerindeki kadınlarda memede kitle tespit edilmişse aksi ispat edilinceye kadar meme kanseri gibi değerlendirmek gereklidir.

MEME KİTLELERİ TEDAVİ YÖNTEMLERİ

- Fizik muayenede kitlenin büyüklüğü, kıvamı, hareketliliği gibi özellikleri açısından değerlendirme yapıldıktan sonra görüntüleme yöntemleriyle de her iki meme ve kitlenin özellikleri incelenir. Sınırları düzgün, yumuşak, hareketli bir kitlenin iyi huylu; sert, düzensiz sınırlı, çevre dokulara yapışık ve rahat hareket etmeyen ya da ciltte-meme başında çekinti, portakal kabuğu gibi görüntü oluşturan kitlenin ise kötü huylu çıkma olasılığı yüksektir.
- Görüntüleme yöntemlerinde ilk tercih edilecek yöntem hastanın yaşına göre değişir. 35 yaş altı kadınlarda görüntüleme de ilk tercih ultrasonografi iken 40 yaş üzerinde mamografi ve beraberinde ultrasonografinin kullanılması daha uygun olacaktır. Meme kitlesinde fizik muayeneden sonra en duyarlı yöntem ele gelen kitle için ultrasonografidir, herhangi bir belirti vermeyen kitlelerde ise mamografinin duyarlılığı daha fazladır. Bazen muayene ve yapılan tetkiklerle net bir sonuç alınamayabilir ki bu hastalarda magnetik rezonans (MR) incelemesi önerilebilir.
- Görüntüleme yöntemi lezyonun kesin olarak iyi olduğunu söyleyebilirse ve değerlendirme klinik muayene ile uyumlu ise ek tetkike gerek yoktur. Ancak 40 yaş üzerinde lezyonun mamografide şüpheli olması halinde ultrasonografi yapılır. İlk tetkik ya da ek tetkik olarak yapılan ultrasonografide şüpheli bulunan kitlelere patolojik inceleme yapılmalıdır.

- Bazan ultrasonografi ve mamografik görüntüleme yöntemleri normal olan hastalarda da kötü huylu kitleler olabilir ki bu oran genelde yüzde birin altındadır. O yüzden eğer tetkikler normal olsa da klinik şüphe durumu varsa ya hastanın klinik olarak yakın takibe alınması gerekir veya biyopsi yapılması gerekebilir.
- Meme kitlelerinde yapılacak biyopsi, hastanın ve kitlenin özelliklerine bağlı olarak değişebilir. İğne biyopsisi, vakum biyopsi , telle işaretli biyopsi veya kitlenin tümünü çıkarıcı biyopsiler yapılabilir. Biyopsi sonucu iyi huylu gelirse hasta belli aralıklarla takibe alınır, eğer kötü huylu gelirse ileri tetkik ve tedavisi gerekir.

MEME KANSERİNDEN NASIL KORUNMALI?

Meme kanseri kadınlarda en sık görülen kanser tipidir. Yaklaşık her 10 kadından biri meme kanserine yakalanmaktadır. Meme kanserinden korunmanın en iyi yolu sağlıklı beslenme, egzersiz, sigara ve alkolden uzak durmak, 25'li yaşlardan itibaren kendi kendini muayene olduğu gibi tarama yöntemleri ile hastalığı çok erken dönemde veya daha gelişim aşamasında tespit edip gerekli tedbirleri almaktır. Bu nedenle ülkemizde de 40 yaşından itibaren düzenli meme kontrolleri yapılmaktadır. Dolayısıyla herhangi bir şikayeti olmayan 40 yaşını doldurmuş tüm kadınların meme kontrol muayeneleri için sağlık merkezine müracaatı gerekir.

HÜRRİYET

11 Ekim 2014 – 22:19

Meme Onarımı Hayata Bağlar

Türkiye’de her yıl 15 bin kadına meme kanseri tanısı konuyor. Bunların yarısından fazlası ileri evrede yakalanıyor. Evet erken tanı hala önemli bir sorun. Ama bu hastaların bilmesi gerekiyor ki kanserin ellerinden aldığı memeyi, cerrahlardan istemek hakları. Bu arada önemli bir hatırlatma, SGK meme onarımı ameliyatlarını karşılıyor.

Meme kanseri kadınlarda en sık görülen kanser türü. 85 yaşına ulaşan 8 kadından birinde meme kanseri gelişiyor. Bu kötü haber belki ama gelişen tarama programları ve bilinç kanserin erken yakalanmasına olanak sağlıyor. Dolayısıyla da hastaların sağ kalım oranları giderek artıyor.

Meme Rekonstrüksiyonu Farkındalık Günü (Breast Reconstruction Awareness Day - BRA Day) ilk Kanada’da başladı. Bu kadınların kanser nedeniyle memelerinin alınması sonrasında meme onarımı hakkında bilgilendirilmesi, farkındalık oluşturulması ve bu imkana ulaşabilmesi için tasarlanmış olan bir sosyal sorumluluk projesi. Dünyada 3 yıldır kutlanıyor. Türkiye’de ise ilk kez dün Meme Rekonstrüksiyonu Farkındalık Günü kutlandı. Türk Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Derneği’nin öncülüğünde

Ankara’da düzenlenen, halka açık etkinlikte meme kanseri, sadece onarım cerrahisi değil, tüm yönleriyle masaya yatırıldı.

YÜZDE 1-2’Sİ YAPTIRIYOR

Türk Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Derneği Genel Sekreteri Prof. Dr. Sühan Ayhan, alınan memelerinin yeniden yapılandırılma şansı bulunduğunu hatırlatarak, “Cerrahınıza meme rekonstrüksiyonunu (onarımı) sorun, memenizi geri isteyin” diyor.

Meme kanserinden sağ kalım süresinin uzadığını belirten Prof. Dr. Ayhan, “Kadınlar meme onarımına önem vermeye, memelerini geri istemeye başladı. Önemli olan kadınların bu ameliyatların yapılabildiğinden haberdar olmaları. Meme kanseri ameliyatı olan kadınların ABD’de yüzde 25’i, Kanada’da yüzde 15’i, bizde de tahminlerimize göre sadece yüzde 1-2’si meme onarımı yaptırıyor. Bu oranlar aslında çok düşük” diyor.

YENİ MEME HAKLARI

Meme onarımının kanserle yüzleşen, mücadele eden kadınlar için yaşama tutunmalarını sağlayan bir umut olduğunu belirten Prof. Dr. Ayhan, şunları söylüyor:

“Sözkonusu onarım, sürekli hasta olduklarını hatırlatan fiziksel bir eksiklikten ve yaşamlarını zorlaştıran sütyen içine yerleştirdikleri protezden kurtuluş. Psikolojik durumu düzelten, özgüveni ve yaşam kalitesini yükselten, iş yaşamında başarıyı artıran ve özel yaşamda daha mutlu olmalarını sağlayan bir araç. Hastaların memeleri alındığında yeniden yapılabileceğini bilmeye hakları var. Bu nedenle cesaretleri kırılmamalı, aksine yüreklendirilmeli ve bir plastik cerrahi uzmanına yönlendirilmeliler.”

DOĞRU BİLGİYE ULAŞMADA SORUNLAR VAR

Aslına bakarsanız hastaların ameliyat sonrası meme onarımı seçenekleriyle ilgili objektif bilgiye ulaşması çoğunlukla çok zor oluyor. Bunun nedeni hastaların bulundukları ortamlarda konunun bilinmemesi, yetersiz kalması ve ulaşmadaki zorluklar olabiliyor. Bu durum, çoğu kez hastalarda kafa karışıklığına, umutsuzluğa, çaresizliğe yol açabiliyor.

Halbuki meme onarımı yapacak, gayet yetkin cerrahlarımız var. Nitekim sözkonusu ameliyatlar da birçok yerde yapılıyor.

SGK KARŞILIYOR

Meme onarımının SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu) tarafından karşılandığını, ancak özel sağlık sigortalarının sorun çıkardığını belirten Prof. Dr. Ayhan, “Kanserin tanı ve tedavisiyle iş bitmiyor. Tedaviden sonra hastaların yaşam kalitesi de çok önemli. Meme onarımıyla beraber psikolojisi, fizyoterapisi, beslenmesi gibi konular da gözardı edilmemeli” diyor.

Yaşam kalitenizi artırın

Meme onarımı üç şekilde yapılabilir. Ya hastanın kendi dokuları kullanılarak, ya silikon meme protezleri takarak ya da her ikisi de kombine edilerek. Hangi yöntemin uygun olacağı, hastanın beden yapısı, meme durumuyla ilgili. Bazen çok aşamalı olan söz konusu işlemlere genellikle hastayla birlikte karar veriliyor. Meme onarımı, zamanlama açısından iki dönemde yapılabilir:

- * Bunlardan biri eş zamanlı ya da anında onarım. Bu durumda, meme kanseri tanısı konmuş hastalarda, meme ameliyatının gerçekleştirildiği seansta yeniden meme de yapılıyor. Böylece hasta memeyle girdiği ameliyattan memesiz değil, yenisiyle çıkıyor. Erken evrede yakalanan meme kanserli hastalar, eş zamanlı onarım için uygun adaylar.
- * İleri evrede tanı konan ya da ışın tedavisi uygulanacak hastalara, hastalıksız geçirdiği birkaç yıldan sonra onarım uygulanıyor. Buna da geç dönem onarım deniyor.

MİLLİYET

15 Ekim 2015

Meme Onarımı Bir Lüks Değil Gereklilik!

Ülkemizde her yıl 30 bin kadın meme kanserine yakalanıyor.

Plastik ve Estetik Cerrahi Uzmanı Prof. Dr. Akın Yücel ve DBE Davranış Bilimleri Enstitüsü Kurucu Başkanı Psikolog Emre Konuk, 15 Ekim Meme Sağlığı Günü dolayısıyla, meme kanserinin kadınlar üzerindeki etkisine fiziksel ve psikolojik tüm yönleriyle değinerek, hastalık sürecine yönelik önemli açıklamalarda bulundu. Meme kanseri ile ilgili bilinen-bilinmeyen tüm detayların ele alındığı toplantıda, Yücel, meme kanserinin şehirli kadınlarda kırsal alanlarda yaşayanlara oranla daha fazla görüldüğüne dikkat çekti. Prof. Dr. Yücel, hastaların kanser sonrası normalleşme sürecine daha kolay girebilmeleri için iyi bir meme onarımının önemine değinirken; Emre Konuk ise meme onarımının kanser hastalarının rahatsızlıklarıyla baş etmede psikolojik olarak son derece faydalı olduğu ve bu yöntemle hayata bağlılıklarının tekrar sağlandığını söyledi.

Her sekiz kadından biri hayatının bir döneminde meme kanserine yakalanma riskini taşıırken, meme kanseri, şehirli, az çocuk yapan, yüksek sosyokültürel seviyeye sahip kadınları daha fazla yakalıyor. Son yıllarda yapılan etkili kampanyalar, bu hastalığı erken dönemde yakalama ve iyileşme sürecini olumlu yönde etkiliyor. Tüm bu bilinçlenme süreci beklentilerin de yükselmesine etki ederken, şehirli kadınlar

iyileşmenin yanı sıra eski doğal bütünlüklerine bir an önce kavuşmak, hastalığın neden olduğu psikolojik sorunlardan bir an önce kurtulmak istiyor.

Kanserden sadece kurtulmak yetmiyor; fiziksel ve psikolojik onarım da gerekiyor...

Meme kanseri sonrası meme onarımları ve hastalar üzerindeki psikolojik etkileri konusunda alanlarında uzman iki önemli isim; Plastik ve Estetik Cerrahi Uzmanı Prof. Dr. Akın Yücel ve DBE Davranış Bilimleri Enstitüsü Kurucu Başkanı Psikolog Emre Konuk, 15 Ekim Meme Sağlığı Günü nedeniyle biraraya gelerek, Türkiye’de kanser sonrası meme onarımlarının fiziksel ve psikolojik açıdan önemine değindi ve bilinmeyen-yanlış bilinenleri anlattı. Dr. Akın Yücel, meme kanserine yakalanan her kadının, tedavinin başlangıç aşamasında onarım seçenekleri konusunda bilgilendirilmesinin önemini vurgulayarak; kadınların bu konuda bilgilendirilmelerinin geçtiğimiz yıl FDA (Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi) tarafından zorunlu hale getirildiğini belirtti. Ülkemizde hastaların bu konuda yeterince bilinçlendirilmediğine dikkat çeken Dr. Yücel, meme onarımları ile ilgili olarak şunları söyledi: “Dünyada ve Türkiye’de meme kanseri konusunda toplumsal çapta önemli bir farkındalık ve duyarlılık oluşturuldu. Bu sayede erken evrede yakalanan kanser vakaları büyük oranda arttı ve meme kanseri sonrası sağkalım oranları eskiye nazaran yükseldi. Aynı bilincin kamuoyuna yeterince anlatılmayan meme onarımı konusunda da oluşturulması çok önemli. Meme onarımı tüm dünyada meme kanseri tedavisinin önemli bir parçası olarak kabul ediliyor ve bir gereklilik haline geliyor. Erken olgularda kanser cerrahisi yapılırken, aynı zamanda onarım süreci de başlatılıyor. ABD de geçtiğimiz yıl 93 bin kadına meme onarımı cerrahisi uygulandığı biliniyor. Ülkemizde ise bu sayı çok düşük... çünkü sahip olunan bilgi ve bilinç yetersizliği ülkemizdeki kadınların meme onarımını hala bir lüks olarak görmelerine sebep oluyor. Meme onarımı ameliyatları hastaları fiziksel ve ruhsal olarak son derece olumlu yönde etkilerken; yaşam kalitelerini de yükseltiyor. Bu konuda bilgilendirilmeyen hastalar ise ne yazık ki önemli bir tedavi fırsatını kaçırmış oluyor” dedi.

Meme onarımı yaptırmayanlar sadece organlarını değil ailelerini de kaybedebiliyor...

DBE Kurucu Başkanı Psikolog Emre Konuk, 15 Ekim Meme Sağlığı Günü sebebiyle yaptığı konuşmada, kansere yakalanan hastaların, doku ve organ kaybı ile baş etme yöntemleri üzerinde dururken, özellikle genç yaştaki kadınların bu durumdan daha fazla etkilendiğini söyledi. Erken yaşta kansere yakalananların fiziksel görünümünün psikolojilerine önemli yansımaları olduğunu belirten Konuk, bu hastaların hayata tekrar bağlanması, yaşamsal süreçlerinin iyileşmesi ve hayat kalitelerinin artması için meme onarımlarının büyük önem taşıdığını vurguladı. Organ kaybı yaşayan evli hastaların bu süreç içinde büyük özgüvensizlik yaşadığına değinen Konuk, hastalığın aile ilişkilerine de yansıdığı ve boşanmalara sebebiyet verebildiğinin altını çizdi. Kanser cerrahisi sonrası meme onarımı işlemlerinin hastaların psikolojisini son derece olumlu etkilediğini belirten Akın Yücel ise, onarım sürecinde hastanın hayata bağlılığının arttığını, hastalığa karşı mücadele isteğinin yükseldiğini ve bu durumdan eşler arasındaki dayanışmanın da olumlu etkilendiğini söyledi.

Psikolog Emre Konuk ise sözlerine şöyle devam etti: “Kanser, özellikle meme kanseri gibi hastalıklar ve organ kaybı, terk, ihmal, dışlanma, kayıp, özgüven yitimi ve benzeri gibi her zaman taşıdığımız temel bazı korkuları tetikler... Aşılması için bir şeyler yapılmazsa kalıcı hale gelir. Kişi normal olarak günlük yaşamında beslendiği kaynaklardan uzaklaşır ve büyük ölçüde, yaşadığı soruna odaklandığı bir yaşam ön plana çıkar. Bu travmatik bir yaşantıdır ve iş hayatından özel hayata tüm yaşama damgasını vurabilir. Sürecin daha en başında iken profesyonel bir yardım almanın önemli faydası vardır. Bu noktada yardım istenecek profesyonelin, travma ve travmatik yaşantı alanında deneyimli olması, çalışmanın verimini artırır.

Zaten problemli olan bir ilişki söz konusu ise hastalık ve sonrası süreç boşanmaya kadar gidebilir. Meme onarım ameliyatları, genelde hasta psikolojisini, aile yaşantısını ve kişinin kendisiyle olan ilişkisini olumlu yönde etkiler. Bu süreç kişinin kimliği ile ilgili sorunlar yarattığında profesyonel yardımın ihmal edilmemesi gerekir. Sorunların aşılmasında yakın aile bireylerinin ve diğer yakınlarının rolü büyüktür. Bu nedenle sorunun aşılmasına katkıda bulunabilecek herkesin profesyonel yardım sürecine

dahil edilmesi yerinde olur. Sorunun çözümü ise temel korkuların giderilmesi ve hayatın eskisi gibi devam edebileceği duygusunun yeniden kazanılmasına bağlıdır.”

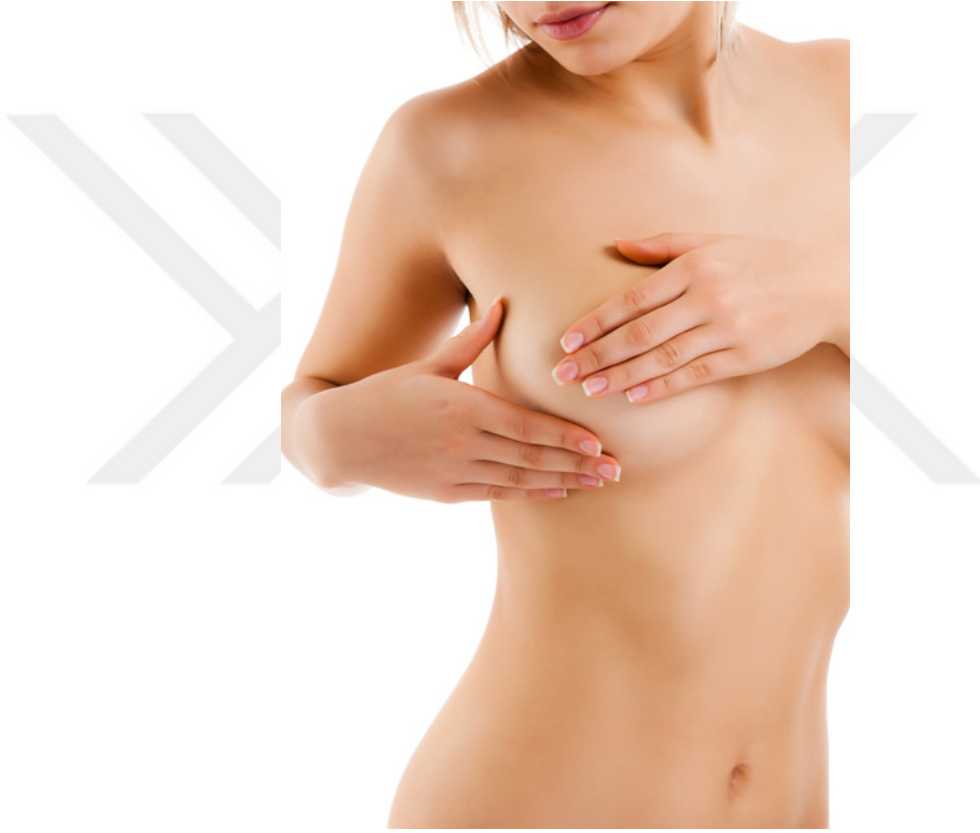
Çocuk doğurmadıysanız, erken adet gördüyseniz dikkat!

Meme kanseri, deri kanserlerinden sonra kadınlarda en sık görülen kanser türü. Kadınlarda kansere bağlı ölüm nedenleri arasında, akciğerden sonra meme kanseri ikinci sırada yer alıyor. Amerikan Kanser Derneği’nin verilerine göre dünyada her yıl 1,3 milyon kadına meme kanseri teşhisi konuluyor; her yıl 465 bin kadın ise bu nedenle hayatını kaybediyor. 1970’lerden bu yana meme kanserinin görülme sıklığında artış yaşanıyor. Bunun en önemli nedeni olarak tanı imkanlarının artması ve meme kanserlerinin çok erken evrelerde yakalanabiliyor olması gösteriliyor.

Yaşam tarzı meme kanserine yakalanmakta önemli etken oluyor. Çocuk doğurmayan, büyük şehirde yaşayan, erken adet görmeye başlayıp geç menopoza giren ve menopoz sonrası hormon kullanan kadınlar en büyük riski taşıyor.

Meme Kanserinde Hayat Kurtaran 3 Önlem!

Meme kanseri dünyada görülen en yaygın kanser türlerinden biri. Akciğer kanserinden sonra ölüm oranı en yüksek olan meme kanserinden korunmak için erken tanı ve kontroller çok önemli.

Meme kanseri dünyada kadınlar arasında en sık görülen kanser türünü oluşturuyor. Öyle ki ölüme neden olması açısından akciğer kanserinden sonra 2. sırada yer alıyor. Dünyada yaklaşık olarak her yıl 1 milyon kadında meme kanseri tespit ediliyor. Yine her yıl 375 bin kadın da meme kanseri nedeniyle yaşamını yitiriyor. Ülkemizde de her 8 kadından biri, yaşamının herhangi bir döneminde meme kanserine yakalanıyor. Üstelik Kanser Savaş Daire Başkanlığı'ndan alınan verilere göre; 25 yaşından itibaren belirgin biçimde ayrılarak görülme sıklığı yükselmeye başlayan tek kanser türü; meme kanseri.

SÖZCÜ

17 Ağustos 2015 – 08:47

Memeyi Hafife Almayın!

Prof. Dr. Serdar Saydam, memedeki ağrıların hafife alınmaması gerektiğini söyledi.

Prof. Dr. Serdar Saydam, hafife alıp tedavisini ertelediğimiz meme ağrılarının; meme iltihabi, meme kanseri, yemek borusu kanseri, kalp hastalıkları, safra kesesi taşı, reflü gibi hastalıkların habercisi olabileceğini belirtti. Ayrıca Saydam, meme ağrısının hayati risk taşıyabilecek hastalıkların habercisi olabileceğini belirterek, meme ağrılarının döngüsel ve devamlı olarak iki türü olduğunu söyledi.

Döngüsel ağrıların genellikle regl döneminde ortaya çıktığını ve regl ile birlikte ortadan kalktığını belirten Prof Dr, devamlı meme ağrılarının ise memedeki veya diğer organlardaki rahatsızlıklardan kaynaklanabileceğini söyledi. Saydam, “Meme ağrısı çeken bir hastanın öncelikle ağrı skalası ile ağrı türünü belirleriz. Meme ağrısını döngüsel ve devamlı olan iki tipi var. Döngüsel ağrı genellikle hormonal değişikliklere bağlı ortaya çıkar. Ağrıların üçte ikisi döngüseldir Bu ağrı genellikle adet in ikinci yarısından sonra başlar, adet ile birlikte kesilir.

Devamlı ağrı memeye baēlı da olabilir. Yani memede bir iltihap varsa, iltihabi meme kanseri, süt kanallarının genişlemesine baēlı bir iltihap varsa memeye ait devamlı olan ağrıya neden olabilir. Meme dışındaki diēer organlara baēlı olarak da meme ağrısı oluşabilir. rneēin safra kesesi taşları, yemek borusu kanseri, reflü, kalp rahatsızlıkları, boyun fıtıēı da meme ağrısına yol aēabilir. Devamlı olan meme ağrısında bu rahatsızlıkların olup olmadıēına mutlaka bakılmalıdır” diye konuştu.

NTV

14 Temmuz 2016

Türk Çalışması Meme Kanserinde Tedaviyi Değiştirdi

ABD'de meme kanseri üzerine çalışmalar yapan, Pittsburgh Üniversitesi Tıp Merkezinden Prof. Dr. Atilla Soran ve ekibi, "Türk çalışması" adını verdikleri proje ile evre 4 meme kanseri hastalarına yapılan cerrahi tedavinin, yaşam süresini uzattığını belirleyerek dünyadaki tedavi yaklaşımını değiştirdi.

Uludağ Üniversitesi'nde düzenlenen bir program için Bursa'da bulunan **Prof. Dr. Atilla Soran**, 2016 yılı itibarıyla dünyada tıbbı yön veren çalışmalar arasına alınan ve "**Türk çalışması**" (**Turkish Study**) adı verilen sunumunu, 4 Haziran'da yaklaşık 35 bin onkoloji uzmanı ve kanserle ilgili otoritenin katıldığı Chicago'daki Amerikan Klinik Onkoloji Derneği (ASCO) toplantısında anlattığını belirtti.

Bu toplantıya dünyanın her yerinden bilim insanlarının geldiğini ve burada sunulan çalışmaların tedavi yaklaşımlarını değiştirdiğini aktaran Prof. Soran, "Bu toplantıda 2007 yılında başlayıp, yakın zamanda bitirdiğimiz çalışma sonuçlarını sunduk. Bu çalışmanın adı, Türk çalışması" dedi.

"DÜNYADA BUNA BENZER BİR ÇALIŞMA YOK"

Prof. Dr. Soran, bu çalışmaya Türkiye'den Türk Meme Hastalıkları Dernekleri Federasyonu'na bağlı yaklaşık 25 merkezin katıldığını belirterek, "Çalışmada, evre 4 meme kanserine yakalanan uzak organ metastazı yapmış, kemiğe, karaciğere yayılmış

meme kanseri hastalarında cerrahinin etkisi var mı, yok mu onu araştırdık. Bu çalışmanın sonucunda özellikle genç kadınlarda, hormonları pozitif olan kadınlarda, yalnızca kemik metastası olanlarda cerrahi müdahalenin 9 ay yaşamı uzattığı, 5 yıllık yaşama bakıldığında yüzde 20'sinin daha fazla yaşadığını gösterdik. Dünyada buna benzer bir çalışma yok" diye konuştu.

Meme kanserinin akciğer kanserinden sonra dünyada görülme sıklığı en yüksek olan kanser türü olduğunu kaydeden Prof. Soran, "Sunumumuzu 4 Haziran'da Chicago'da yaptık. Hemen sonrasında tüm dünyada evre 4 meme kanseri olan hastalarda tedavi yaklaşımı değişti. Bizi mutlu eden en önemli şey çalışmanın adının Türk çalışması olması. Bugün bütün dünyada tüm prestijli ülkelerde, meme konusunda uğraşan tüm kliniklerdeki yeni tedavi yaklaşımı, Türk çalışması olarak geçmektedir" ifadesini kullandı.

"TIBBA YÖN VEREN EN İYİ BİLDİRİMLERDEN BİRİ SEÇİLDİ"

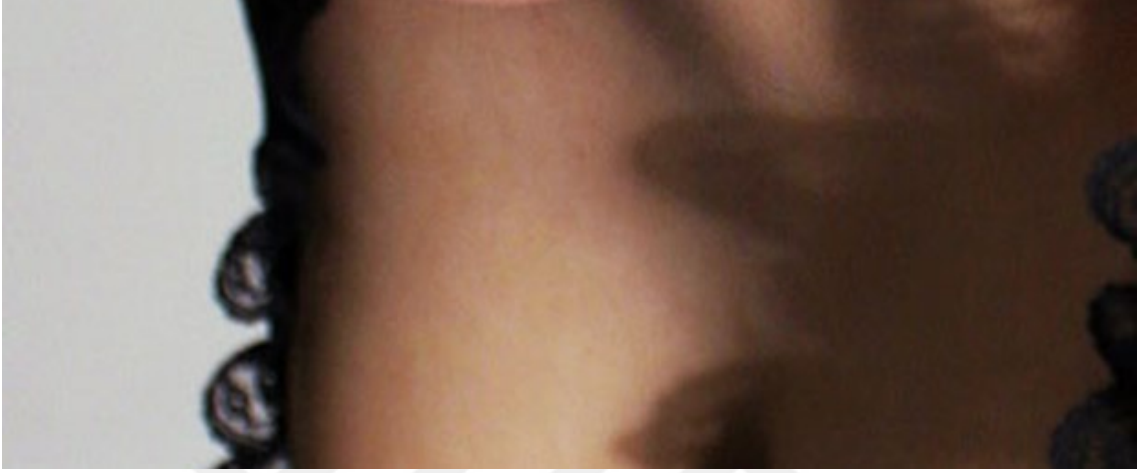
Prof. Dr. Soran, 2013'te San Antonio Meme Kanseri Sempozyumu'nda ön analizini sundukları "Türk çalışması"nın John Hopkins, Harvard ve Oxford gibi üniversiteler tarafından kullanıldığını vurgulayarak, şunları anlattı:

"**ASCO**'da en iyi çalışmaların seçilerek yaklaşık 20 ülkede sunulması önerilmektedir. Türk çalışması 2016'da tıbbi yön veren en iyi bildirilerden (late breaking abstract) biri olarak seçilmiş ve tüm dünyada sunulmaya başlanmıştır. Türk çalışması, bu yıl boyunca dünyanın birçok ülkesinde sunulacaktır. Bu da bize büyük bir onur ve gurur vermektedir. Bu çalışma Türkiye'nin tıp alanında özellikle meme kanseri konusunda bir adım öne çıkmasına vesile oldu."

NTV

8 Mart 2010

Kadınlar Bu Haberi Mutlaka Okumalı!

Kadınlar Gününde bu haberi okumak canınızı sıkabilir ancak unutmayın; sağlığını kaybeden kadın, işini de kaybedebiliyor, aşkını da.

Bugün 8 Mart Dünya Kadınlar Günü. Birçok yerde kadına ve kadın emeğinin algılanışına dair konuşmalar yapılıyor, etkinlikler düzenleniyor. Biz de kadının varlığını ciddi şekilde tehdit eden, dünyada ve Türkiye'de en sık görülen kadın kanserine, yani meme kanserine dikkat çekmek istedik, Meme Hastalıkları Dernekleri Federasyonu Başkanı Prof. Dr. Vahit Özmen ve Psikososyal Onkoloji Derneği Başkanı Prof. Dr. Sedat Özkan ile konuştuk. Kanser, bir kadının bedeninde ve beyninde yarattığı değişiklikleri, sosyal ve iş hayatına yaptığı etkileri, özel hayatında ve ikili ilişkilerinde bıraktığı izleri irdelemeye çalıştık.

Batı ülkelerinde son yıllarda meme kanseri sıklığında azalma gözlenirken, bizim gibi gelişmekte olan ülkelerdeki artış dikkat çekiyor. Üstelik hastalığa yakalanma yaşı giderek düşüyor. Türkiye'de genç yaşta, yani 40 yaşın altında meme kanserine yakalanma oranı batı toplumlarından 4 kat daha fazla.

IARC'e göre, (International Agency for Research on Cancer) 2002 yılında tüm dünyada yeni tanı konulan meme kanseri sayısı 1.150.000 iken, rakam 2010 sonunda 1.500.000'e

ulaşacak. Bu sayının 10 yıl içinde yaklaşık yüzde 60 artacağı, vakaların daha çok gelişmekte olan ülkelerde görüleceği tahmin ediliyor.

KANSER DAHA OLUŞMADAN YAKALANIYOR

Meme kanserinde yüz güldüren en önemli nokta ise tarama programları sayesinde daha sıfır evredeyken kanserin yakalanıyor olması. Böylece kanser öncüsü hücrelere müdahale ediliyor ve kadınlar kanser olmaktan kurtuluyor.

Sağlık Bakanlığı Kanserle Savaş Dairesi Başkanlığı'na bağlı olan Kanser Erken Teşhis Tarama ve Eğitim Merkezleri (KETEM), Meme Hastalıkları Dernekleri Federasyonu (MHDF) ve Meme Sağlığı Derneği (MEMEDER) gibi kuruluşlar, meme, rahim, rahim ağzı, yumurtalık kanserlerinde yaptıkları ücretsiz taramalarla kadınlara erken teşhis ve tedavi şansı yaratıyor.

Örneğin; Van'da KETEM'in yürüttüğü programda 2009'da 4 bin 743 kadın meme, 4 bin 222 kadın rahim ağzı kanseri taramasına katıldı. Bu kadınlardan 26'sı erken teşhisle kanser olmaktan kurtarıldı. Meme Sağlığı Derneği'nin (MEMEDER) 2008'de başlattığı Bahçeşehir Meme Kanseri Erken Tanı ve Tarama Projesinde ise dört kadında evre 0 ve 2 kadında evre I'de saptanan kanserlere erken müdahale edildi ve 6 kadının kanser olması engellendi.

ERKEN TEŞHİS NEDEN ÖNEMLİ?

Ulusal Kanser Danışma Kurulu Üyesi ve Meme Hastalıkları Dernekleri Federasyonu Başkanı Prof. Dr. Vahit Özmen, kanser tarama programlarıyla kanserin daha oluşmadan yani sıfır evredeyken yakalanmasının kadın açısından son derece önemli olduğunu söyledi, "Kanser gelişmiş olsa bile erken tanı ve tedaviyle hem ölüm oranı ciddi şekilde düşüyor hem de tedavinin başarısı ve kadının yaşam kalitesi artıyor" dedi.

Meme Hastalıkları Dernekleri Federasyonu (MHDF), meme hastalıklarıyla ilgili 13 dernekten oluşuyor. Özmen, federasyonun amacını, "Meme hastalıklarının erken tanısı, taraması, tedavisi ve takibi ile ilgili olarak ülkemizdeki mevcut koşulları belirlemek, bu koşullara uygun ve gerekli projeleri hazırlamak ve bunları uygulamaya koymak" cümleleriyle özetledi.

MHDF çatısı altında bulunan Meme Sağlığı Derneği'nin (MEMEDER) yürüttüğü projelerden biri de Bahçeşehir Meme Kanseri Erken Tanı ve Tarama Projesi. Prof. Özmen, 2008'de başlayan ve 2018'e kadar sürmesi planlanan proje hakkında şunları söyledi:

ÜCRETSİZ DİJİTAL MAMOGRAFİ VE ULTRASONOGRAFİ

"Hedefimiz, bu bölgede yaşayan, 40-69 yaş arasındaki yaklaşık 5.000 kadını evlerinde ziyaret ederek, ücretsiz dijital mamografi, ultrasonografi ve muayene yaptığımız “Meme Sağlığı Merkezi’mize” davet etmek ve burada taramalarını yapmak. Bahçeşehir Belediyesi ve diğer sponsorlarımızın katkılarıyla piyasa değeri yaklaşık 1.000 TL’yi bulan dijital mamografi, doppler ultrasonografi ve muayene merkezimizde ücretsiz sunuluyor. Bugüne kadar projemize katılan 1.600 kadınıma dijital mamografi, 1.000 kadınıma ultrasonografi, şüpheli bulunan 35 kadınıma meme biyopsisi yaptık. 6 kadınımda çok erken meme kanseri (dört kadında evre 0 ve 2 kadında evre I) saptandı. Kanser tanısı konulan kadınlarımızın tedavileri yapıldı, kadınlarımız şimdi sağlıklı yaşamlarına devam ediyorlar."

Bu kampanyadan yararlanmak isteyenler nasıl bir yol izlemeli, nereye ve ne zaman başvurmalı? Prof. Özmen'in cevabı:

"Bu projeden, Bahçeşehir Beldesinde oturan ve proje kapsamında olan tüm kadınlarımız, "Meme Sağlığı Merkezi'mize" müracaat ettikleri anda yararlanmaktadırlar. Bu belde dışındaki kadınlarımız ise Meme Sağlığı Merkezimizin 0212 669 84 51 veya 0532 201 83 40 nolu telefonlarını arayarak randevu alabilirler."

KANSER ÖNCÜSÜ HÜCRELERE MÜDAHALE

Aynı zamanda Meme Kanseri Erken Tanı ve Tarama Kurulu Başkanı ve İÜ İstanbul Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi de olan Prof. Özmen, gelişmiş ülkelerde tarama mamografisi ve erken tanıyla meme kanserinden ölüm oranının ciddi şekilde azaldığına vurgu yaptı, bu taramalarda kanser öncüsü hücre görüldüğünde nasıl müdahale edildiğini anlattı:

"Kanser tarama programları, ele gelmeyen meme kanserini yakalama oranını yüzde 75'e kadar yükseltmiştir. Bu sayede kadınlar memelerini kaybetmeden ve sağlıklı olarak yaşamlarını sürdürmektedirler. Erken tanı, tedavi maliyetlerini azaltarak ülke ekonomisine de ciddi katkılar sağlıyor. Genetik testler (BRCA 1 ve BRCA 2) kullanılarak yüzde 5-10 civarında olan genetik meme kanseri erken fark ediliyor, belirli bir takip süresinden sonra meme derisi ile meme başı korunarak meme dokusu çıkarılıyor ve estetik olarak yeni meme yapılıyor. Böylece kadınlar meme kanserinden korunuyor. Yine yüksek risk grubunda olup, memesinde kanser öncüsü değişiklikler bulunanlarda da benzer yöntemler uygulanıyor. Mamografisinde şüpheli tümörleri olan kadınlarda, mamografi yardımı ile vakumlu kor biyopsi yapılarak patolojik tanı konuluyor. Bu hastaların önemli bir kısmında ameliyata ve biyopsiye gerek kalmıyor."

KANSERİN PSİKOLOJİK MALİYETİ DE AĞIR OLUYOR

Kanser olan kadınların özellikle eş veya sevgilileriyle ilişkilerinin bozulduğu, hastalık sonrası boşanma olaylarının sık görüldüğü, bazı kadınların uzun tedavi süreci nedeniyle işlerini de kaybettikleri gözleniyor. Yani kadın kanser olunca hem işini hem de aşkını kaybedebiliyor. Bu da zaten ciddi bir fiziksel ve ruhsal travma yaşayan kadının psikolojik dengesini iyice altüst ediyor.

Olayın bu boyutunu da kanser psikolojisi alanında ulusal ve uluslararası pek çok çalışmaya imza atan bir isimle konuştuk. Psiko-onkolojinin Türkiye'de kurucusu olan Prof. Dr. Sedat Özkan, kanser hastalığının tüm dünyada multidisipliner bir yaklaşımla

tedavi edildiğini, ülkemizde ise genel olarak medikal tedavinin dünya standartlarında yapıldığını ancak psikososyal boyutun yeterince önemsenmediğini söyledi. Prof. Özkan, "Özellikle son yıllarda yapılan çalışma ve girişimler psiko-onkolojinin kanser tedavisindeki öneminin tartışmazlığını göstermektedir" dedi.

HEM YAŞAMI HEM DE KADINLIĞI TEHDİT EDİYOR

İ.Ü İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı Öğretim Üyesi de olan Prof. Dr. Sedat Özkan, meme kanserini, "Benlik saygısını, cinselliği, yaşamı ve kadınlığı tehdit eden bir kriz durumu" olarak tanımladı. Kanserın kadının hem iş hayatını hem de sosyal ve özel ilişkilerini önemli ölçüde etkilediğini vurgulayan Prof. Özkan, sürecin kadında ciddi psikiyatrik sorunlara neden olduğunu söyledi.

"Kronik hastalıklar ve hastalığın getirdiği olaylar o kişinin ailesinde ve ikili ilişkilerinde de kriz yaratır, birçok problem yaşatır, baş etme becerilerini değiştirir, duygusal tepkiler ve psikiyatrik bozukluklar ortaya çıkabilir. Özellikle beden imajını ve kadınlık algısını bu kadar yakından etkileyen bir durum kişide özgüven kaybı ve uyum güçlüğünden majör depresyona kadar geniş bir yelpazede psikiyatrik sorunlara yol açabilir. Bununla birlikte, aile üyelerinden birinin yaşadığı olumsuz durumlardan bütün fertler etkilenir. Unutulmamalıdır ki hem kanseri yaşayan kişi hem de yakınları bu zorlayıcı sürecin içinde bir aradadır. Kanser tanısının şoku, hem aile sistemini hem de diğer sosyal destek

sistemlerini değiştirebilir. Hastalık sürecinde bazı aile üyeleri birbirine daha çok yakınlaşıyor, bazıları ise birbirinden uzaklaşıyor.

EşİN VEYA SEVGİLİNİN MEME KANSERİNİ ALGILAYIşI

Eşin veya sevgilinin kadını algısı ve ilişki tarzı, kadının kendini algılaması üzerinde önemli bir etkiye sahip oluyor. Kadınlık organları ile ilgili kanser, kansere özgü kaygı ve depresyonun dışında, kadına özgü kaygılar ve ilişki sorunlarına da yol açabiliyor. Burada hastalık öncesi ilişkinin durumu en önemli belirleyicidir. Eğer kadınlı erkeğin ilişkisi sağlamsa, organ kaybı sonrası bu ilişki daha da güçlenebilir. Ama hastalık öncesi ilişkide sorunlar varsa, yaşanan sürecin ilişki üzerindeki etkisi de olumsuz olur."

Kadın ruhu meme kanserini nasıl algılar?

Prof. Vahit Özmen ise meme kanserinde erken tanı açısından önemli olan toplum tabanlı tarama mamografisinin ölkemizde yetersiz olduğunu söyledi, kadınların ilgisizliğine dikkat çekti. "Ancak kadınlarımız da meme kanseri konusunda yeterli bilgi ve bilinç düzeyine sahip değiller. Bu nedenle de teşhiste geç kalınıyor ve kadınlar bu hastalık yüzünden genellikle memelerini ve sağlıklarını kaybediyorlar" diye konuşan Prof. Özmen, meme kanseriyle ilgili soruları ise şöyle cevapladı:

Meme kanseri eskiden yaşlı hastalığı olarak bilinirdi ancak günümüzde genç yaşlarda da sık karşılaşılıyor. Hastalığın görölme yaşının bu kadar düşmesini neye bağlıyorsunuz?

Batı toplumlarında son yıllarda meme kanseri sıklığında bir azalma gözleniyor. Bu azalma özellikle son 7-8 yılda menopozdaki kadınların kullandığı hormon replasman tedavisindeki keskin düşüş ile ilişkili bulunuyor. Gelişmekte olan ölkelerde ise meme kanseri sıklığında artış var. Gelişmekte olan ölkelerde ortalama ömrün uzaması, yaşam tarzının giderek batıya benzemesi, az doğurma, geç doğurma, süt verememe, kürtaj yaptırma, erken adet görme, geç menopoza girme, beslenme alışkanlıkları, genetiği değiştirilmiş ve hormon katkılı yiyecekler, stres ve çalışma zorunlulukları hem bu artışın hem de meme kanserinin nedenlerini oluşturuyor

Genç yaşta yani 40 yaşın altında meme kanserine yakalanma oranı da yine gelişmekte olan ölkelerde daha yüksek. Yaptığımız kanser kayıt programında, yaklaşık 15.000 meme kanseri vakasının yüzde 20'si 40 yaşın altında. Bu oran, batı toplumlarında yüzde 5 civarında. Yani bizim 40 yaş altı meme kanserli kadın oranımız batının 4 katı fazla. Biz

bu fazlalık nedenlerini de araştırdık. Bu nedenler, genç kadınların erken adet görmeleri (ortalama 12 yaşından küçük), kürtaj yaptırmış olmaları, daha az süt vermeleri, hiç doğurmamış olmaları, ilk doğum yaşlarının 35'in üzerinde olması ve doğum kontrol hapı kullanmaları ile ilişkili bulundu.

İstatistiklere göre Türkiye'de yılda kaç kadın meme kanseri oluyor, hastalığın görülme ve ölüm oranı nedir?

Sağlık Bakanlığı Kanserle Savaş Dairesi'nin 2003 yılı verilerine göre Türkiye'de meme kanseri sıklığı 37.43/ 100.000'dir. Bu tarihte bu sıklık oranına göre bir hesap yapacak olursak, 2003 yılında yaklaşık 15.000 yeni meme kanserli kadın hasta ile karşılaşıldığı, toplam meme kanserli kadın sayısının ise 50.000'e yakın olduğu söylenebilir. Meme kanseri sıklığındaki artışı göz önüne alırsak, 2010 yılında bu sayıların çok daha fazla olduğunu söyleyebiliriz. İstanbul Tıp fakültesi Meme Ünitimizde yaptığımız bir çalışmada, meme kanserli kadınlarımızın 5 yıllık yaşam şansı batı toplumuna benzer olarak yüzde 85 civarındadır. Ancak, bu oran Orta ve Doğu Anadolu'da, geç tanı ve yetersiz tedaviye bağlı olarak daha düşüktür.

STRES MEME KANSERİNDE ETKİLİ

Meme kanserinin nedenleri nelerdir, sigara ve stresli yaşam bu kanserin oluşmasında ne kadar etkilidir?

Meme kanserinde hormonal faktörler, özellikle östrojen sorumlu tutulmaktadır. Meme kanserli kadınların yaklaşık 2/3'ünde hormon reseptörleri pozitifdir ve bunlar anti-östrojen tedaviye cevap verirler. Sigaranın meme kanseri konusundaki etkisi konusunda yeterli bulgu yoktur. Stresli yaşam, yaşanan önemli psikolojik travmaların meme kanseri konusunda etken olduğu yönünde önemli bazı saptamalarımız ve çalışmalar vardır.

Hastalığın gelişmesinde genetik yatkınlık önemli bir risk olarak görülüyor. Bunun dışında meme kanserinde risk faktörleri nelerdir?

Kadın olmak, hiç doğurmamak, 35 yaşından sonra doğurmak, uzun süre menopozda hormon replasman tedavisi almak, erken adet görmek, menopoza geç girmek (>55 yaş), şişmanlık, yaş (>50), ailede, özellikle 1. derece akrabalarda, yani anne, kız kardeş veya teyzede meme kanseri olması, süt verememe, memede kanser öncüsü lezyonların bulunması, uzun süre doğum kontrol hapı kullanılması en önemli risk faktörleridir.

İstanbul Tıp Fakóltesi’nde 1492 meme kanseri olan, 2167 meme kanseri olmayan kadın üzerinde yaptığımız ve World Journal of Surgical Oncology’de geçen yıl yayımlanan, “Türk kadınlarında meme kanseri risk faktörleri” isimli çalışmamızda, 50 yaşın üzerinde olmak, kürtaj yaptırmış olmak, ilk doğum yaşının 35’in üzerinde olması, şişmanlık ve ailede meme kanseri bulunması en önemli risk faktörleri olarak çıkmıştı.

BU BELİRTİLERİ DİKKAT EDİN!

Meme kanserinde amaç henüz hastalık belirtileri ortaya çıkmadan mamaografi yardımı ile tanı koymaktır. Bu sayede memenin korunması ve uzun süreli sağlıklı yaşam mümkün olur. Bu hastaların dışında, kadınlar en sık memelerinde ağrısız bir kitle bularak geliyor. Meme derisi ve meme başında çekilme, çökme, meme başından tek taraflı, kanlı ve kendiliğnden akıntı, deride kızarıklık ve ödem, koltuk altında bir kitle bulunması ise diğer belirtilerdir.

Meme kanseri tanısında kullanılan yöntemler nelerdir?

Mamografi en önemli ve en sık kullanılan yöntemdir. Bunu ultrasonografi ve memenin MR görüntülenmesi izler. Ayrıca her kadına 20 yaşından sonra ve ayda bir defa kendisini elle muayene etmesini öneriyoruz. Çünkü ele gelebilecek kitleler de erken teşhis açısından etkili olabilir.

Elle meme muayene tekniğini anlatır mısınız?

Bu muayene, duş alırken ayna karşısında ve yatarak olmak üzere 2 defa tekrarlanmalıdır. Önce aynaya bakarak memelerde bir asimetri, deride ve meme başında çekinti, renk değişikliği olup olmadığı kontrol edilmelidir. Sonra eller başın üzerine kaldırılarak ve yanda kalçaların üzerinde birleştirilerek öne eğilerek memelerin serbest hareket edip etmediği kontrol edilmelidir. Daha sonra, sağ el başın üzerine konularak, sol elle dıştan meme başına doğru ırsal, sonra meme başından dışa doğru dairesel ve daha sonra da yukarıdan aşağı, aşağıdan yukarı doğru hafifçe meme derisine bastırılarak muayene yapılmalıdır. Daha sonra, sol el başın üzerine konularak, sağ elle aynı şekilde sol meme muayene edilir. Aynı işlem, sırt üstü uzanarak yatakta tekrar edilir.

Saçları dökmeyen ve ağızdan alınan kemoterapi ilaçları meme kanserinde kullanılıyor mu, yeni geliştirilen ve kanser hastalarına umut olabilecek ilaç ve yöntemler nelerdir?

Meme kanserinde uygulanan kemoterapide de önemli değişiklikler var. Yeni ilaçlarla daha etkili tedaviler yapılıyor. Bazı kanser hastalarında aşı ile (trastuzumab) başarılı sonuçlar alınıyor. Radyoterapideki gelişmeler ise ışın tedavisinin akciğer ve kalp üzerindeki olumsuz yan etkilerini azaltıyor.

Kanser teşhisi konulan kadınlarda, kanserli dokudan yapılan gen testleri ile hastalığın nasıl bir yol izleyeceği ve kemoterapiye ihtiyaç duyup duyulmadığı ortaya konuluyor. Böylece kemoterapi her hastaya değil, ancak gerekli olan kadınlarda yapılıyor. Yani kanser dokusuna yapılan bu genetik testle (Oncotype Dx, MammaPrint) hastaların kemoterapi alıp almayacağına karar veriliyor ki bu da hastalar açısından önemli bir gelişme. Saçları dökmeyen ilaçlar ise meme kanserinde kullanılmıyor. Meme kanseri tedavisinde kullanılan ilaçlar genellikle saç dökülmesine neden oluyor ancak saçlar tedavi bittikten sonra yeniden çıkıyor.

TOMOTERAPİ MEME KANSERİNDE DE KULLANILIYOR

Ağustos ayında Türkiye’de de kullanılmaya başlanan ve kanser tedavisinde yeni dönem olarak nitelendirilen ‘Tomoterapi’ meme kanserinde de kullanılıyor mu?

Tomoterapi, özel bir cihazla, kanserli dokuların veya kanserli dokular çıkarıldıktan sonra geride kalmış olan kanser hücrelerinin ışınlanmasıdır. Bu yöntem sayesinde, sadece hedefteki tümörlü alan ışınlanarak, çevredeki sağlıklı dokular, radyasyonun zararlı etkisinden korunmuş oluyor. Tomoterapi, beyin tümörleri, bazı akciğer tümörleri, baş-boyun tümörleri, gırtlak tümörü, tükürük bezi tümörleri ve meme kanserinde kullanılmaktadır. Ancak, bu çok yeni yönetime ait daha geniş hasta serileri ve uzun dönem sonuçlarına gereksinim vardır.

Kadınların meme kanserinden korunmak için, yukarıda sıraladığımız risk faktörlerini dikkate almalarını öneriyorum. Ayrıca, sağlıklı ve dengeli beslenmek, yani mevsim sebze ve meyvelerini tüketmek, organik besinleri tercih etmek, düzenli ve haftada toplam 5 saati bulan egzersiz yapmak meme kanserinden korunmada mutlak surette yardımcı olacaktır. 20 yaşından sonra her ay düzenli olarak kendilerine meme muayenesi yapmalarını ve düzenli aralıklarla doktor kontrolünden geçmelerini tavsiye ediyorum. İçinde bulundukları şartlara ve risk gruplarına göre doktorlarının belirleyeceği zaman aralıklarında ultrason veya mamografi çektirmelerini ve bunları kesinlikle ihmal

etmemelerini öneriyorum. Hastalık ortaya çıksa bile, erken tanı ile memelerini kaybetmekten kurtulacaklarını ve zamanında yapılan tedaviden sonra yaşamlarını sağlıklı bir şekilde sürdürebileceklerini de unutmamaları gerekiyor.

Meme Hastalıkları Dernekleri Federasyonu (MHDF) hakkında daha fazla bilgi için:

<http://www.mhdf.org.tr/>

<http://www.memeder.org/index.htm>

<http://memesagligi.dergisi.org>

NTV

11 Temmuz 2016

Meme Kanserinde “Hayat Kurtaran” Bileklik

SAĞKAL Derneği'nin hayata geçirdiği bileklik projesi, meme kanseri nedeniyle koltukaltı lenf bezleri alınmış olanlar için son derece önemli. Zira kolda lenf bezi olmadığını gösteren bileklikler, olası bir kaza veya bilinç kapanıklığı durumunda o kolun kullanılmasını, dolayısıyla lenfödem gelişmesini önlemek için sağlık personelinin uyarıyor.

Meme kanseri, koltuk altı lenf bezlerine sıçrama yapmışsa, lenf bezleri çıkarılıyor. Lenf bezi alınan kolun, tansiyon, iğne yapma, serum takma gibi tıbbi işlemlerde kullanılmaması, o kolla ağır yük kaldırılmaması, halı , kilim silkeleme gibi işlemlerin yapılmaması gerekiyor. Çünkü bu tür işlemler kolda lenfödem denen ve tedavisi oldukça güç olan bir soruna yol açıyor, hastayı uğraştırdığı gibi yaşam kalitesini de önemli oranda düşürüyor.

Bu durumdan yola çıkan Sağlıkta Kalite Derneği de adeta hayat kurtaran bir projeye imza atıyor. Zaten projenin adı da Hayat Kurtaran Bileklikler Projesi.

Proje hakkında bilgi veren Dernek Başkanı Dr. Cüneyt Tugrul, neden böyle bir projeye giriştiklerini şöyle anlattı: “Projenin amacı acil bir durumda hastaya müdahale edilmesi gerektiğinde, yapılacak işlemlerin ameliyatsız koldan değil, diğer koldan uygulanmasını sağlayarak hastanın ameliyatsız kolunu lenf ödem ve olası lenfanjitten korumaktır. Bu proje; meme kanseri tedavisi ve sonrasında sağlıklı kalmanın anlatıldığı bir eğitim

toplantısında bir hastanın, 'siz bize ameliyatlı taraftaki kolunuzu hep koruyun diyorsunuz ama eğer bir gün bayılırsam ve çevremde beni tanıyan kimse yoksa, bana yardım için gelen sağlık personelinin koluma müdahale etmesini kim engelleyecek, buna karşı nasıl bir önlem ve öneriniz var?' demesi üzerine geliştirildi.”

Bileklikler evde kullanılan deterjanlara, sabunlara, güneşe, denize dayanıklı ve elastik bir malzemeden imal edildi. Böylece banyo yapılırken de bilekliğin çıkarılması gerekmiyor.

Meme kanseri nedeniyle koltuk altı lenf bezleri alınan hastaların, kollarını bazı işlemler için kullanmaması gerektiğine vurgu yapan Dr. Tuğrul, “Eğer ameliyatta koltuk altı lenfleri alınmış ise tıp dilinde invaziv (girişimsel) denen bütün işlemlerin dikkatli yapılması gereklidir. Basınç tıkanma yaratabileceği için tansiyon ölçmek, o koldan serum takmak, damardan ilaç uygulaması yapmak bu kolun lenfatik dolaşımı bozuk olduğundan risk yaratacaktır” dedi.

LENF ÖDEMİN TEDAVİSİ UZUN SÜRÜYOR

Ameliyatlı kolun kullanılması sonucunda lenf ödem ve lenfanjit gelişmesinin istenmeyen bir durum olduğunu söyleyen Dr. Tuğrul'un verdiği bilgilere göre her ikisi de inatçı sorunlar, tedavileri uzun sürüyor, ve hasta için zahmetli oluyor:

Lenfödem cilt altında lenf sıvısının birikmesidir. Ameliyat ile pompa özelliği gösteren lenf bezleri alındığından koldaki lenf akım hızı düşecek ve lenf sıvısı birikebilecektir. Bu durumda kol kimi zaman karşı kola göre biraz daha şiş olabilmekle birlikte kimi zaman kolun ve elin hareketlerini kısıtlayabilecek kadar şişebilmektedir. Özellikle de kola yapılan işlemler sırasında kol mikrop kapabilmekte ve lenfanjit adı verilen yüksek doz antibiyotik tedavisi gerektiren ve uzun sürebilen enfeksiyon durumu ortaya çıkabilmektedir.”

HASTALAR BİLEKLİKLERE NASIL ULAŞABİLİR?

Peki lenf bezi alınmış kişiler bu bilekliklere nasıl ulaşabilir ve herhangi bir maliyeti var mı? Dr. Cüneyt Tuğrul'un bu soruya cevabı ise şöyle:

“Ege Bölgesinde özellikle kamu hastanelerine, çeşitli derneklerle de çalışarak ve sponsorlar aracılığı ile bileklikler kendi hastalarına ücretsiz dağıtılmak üzere veriliyor. İzmir dışında olup da bilekliği isteyenler SAĞKAL’dan bileklikleri temin edebiliyor. Bileklikler kargo ile yollanıyor. Şu sırada projeye destek olabilecek bir kargo şirketi arayışı içerisindeyiz. Bileklikleri temin etmek isteyenler, iletişime geçmek için bütün detayları SAĞKAL Derneğinin internet sayfasında bulabilirler.”

Derneğin bu sene içinde ihtiyaç sahiplerine 3 bin civarında bileklik dağıttığını belirten Tuğrul, “SMS kampanyamız ile hedefimiz bu yıl içinde 10 bin bileklik daha üreterek yine kamu hastanelerinde tedavi gören hastalar başta olmak üzere ihtiyaç sahiplerine ulaşmasını sağlamaktır” diye konuştu.

PROJE NE ZAMANA KADAR DEVAM EDECEK?

Ülkemizde meme kanseri nedeniyle ameliyat olmuş ve kollarında lenfödem gelişebilecek 100 bine yakın kadın olduğu bilgisini veren Dr. Cüneyt Tuğrul, projenin devam edeceğini belirtti, “Maalesef her yıl bu sayıya pek çok yeni vaka ekleniyor. Onun için projemiz sürecektir. Ayrıca şu sırada bilekliklerin İngilizceleri de hazırlandı ve birçok ülkede de kullanılabilmesi için 20’ye yakın dernek ile paylaşıldı” dedi.

NTV

25 Kasım 2015

Meme kanserinde hayat kurtaran 3 kural

Meme kanseri, ölüme neden olması açısından akciğer kanserinden sonra ikinci sırada yer alıyor. Erken teşhisle tedavi edilebilir hastalıklar arasında olan meme kanserinde hayat kurtaran 3 kural ise; kendi kendine meme muayenesi yapmak, klinik muayeneye başvurmak ve mamografi tetkikini ihmal etmemek.

Meme kanseri dünyada kadınlar arasında en sık görülen kanser türü. Dünyada yaklaşık olarak her yıl 1 milyon kadında meme kanseri tespit ediliyor. Yine her yıl 375 bin kadında meme kanseri nedeniyle yaşamını yitiriyor. Ülkemizde de her 8 kadından biri, yaşamının herhangi bir döneminde meme kanserine yakalanıyor. Üstelik Kanser Savaş Daire Başkanlığı'ndan alınan verilere göre; 25 yaşından itibaren belirgin biçimde ayrışarak görülme sıklığı yükselmeye başlayan tek kanser türü; meme kanseri.

Güzel haber ise ileri evrelere ulaştığında yaşamı tehdit eden meme kanserinin, erken tanı konulduğunda tedavi edilebilmesi. Bu nedenle her kadının hiçbir yakınması olmasa bile düzenli aralıklarla meme taraması yaptırması çok önemli. Ancak bu noktada kadınların zihnine şu soru takılıyor: Hangi yaşta, hangi testi yaptırmalıyım? Radyoloji Uzmanı Prof. Dr. Selma Tükel, meme kanserinde hayat kurtaran 3 kuralı anlattı.

1. KURAL: KENDİ KENDİNE MUAYENE

Meme sağlığı için öncelikle her kadının memesini tanınası gerekiyor. Çünkü her kadının meme doku özellikleri birbirinden farklı oluyor. Sadece 20 dakika süren düzenli aylık meme muayenesi, memenizin normal durumunu size öğretiyor ve oluşabilecek değişiklikleri daha erken tanımanıza yardımcı oluyor.

Ne zaman yapmalı?

20 yaşından itibaren kendi kendine meme muayenesi yapmanız, memenizi tanımanız açısından önem kazanıyor. Premenapozal dönemde iseniz kendi kendine meme muayenesini adet bitiminde ya da adetın 5-7. gününden sonra yapmanız öneriliyor. Hamile ve menopozda iseniz her ay aynı günde yapmanız tavsiye ediliyor.

Nasıl yapılmalı?

Mümkünse ayna karşısında her iki memeyi gözden geçirin. Ayrıca meme ve koltuk altlarınızı düz bir yerde yatar durumdayken ya da banyoda, cildinizi köpükle kaygan duruma getirerek elinizle muayene edin. Herhangi bir değişiklik fark ederseniz, zaman kaybetmeden bir hekime başvurun.

Nelere dikkat etmelisiniz?

- Kollarınızı kaldırıldığınızda meme başlarında asimetrik kayma var mı?
- Ciltte portakal kabuğu görünümü oluşuyor mu?

- Ciltte bölgesel kızarıklık (ve dokunduğunuzda ısı artışı) mevcut mu?
- Meme başında içeriye çekinti oluşuyor mu?
- Ciltte bölgesel çökme meydana gelmiş mi?
- Sıra dışı bir ağrı var mı ya da meme başından kendiliğinden, özellikle tek kanaldan kanlı akıntı geliyor mu?

2. KURAL: KLİNİK MEME MUAYENESİ

Doktorunuz tarafından yapılan meme muayenesini oluşturuyor. Kendi yaptığınız meme muayenesine benziyor.

Ne zaman yaptırmalı?

40 yaşın altındaki kadınlara 2 yılda bir, 40 yaşın üzerinde ise yılda bir öneriliyor.

3.KURAL: MAMOGRAFİ TARAMASI

Mamografi kabul gören tek tarama yöntemi olarak nitelendiriliyor. Meme kanserine en erken evrede tanı koyabilen ve bu özelliği ile erken tanıda “altın standart” olarak nitelendirilen mamografi, X ışını kullanılarak uygulanıyor. Prof. Dr. Selma Tükel, hiçbir şikayeti olmayan kadına yapılan incelemeyi oluşturan tarama mamografisinin, elle muayenede saptanmayacak kadar küçük kitlelerin, hatta kanser öncüsü hücresel değişikliklerin bile tanınmasını sağladığına dikkat çekerek, “Mamografi ile tümörlerin yüzde 80-90’ı, klinik olarak yakalanmadan, bir başka deyişle ele gelmeden 2 yıl önce

hastalığı görüntülenebiliyor. Üstelik günümüzde görüntü kaydının röntgen filmi yerine bilgisayar ortamına kaydedildiği dijital mamografide daha az miktarda X-ışını ile görüntü verileri elde edilebiliyor” diyor.

Ne zaman yaptırmalı?

Tükel, kadınlara, 35 yaşında taramalarda temel alınacak bir mamografi filmi çektirmelerini tavsiye ederek şu bilgileri veriyor: “Mamografi çektirdikten sonra 35-40 yaş arasında doktorlarınız tarafından belirlenecek aralık ve yöntemlerle kontrol gerekiyor. 40 yaşın üzerinde ise tüm kadınların yılda bir kez mamografi çektirmeleri, meme kanserinin erken tanısı açısından büyük önem taşıyor. Ancak eğer anne, anneanne, kız kardeş, teyze veya babaanne gibi birinci derece yakınlardan biri meme kanserine yakalanmışsa, kadın riskli grupta yer alıyor. Bu durumda meme taramasına aile bireyinin meme kanserine yakalanma yaşından 10 yıl önce başlanması gerekiyor.”

Nasıl uygulanıyor?

Mamografide, üstten ve yandan sıkıştırılarak, her memeye 2 adet film çekiliyor. Filmler çekilirken birkaç saniye sıkıştırma yapılıyor. Bu, zaman zaman rahatsız edici bir durum olsa da, görüntünün netliği için şart görülüyor ve hayat kurtarıcı olabiliyor.

MAMOGRAFİDEN İYİ SONUÇ ALMAK İÇİN...

Prof. Dr. Selma Tükel, mamografiden sağlıklı bir sonuç almak için dikkat edilmesi gereken noktaları şöyle sıralıyor:

- Memenizde hassasiyet varsa incelemenizi en az hassas olduğu dönemde, örneğin adet 4-5. gününden sonra yaptırın.
- Koltukaltına deodorant, pudra veya krem sürmeyin. Bunlar mamografi kalitesini azaltıyor ve yalancı görüntüler oluşturabiliyor.
- Yanınızda daha önce çektiğiniz mamografinin yanı sıra uygulanan tüm tanı ve tedavi bilgilerini içeren kayıt ile belgelerinizi bulundurun. Çünkü size ait doku görüntülerini yenileriyle karşılaştırmak, erken değişimleri ve normal gibi görünen yeni yapıları saptamamıza yardımcı oluyor. Bu nedenle erken tanıda büyük önem taşıyor.

SABAH

09 Kasım 2014

Ben Neden Kansere Yakalandım

Son olarak Karadayı ve Kara Para Aşk dizilerinin senaryosunu yazan Sema Ergenekon altı ay önce meme kanserine yakalandı. Kanseri Ergenekon'a başka bir bakış açısı ve farkındalık kazandı. Aşk dizilerinin usta kalemi; "Kanser bir ceza olarak da algılanabilir, hediye olarak da. Ben hediye olarak algılıyorum" diyor

Son 10 yıldır Türk dizi sektörüne damgasını vurmuş yapımların büyük çoğunluğunda Sema Ergenekon imzası var. Aşk, ihtirası, tutkuyu ekranda onun kadar iyi anlatıp izleten senarist sayısı bir elin parmakları kadar. Düşünün Gümüş, Sıla, Yer Gök Aşk, Karadayı, Kara Para Aşk hep Sema Ergenekon'un ve Eylem Canpolat'ın kaleminden damlıyor... Altı ay önce bu ikiliye deyim yerindeyse nazar değdi. Sema Ergenekon doğum gününün hemen ertesi günü meme kanseri olduğunu öğrendi. Üstelik, henüz 37 yaşındaki Ergenekon, risk grubunda da değil! Mutlu bir evliliği var. Kariyerinin en iyi noktasında. Üç çocuğunu da emzirmiş. Ailesinde meme kanseri hikayesi yok! Ama Sema Ergenekon meme kanserine yakalandı. Üstelik kanserli kitle sekiz yıldır vücudundaydı. Ergenekon tedavisini tamamladı, kötü günler geride kaldı. Ama bu kötü günler Ergenekon'u bir sorgulamayla baş başa bıraktı. Yaşamı, yaşadıklarını, her şey yolunda giderken neden

kanser olduğunu kendi kendine sorgulayan Sema Ergenekon'la buluştuk. Saçları kısacık, bir bereyle poz vermek istedi ama karşımdaki güzel yüzlü kadına kısa saçlar o kadar yakışmıştı ki, beresiz fotoğraflar için onu ikna ettim. Tıpkı müzisyen Sinead O'Connor'a benzediğini fark ettim. Detay detay her şeyi konuştuk. Ben bu söyleşi bittiğinde çok etkilenmişim, dönüp kendi hayatıma baktım. Ve geç olmadan düzenlemeler yapmaya karar verdim. Umarım siz de okuyunca böyle hissedersiniz...

- Meme kanseri olduğunuzu ne zaman öğrendiniz?

- 9 Nisan'da doğum günümü güzel ve kalabalık bir partiyle kutladım. 37 olmuştum. Bir hafta sonra bana doğum günü hediyesi olarak geldi kanser.

- Nasıl fark ettiniz?

- Banyo yaparken, sağ göğsümde bir kitle fark ettim. Elime geldiği an, kötü bir şey olduğunu anladım. Çakıl taşı gibi pürüzlü bir his veriyor dokununca bu kitle. Öncesinde kendimi böyle kontrol etmiyordum, keşke yapsaydım, daha önce fark edebilirdim. Üç çocuğumun da doğumunu yaptıran doktorum olduğu için jinekoloğumdan randevu aldım. Halbuki genel cerraha gitmek gerekiyormuş, sonradan tüm bunları öğrendim elbette. Doktorum "Kanser tanımlarının tümüne uyuyor" dedi. Orada ilk sarsılmayı yaşadım.

- Ne hissediyor insan o anda?

- Çok sağlıklıyım, enerjiliyim, kolay kolay hastalanmam. Her doğum yaptığımda bir hafta oturur sonra senaryo yazmaya devam ederim. İç dinamiği de yüksek bir insanımdır. Ailemde meme kanseri yok. Hiç beklemediğim bir haberdi. "Bana olmaz" diyordum. O yüzden hafife aldım ve küçümsedim kanserimi. Parça alındı, mamografiye girdim. Ultrason çekildi. Ve kanser olduğum kesinleşti. Bir genel cerrah buldum. O, "Muhtemelen koltuk altına sıçramamıştır. O kitleyi alacağız, hallederiz. Önemli olan senin nasıl hissettiğin, git kafanı takma, belki kemoterapiye gerek kalmaz" dedi.

- Rahatlamışsınızdır...

- Hiç önemsemedim, sanki ben aldırıyormuş gibi hissediyordum. Meğer bu reddediş evresiymiş. Önce hastalığı küçümsedim, sonra reddettim. Oysa ne olursa olsun bu hastalık küçümsenmemeli. Ameliyata girdim, çıktım, gayet lay lay lom... Kitleye dair sonuçları almaya gittiğimde kanser olduğumun farkına vardım. Doktorum, "Lenf nodülünde iki tane aldık, bir tane mikro metastazın var" dedi. Farkına vardım ki bu sadece bir geçiş anlamına geliyor. Tüm vücudumu sarabilir. Bu tedirginlikle ilk yüzleşmeyi yaşadım. Yıkım gibi oldu benim için. Sarsıldım. Onkolog bulduk bu sefer kemoterapi için. Altı kür alacaktım.

- Hayatınız altüst oldu sanırım bir anda...

- Hayatımda ilk defa bir yaz tatilini aylar öncesinden programlamıştım, bu planları yaparken kanser olacağımı bilmiyordum tabii. Yaz tatilini de iple çekiyordum. O tatile gittik ama mahvolduk. Ben tatile gidiyorum, kemoterapiye girmem gerekiyor, İstanbul'a dönüyorum, çocuklar beni o halde görmesin diye bir süre geri dönmüyorum... Gittiğimde zaten tadını çıkaramıyorum. Hayatımın en zor yazıydı. İlk üç kemoterapi iyi gitti, ama üçüncüden sonra bedenin sarsılmasıyla ruhsal bir çöküş yaşadım.

27 Mart 2016

Sütyen Takmak Kadınlarda Meme Kanseri Riskini Artırıyor

4 bin 700 kadın üzerinde yapılan araştırma sonucuna göre, aralıksız sütyen takmak kadınlarda meme kanseri riskini artırıyor.

New York'ta Ulusal Sağlık ve Uzun Yaşam Kaynağı Merkezi'nin 4 bin 700 kadın üzerinde yaptığı araştırmaya göre; aralıksız sütyen takmak kadınlarda meme kanseri riskini artırıyor.

Sütyen taktığınız zaman göğüslerinizdeki sıcaklık artıyor ve kansere yol açan prolaktin isimli hormonun daha fazla salgılanmasına neden oluyor.

Yapılan araştırmaya göre; sütyen kullanmayan 168 kadından sadece 1 tanesi meme kanserine yakalanmış, bu da meme kanseri olan erkek ile aynı sayıya denk geliyor. Meme kanserine yakalanan kadınların 4'te 3'ü uyurken dahi sütyen kullanıyor. 7'de 1'i ise günde 12 saatten fazla sütyen takıyor.

EK – 2 EN ÇOK TAKİP EDİLEN HABER SİTELERİ

- ☐ milliyet.com.tr
- ☐ hurriyet.com.tr
- ☐ haberturk.com
- ☐ gazetevatan.com
- ☐ sabah.com.tr
- ☐ haberler.com
- ☐ sozcu.com.tr
- ☐ haber7.com
- ☐ ensonhaber.com
- ☐ posta.com.tr
- ☐ internethaber.com
- ☐ haber365.com
- ☐ ntvmsnbc.com
- ☐ radikal.com.tr

HABER SİTELERİ (Haziran '13)						
Site İsmi	Site Genelî Aylık Trafik (Impression)	Sitede Geçirilen Süre (ayda)	Gerçek Kullanıcı	Erişim	Mayıs '13 Impression	Değişim
milliyet.com.tr	1.563.061.809	02:50:13	7.830.990	29%	1.544.501.417	1% ▲
hurriyet.com.tr	1.184.938.457	02:12:45	8.168.344	30%	1.202.076.483	-1% ▼
haberturk.com	576.749.270	01:54:42	4.795.063	18%	653.552.592	-12% ▼
gazetevatan.com	458.772.862	01:39:44	2.826.973	10%	455.892.429	1% ▲
sabah.com.tr	334.571.977	01:00:18	4.611.094	17%	365.188.369	-8% ▼
haberler.com	283.248.226	00:33:06	4.260.307	16%	252.526.513	12% ▲
sozcu.com.tr	246.766.207	02:13:25	2.545.254	9%	95.557.937	158% ▲
haber7.com	180.977.740	01:53:00	2.605.857	10%	164.653.049	10% ▲
ensonhaber.com	134.803.572	01:29:08	2.854.288	11%	136.241.225	-1% ▼
posta.com.tr	100.985.717	00:44:08	1.530.989	6%	132.772.143	-24% ▼
internethaber.com	88.835.080	00:52:57	2.505.655	9%	80.928.567	10% ▲
haber365.com	83.641.692	00:25:57	2.104.985	8%	122.956.272	-32% ▼
ntvmsnbc.com	78.919.342	00:59:18	1.730.501	6%	88.118.505	-10% ▼
radikal.com.tr	70.246.501	00:34:34	2.892.483	11%	40.500.167	73% ▲

Kaynak: IAB İnternet Ölçümleme Araştırması Gemius, Haziran 2013

connectedivaki.com